

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Thesavrvs Casvum Conscientiæ

Continens Praxim exactissimam De Censuris Ecclesiasticis, Aliisque Poenis, & Canonicis impedimentis, in Septem Libros distributus ...

Decisiones Casvum Conscientiæ Ex Doctrina Consiliorvm Martini Ab Azpilcveta Doctoris Nauarri collectæ, & iuxta librorum iuris Canonici dispositionem in suos Titulos distributæ

Sayer, Gregory

Venetiis, 1627

Liber Primvs.

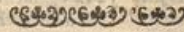
urn:nbn:de:hbz:466:1-13903

DECISIONES CASVVM CONSCIENTIÆ

Ex doctrina Consiliorum Martini ab Azpilcueta Doctoris Nauarri collectæ, & iuxta Librorum Iuris Canonici dispositionem in suos titulos distributæ.

Auctore R. P. D. GREGORIO SAYRO Anglo, Ordinis D. Benedicti Congreg. Casinensis, aliàs S. Iustine de Padua Monacho, & Sacri Monasterij Casinensis professore.

LIBER PRIMVS.

TITVLVS I.

De Summa Trinitate, & fide Catholica.
SYMMARIVM.

1. Professionem fidei Canonici etiam exempti coram Episcopo & Capitulo intra duos menses a die possessionis adeptæ facere omittentes fructus amittunt.
2. Fidei professionem Regulares Pralati intra duos menses ab adeptæ possessione præfecturæ facere tenentur.
3. Fidei professionem clericus parochialem adeptus per ignorantiam omittens non peccat.
4. Fidei professionem beneficiarius curatus, qui intra duos menses non fecit, post illos quam primum potest, facere tenetur.
5. Fidem confiteri occultis Christianus inter infideles habitans tenetur, quando alias subtraheretur honor Dei, vel utilitas proximi cessaret.

DECISIO I.

Ex consil. 1. in antiquis, alias consil. 7. & 9. de iure iur. in nouis.
Canonici alicuius Ecclesiæ professionem fidei Catholicæ publicè coram Episcopo, & Capitulo, intra duos menses à die possessionis adeptæ facere omittentes, quamuis in foro interiori aliqua ex parte fortè ob ignorantiam, & inaduerentiam præcepti Concilij Tridentini sess. 24. c. 12. de reform. excusari possint, si tunc prædictum præceptum ignoret, ex S. Th. 1. 2. q. 76. ar. 1. & 2. in foro tamen exteriori nõ excusantur, nec fructus faciunt suos, licet postea pacificè etiam ultra tres annos, diotos Canonicatus possideant, cum ignorantia iuris clari neminem excuset. Reg. ignorantia. de reg. iur. in 6.
Quam etiam fidei professionem modo prædicto facere tenentur Canonici exempti; Quia etiam exempti subiacet Episcopis quod eas, quæ pertinet ad beneficia, quæ obtinent, subiecta illis.

DECISIO II.

Ex consil. 2. alias consil. 10. de iure iurando.
Regulari Regulariter eadem fidei professionem intra duos menses ab adeptæ possessione sue præfecturæ, per extea-

tionem, qua Pius IV. capit. 12. de reform. Sess. 24. Concilij Tridentini extendit, facere tenentur, adestq. Bulla eiusdem Pij IV. super forma iuramenti professionis fidei, quæ incip. Iniunctum nobis. edita anno 1564. & est 114. in ordine.

DECISIO III.

Ex consil. 3. alias consil. 12. de iure iurando.

3. **C**lericus adeptus parochialem, si per ignorantiam, & inaduerentiam fidei professionem non facit vsq. ad sesquianum, & tunc ratione Doctoratus suscepti eam facit, & etiam post septimum mensem vna cum Episcopo ratione Synodi, mortaliter peccare non videtur, cum bona fide legem humanam transgrediens mortale peccatû non committat, ex S. Th. 1. 2. q. 88. ar. 5. & 6. & Nauar. in Man. c. 23. num. 43.

DECISIO IV.

Ex consilio 4. alias consil. 11. de iure iurando.

4. **A**deptus beneficium curatum, & infra duos menses a die adeptæ possessionis fidei professionem non faciens, licet ad eam faciendam, quam citò commodè facere poterit, obligatur; professio tamen post prædictos duos menses facta ad fructus temporis præteriti acquirendos illi non prodest, quamuis sic ad quærendos temporis futuri; quia regulariter semel ipso iure perditâ ipso iure non quærentur c. Quam periculosum. 7. q. 2.

DECISIO V.

** Prima & vnica in Nouis, alias consil. 3. dub. 11. de claudesina dispensatione, in antiquis.*

5. **C**um præceptum de confitendo fidem affirmatiuum sit, vt ait S. Th. 1. 2. q. 3. art. 2. corp. & ideo obliget semper, non tamen ad semper, sicut obligat negatiua, vt idem S. Th. vbi supra & q. 33. art. 2. inde fit, vt fidelis inter infideles habitans non teneatur semper & quolibet loco, aut ex quacunque causa publicè fidem suam confiteri: sed tunc solum quando per omissionem confessionis fidei, aut honor Deo debitus, aut utilitas proximo impendenda, subtrah-

A

trah-

traheretur: scilicet, quia per taciturnitatem eius, aliqui a fide auerterentur, aut crederent fidem Catholicam non esse veram. Siquidem in his casibus fidem confitenti tenetur, nec ob timorē excusatur, ut ait S. Tho. 2. 2. q. 3. ar. 2.

TITVLVS II. De Constitutionibus.

S V M M A R I V M.

- 1 Ignorantia crassa seu affectata a peccato non excusatur iusta vero seu probabilis excusatur.
- 2 Promulgatio est de legis essentia, etiamsi sit facta in Concilio Generali, etiam cum Papa confirmatione, nec antea ligat.
- 3 Ignorantia presumitur iustas rationes probatur scientia, & vna probatur.
- 4 Scientia legis quam ad ligandum sufficit.
- 5 Lex ante tempus a Legislatore prescriptum non ligat.
- 6 Lex Principis inferioris a die scientiæ subditos ligat.
- 7 Lex noua solo iure scripto attendit, ante duos menses elapsos non ligat, secus de fidei, & consuetudine.
- 8 Lex ante quam recipiatur saltem per maiorem partem ciuicis non ligat.
- 9 Lex non recepta seu ab ignorantibus, seu iam scientibus, non ligat.
- 10 Lex non recepta aut noua non obligat.
- 11 Concilij Tridentini decreta mores ad spectantia, vbi recepta non sunt, non obligant.
- 12 Bullæ Romæ publicæ a ceteris ligant, quæ feruntur publicas.
- 13 Confessorius pariterem Bullæ Papæ ignarum monere non tenetur.
- 14 Doctor legens non tenetur docere legem, quæ Provincialis suos non ligat.
- 15 Confessorius contra suam opinionem absolueret potest, quem auctoritate, vel ratione contraria non videt.
- 16 Beneficia plura, etiam residentiam requirentia, ex causa iusta haberi possunt sine peccato.
- 17 Beneficia plura tenere ex sua natura non est ita malum, quin ex causa iustificari possit.
- 18 Episcopi ex consuetudine hæreticos, & schismaticos reconciliare possunt.
- 19 Residentia in beneficio curato de iure diuino est, & ideo vbi que seruanda.
- 20 Ordinem sacrum sine titulo sumens est suspensus, & episcopus talem scienter ordinans alere tenetur.
- 21 Filius presbyteri in ecclesia, vbi pater beneficiarius est, nullo modo, etiam tanquam advena ministrare potest.
- 22 Filius presbyteri non potest habere beneficium in ecclesia in qua pater, quod si habuit, ipso iure non vacat ante Conc. Trid., nisi post trimestre.
- 23 Taciturnitas eius, quod iura exprimeret iubent gratiam vitiat.
- 24 Confessor non interroget de beneficiorum pluralitate eos, qui putant ea se iuste retinere.
- 25 Bullas Papæ supprimentes, & illas publicari prohibentes excommunicati sunt, & nisi resipiscant non sunt absoluenti.
- 26 Gabellam exigentes a clericis, & religiosis excommunicati sunt, nisi &c.
- 27 Gabella, si per Christianum exigantur, infidelibus locari possunt.
- 28 Catholici cum hæreticis, & schismaticis denunciatis commercia exercere prohibentur.
- 29 Hæretici, & schismatici in Bulla cæna excommunicantur.
- 30 Matrimonium cum hæreticis contrahere Catholicis non licet, sed contractum tenet.
- 31 Schismaticorum filij ad scholas Catholicorum admitti possunt, sed non e contrario.
- 32 Hæreticorum non denunciatorum oblationes recipere licet.
- 33 Catholici hæreticos non denunciatos in patris admittentes peccant mortaliter, & sic admissi cognationem spirituale contrahunt.
- 34 Absoluti nequeunt hæretici etiam in mortis articulo, nisi omnes errores desintur, saltem implicite.
- 35 Empiricum pacto de retrouendendo facta, peccatum est, & vitiosum.
- 36 Iura a tutoribus in pupillarum pecunijs accrescendis commiss-

- 37 Libros prohibitos scienter legentes, etiam studio eorum errores noscendi, excommunicati sunt.
- 38 Episcopus hodie licentiam Missandi apud infirmos dare non potest.
- 39 Pests tempore curati vel per se ipsos, vel per alios infelici sacramenta ministrare tenentur.
- 40 Eucharistia delatio, & processio publica omitti possunt, vbi ab hæreticis debonestatio timetur.
- 41 Possessorium super Decimis coram iudice laico intentari potest.
- 42 Ecclesia in suos colonos eodem iure, quo laici, vti licet.
- 43 Clericus iurisdictionem suam criminalem per vicarios exercens, licet sequatur mors, vel mutilatio etiam iniusta non sit irregularis, secus si per seipsum eam exerceret.
- 44 Hæretico, minus quam Iudæo, officium cum præclementia commendandum.
- 45 Hæreticus in foro exteriori a solo Papa absoluitur, in interiori a Episcopo.
- 46 Constitutio noua non extenditur ad præterita nisi cum agitur de effectu futuro, qui sine effectu præterito stare potest.
- 47 Lex in consuetudinario, ut omnis aliam odium aliquid lata, odiosa, & restringenda est.
- 48 Pensiones in confidentiam transferentes, penam confidentiariorum non incurrunt.
- 49 Lex Principis secularis de non exitu aduentus equi in foro conscientie non obligat.
- 50 Statutum, ut tot tantum de una natione eligantur, iustum, & rationabile esse potest.
- 51 Papa quando, ut Papa, & quando, ut Doctor tantum respondere censetur.
- 52 Lex puniens procuratorem fauorem non includit impetrem ad litteras, si eis non utatur.
- 53 Statutum ciuitatis ligat omnes illius ciues, hoc est, habentes in ea domicilium, at inibi natos, alij habentes domicilium, non ligat.
- 54 Statuta Papalia sunt, quæ Capitulum Generale auctoritate Apostolica condidit, unde nec ipsum, nec illud representans potest ea tollere; sed si quid iniuste statuat, ad Papam cui immediate subicitur, recurrendum est.

DECISIO I.

Ex Consl. r. tam in nouis quam in antiquis.

Sicut ignorantia crassa, quæ quis ignorat id, quod homines sui status, & conditionis communiter sciunt, esse excusatur a tanto, non tamen a toto; aut affectata, quæ quis scire nolit quod scire tenetur, quo libetius absque conscientie contradictione, vel alia de causa peccet, neque a toto excusatur, neque peccatum ipsum minuit, sed illud potius ob circumstantiam mali desiderij auget, ita S. Tho. 1. 2. qu. 76. art. 8. & Nau. in Man. c. 2. nu. 4. ita e contrario ignorantia iusta, quæ a Canonistis probabilis, a Theologis vero in uincibilis dicitur, quæ quis ignorat, quod vel scire non tenetur, vel non potest, adhibita diligentia, quæ ab alijs sui ordinis solet adhiberi. Ex eodem Sanct. Thom. vbi supra ar. 3. & qualis est eius, qui petit consilium a viris doctis, & probis, qui falso illi consulunt Arg. c. capellanus, de ferijs, & S. Ant. 1. part. tit. 3. c. 3. §. 10. omnino a peccato excusatur, quando est causa actus, ita ut actus ille non fieret, nisi ignoraretur. ita S. Thom. 1. 2. qu. 6. art. 8. & q. 76. art. 1.

DECISIO II.

Dub. 1.

Ad legem sub peccato transgrediendam non sufficit scire legem aliquam esse faciendam, aut factam, etiam in Concilio publico, si nondum sit promulgata; cum lex antequam promulgetur, non liget, & leges, dist. 4. si quidem de legis essentia est promulgatio ex S. Tho. 1. 2. qu. 90. artic. 4. sed neque satis est quod sit promulgata, si promulgatio eius probabiliter ignoretur; neque constitutio Concilij Generalis etiam promulgata ante specialem Papæ confirmationem subiectam ligat.

DE.

DECISIO III. Dub. 2.

Ignorantia inuincibilis in foro conscientiarum, ex solo dicto rei dicentis se iuste ignorasse, consistere potest; Arg. ca. Humanarum aures, 2. q. 5. qualis etiam in foro exteriori presumitur, donec scientia probetur. c. Presumitur, de reg. iur. in 6. Probari etiam potest ignorantia iusta vel per iuramentum. Passoralis, de except. & c. si vero, 2. de sent. excom. cum que in animo sunt, aliter probari aliquando non possunt: ca. Significasti, 1. de homicid. vel probando aliquid quod necessario consequitur ignorantiam, quia scilicet in fano erat, aut furiosus: c. Madusus, 3. q. 9. c. cum dilectus, de iur. ab intest. vel probando aliquid, quod verisimiliter ignorantia consequitur, ut probando absentiam. ca. si qui inatr. accusa. non pos.

DECISIO IV. Dub. 3.

Scientia legis que ad ligandum sufficit, non est necessaria, ut talis sit que nascitur ex notitia intuitiva alicuius, quinque sensum: Neque sufficit quilibet auditio, & relatio, aut credulitas, quod lex illa in Curia promulgata sit, sed requiritur ut sciatur lex illa promulgata in Curia, & facta, & recepta a maiore parte populi, cuius ipse pars est; lex enim iuste promulgata non ligat si maior pars eam non recipiat.

DECISIO V. Dub. 4.

Ex ante tempus a legislatore prescriptum neminem ligat, cum lex maiorem virtutem illa non habeat, quam legislator illi tribuit; Arg. c. fide reg. iur. in 6. Soler autem exprimere tempus, quo vult ut lex sua ligare incipiat: cap. cum singula, de preb. in 6. Quod si lex dicat, ut liget ex nunc, ab ipso tempore promulgationis ligabit scientes, ex Glo. in Clem. 2. de heret. & etiam iuste ignorantes, quoad irrationem actus; ex Panor. in cap. 2. de consuet. licet non quoad peccatum.

DECISIO VI.

Ex Principis inferioris a die scientie subditos ligat, cum nullo iure cautum sit, ut legis Principis inferioris vinculum differatur; Ad presumendum autem scientiam, quoad forum exteriori, tempus videtur arbitrium. Panor. in c. 2. nu. 8.

DECISIO VII.

Quamuis solo iure scripto attentio, princeps non videatur ligare ante lapsum duorum mensium, & scientes eam factam & promulgatam. Glo. in data sexti; ita tamen, ut lex promulgata in Curia Principis non ligat Provinciales, hoc est, subditos extra Provinciam, ubi est Curia, de gentes etiam post duos menses a publicatione facta in Curia, donec per Gubernatores Provinciarum in eorum Metropolitibus promulgetur; Ioan. Andr. in glo. data Sexti, & Ceter. 1. 2. q. 90. ar. 4. De stylo tamen, & consuetudine non solum Curie Romanae, sed etiam Imperatoris, & aliorum Regum seruari videtur, ut lex liget omnes etiam Provinciales post duos menses a publicatione legis in Curia facta, & locis ad id prescriptis, atenta tamen distantia provinciarum, & qualitate legum, & frequentia hominum in locis provinciarum habitantium in Curia, & ad eam venientium, & redeuntium ab ea, ut iudicari probabiliter possit legis promulgationem ad eorum notitiam peruenisse; Ita S. Tho. 1. 2. q. 90. art. 4.

DECISIO VIII. Dub. 5.

Lex, antequam recipiatur, saltem per maiorem partem civitatis, cuius pars est transgressor, non ligat, cum legislator illam sub conditione ferre presumat, si recipiatur saltem per maiorem partem: S. Leges. d. 4. & l. de quib. ff. de legi. Fel. in cap. 1. de treuga & pace & Nau. in Manual. cap. 23. num. 41. quia enim lex communem respicit utilitatem, cetera autem lex, dist. 4. non videtur legislator velle unum, vel alterum ligare ad seruandum, quod alij consubditi non seruant, nec seruare incipiunt: Ita S. Tho. 1. 2. q. 96. ar. 6. & 2. 2. q. 147. art. 3. Neque peccat primi non seruantes, & non recipientes legem iuste promulgatam, si

sciente id superiore, & potente cogere, & non cogente seruare, non seruant: eo quod videtur superior eam suspendere, vel tollere. Glo. in c. 1. de treuga, & pace, & Panor. & Felia. ibi.

DECISIO IX. Dub. 6.

Sicut lex non recepta ab eam scientibus non ligat, ita etiam & lex non recepta ab eam ignorantibus enervatur, cum iustior sit causa non obseruantium legem, eo quod eam ignorant, quam eorum, qui scientes eam nolunt recipere, nec illa vult: unde cum lex non recepta ideo obliget, quia non est vasa recepta, sic ignorata etiam non ligabit, cum ab istis nulla ratione recipi possit. l. de quibus, ff. de legibus.

DECISIO X. Dub. 7.

Am lex a subditis non recepta, quam a Legislatore reuocata, in eo pares sunt, quod neutra vim obligandi habet; in alijs autem differunt, quod in casu priore extat lex, quamuis non liget donec recipiatur; in posteriore vero non extat lex, nec recipi potest: & lex iam lata, & promulgata, non denuo reuocata, quamuis a principio non recipiatur a subditis, potest tamen postea mutata voluntate eorum recipi, quia substantia eius durat: reuocata vero minime nisi denuo a Legislatore feratur, eo quod iam substantia eius perijt, quod autem est extinctum, reuiuiscere non potest, nisi auctor potens illud denuo producat. l. Quae res, §. a ream, ff. de solut. e. Quam periculosum, 7. q. 1.

DECISIO XI. Dub. 8.

Concilij Tridentini decreta, quae ad mores, & reformationem spectant, & quae novum ius inducunt, non eos obligant, qui probabiliter ea ignorant: sed nec eos, qui ea sciunt, non quidem ea ratione, quod illa non sint promulgata, cum nullibi cautum sit ea promulgari debere in Provincijs ad hoc, ut vim habeant obligandi, excepto solo decreto illo de Matrimonio contrahendo posito a Concilio. Trid. sess. 24. ca. 1. de ref. Matrim. sed ea, quod in aliquibus Provincijs, aut Regnis, neque a principio, neque postea, sunt recepta; unde nec illorum Regnorum homines obligant.

DECISIO XII. Dub. 9.

Ville diuersorum summorum Pontificum de poenis in non recitantes officium diuinum, de non habendo officio B. Virginis lingua vernacula, de Confessione, de Cambijs, Bulla etiam Cene Domini, & aliae, dummodo Romae publicatae sint, ligant omnes etiam longissime distantes, scientes eas esse Romae publicatas; adeo, ut non excusentur ex defectu promulgationis, quamuis ex defectu receptionis excusari possint.

DECISIO XIII. Dub. 10.

Penitentem contra Bullam ex ignorantia probabiliter peccantem Confessarius, qui eam scit, nec admoneat, nec instituire tenetur, cum talis penitens nec peccet eam probabiliter ignorando, nec transgrediendo: ea. Quia circa de consang. Ad. 4. de confess. q. 7. post 5. q. unde absolueret potest contentem, quem videt ignorantia iuris humani probabiliter a peccato excusari, & praesertim, si suspicaretur eum de veritate monitum, illam non amplecturum. Sicut etiam Praeatus cum ignorantibus matrimonium suum inualide contractum, dissimulare potest, immo & debet, quando scandalum ex contrario facto nasci probabiliter timeret.

DECISIO XIV. Dub. 11.

Orator legens siue ex officio, siue sponte, non tenetur docere legem quae non ligat illos incolentes Provinciam, in qua legit; potest tamen si velit, simul docendo rationem, quae eos ibi non ligat: quia nulla lege tenetur ad primum, nec alicubi a secundo prohibetur. Arg. c. consulti, 2. q. 4. & cap. 2. de translat. prelat.

DECISIO XV. Dub. 12.

Confessarius contentem tenentem opinionem, de qua ipse dubitat, immo si credat contrariam opinionem,

nē, cui ipse adhæret, esse veram, absolueri potest, quoties penitentem vel auctoritate, vel ratione contraria probabili, niti videt; vel etiam si probabiliter credit, quod illa sua admonitione nihil aliud efficiet, quam quod odiosam apud doctos confessionem reddet, aut quod penitēs non emendabitur.

DECISIO XVI. Dub. 13.

16 Quidam multa beneficia diuisa in titulum, quorum vnum suo statui decenti sufficit, sine dispensatione, vel consuetudine, possidet, mortaliter peccat. ca. Conquerentem, de cler. non resid. & gloss. in c. dudum 2. de elect. S. Thom. Quidl. 8 art. 19. & Quidl. 9 art. 19. & Nau. in Man. c. 25. nu. 125. Quamuis enim multa habere possit si legitime venita, aut annexa fuerint, c. vno. 10. q. 3. & c. extirpanda, §. qui vero. de preben. non tamen si sint diuisa; sicut etiam vnum in titulum, & aliud ad tempus commendatum ad sex menses tantum, si sit ecclesia parochialis, habere potest; c. Nemo, de elec. in 6. non tamen retinere potest vnu in titulum, & aliud commendatum in perpetuum, cum huius eadem ratio sit, que de dato ad titulum est. Cardin. Alex. in c. cum autem, distinct. 44. lo. Maior. 4. d. 24. q. 13. Nec tamen semper illicitum est duo beneficia habere, nisi iuste quis duo beneficia retinere potest residentiam personalem non requirunt, quorum alterum non sufficit ad honestam sustentationem, etiam absque vlla dispensatione ex Conc. Tri. sess. 24. c. 17. de reform. Ex dispensatione autem & consuetudine iusta (que non minus valet quam dispensatio) etiam plura beneficia personalem residentiam requirunt, iusta causa sine peccato haberi possunt.

DECISIO XVII.

17 Plura beneficia tenere sua natura non adeo in aliu est, vt per circumstantiam aliquam iustificari non possit; nec etiam adeo indifferens est, vt sine aliqua circumstantia iustificari liceat, sed omnino necessaria est aliqua circumstantia, que sufficit ad tollendū deformitatem, qua ipsa multitudo beneficiorū præ se fert; ex S. Tho. Quidl. 9. ar. 15. Talis autem est circumstantia eius, cui attenda personæ suæ qualitate, non sufficit vnum beneficium ad honeste, decenterque viuendum talibus, puta, quia in eo est nobilitas animi virtus. Nobilitas, aut scientia c. de multa. de preben. Item tamen prudentia, sagacitas, & industria aliquid, vt speretur plura eis, quibus præest, profuturus, etiam absens, quam communiter alius præsens, & potius illa sumit propter utilitatem beneficiorum aut subditorum quæ propriam. Innoc. in cap. iam dudum. de preb. Talis etiam circumstantia est defectus aliorum idoneorum. Host. in c. graue, de preb.

DECISIO XVIII. Dub. 14.

18 Episcopus in locis, in quibus habetur consuetudo præscripta, vt lapsi etiam ob heresim, vel schisma, per Episcopos reconcilientur, non obstantibus iuribus illa consuetudine antiquioribus, c. si lapsi, & c. minor. d. 50. & c. de lapsis, 16. q. 6. sic peccantes, reconciliare possunt, cum iura humana, consuetudine contraria, legitime præscripta tolli possint c. fin. de consuetud. Sin vero canones noui, vel Bullæ denegantes Episcopis huiusmodi facultatem reconciliandi, illis in locis recepti sint, nec per consuetudinem legitime abrogati, necessario seruandi sunt; vnde in excommunicationes, & irregularitates reseruatæ Papæ ab ipsomet, vel eius Legato, vel in id delegato, postea incurrentes, non obstante difficultate, aut itineris longitudine, absolutionem, & dispensationem a Papa petere tenentur, nec ab Episcopis absolui possunt; quamuis ob impedimentum veniendi ad Urbem ab excommunicatione aliquando absolui queant, ex Nau. in Manua. c. 27. nu. 46.

DECISIO XIX. Dub. 15.

19 Cum residentia in beneficio curato de iure diuino sit, nemo nisi iusta de causa, & modo a Concilio Tridentino sess. 6. c. 1. de reform. & sess. 23. c. 1. de reform. præscri-

pto a residentia excusari potest, ita, vt nec in locis ubi præfatum Concilium nondum est receptum, nec aliqua consuetudine, induci poterit, vt quis in beneficio curato non resideat, nisi iusta causa ad sit; iustam autem causam non residendi perperis circumstantijs personæ loci, temporis, & alijs, iudex arbitratu potest; c. de causis de offic. deleg. nec opus est scripta licentia in eis regnis, in quibus Concilium Tridentinum nondum receptum est, quia nec iure diuino, nec aliquo humano anteriori ea requiritur.

DECISIO XX. Dub. 16.

20 Ordinatus ordine sacro absoluit, id est, sine titulo beneficii, vel patrimonij, non solum secundum Canones antiquos, cap. Neminem, & ca. sanctorum, dist. 70. sed etiam secundum Concil. Tri. sess. 21. c. 2. de reform. renouans illos Canones ipso iure suspensus est, donec cum eo dispensetur. Per ius. 3. de simonia. Et Episcopus sciens vel scire debens, talem ordinans ordinatum alere tenetur, cum secundum de presb. sequi tamē si per mendacia, & fraudem ordinandus fingendum titulum decepit Episcopus; tunc enim ordinatus est suspensus, sed ordinans eum alere non tenetur; cum scias, & dolus nemini patrocinari debeant. cap. Sedes Apostolica, de rescrip.

Quicquid sit de veritate rei, an scilicet, Concilium Tridentinum sess. 21. de reform. cap. 2. per illa verba, Antiquorum Canonum penam inuouendo, renouauerit solum caput Neminem, & cap. Sanctorum, dist. 70. ita vt ordinatus sine titulo beneficii, aut patrimonij, si secularis sit, suspensionem incurrat, vel solum inuouauerit cap. Cum secundum de preb. ita vt episcopus talem ordinans, ordinatum alere teneatur, & aliqui referunt Sacram Congregationem censere inuouatam tantum penam cap. cum secundum alij vero dicunt, eandem Congregationem censere inuouatam solum penam cap. Neminem, & cap. Sanctorum. Hoc vnum modo certū est post Bullam Sixti V. que incipit, Sanctorum, & salutare, edita anno 1588. Episcopi sic male promouentem aliquem secularem ad sacros ordines sine titulo sufficientis beneficii, vel patrimonij, siue id scierit, siue ignoranter fecerit, nisi debita diligentia adhibita iustus et roe, & probabilis facti ignorantia eum excuset, a collatione primæ tonsuræ ac omnium ordinum, & ab executione omnium munerum Pöficialium, eo ipso suspensus est, & ab ingressu ecclesie in terditum, sic, vero ordinatus ab executione, ministerio, & exercitio ordinum susceptorum, & ab omni spe, & facultate ascendendi ad alios superiores perpetuo suspensus est, & obtentis beneficijs quibuscuque ipso facto priuatur, & ad illa, & alia similia, vel dissimilia in posterum obtinenda, in perpetuum inhabilis efficitur.

DECISIO XXI. Dub. 17.

21 Filius illegitimus in ecclesia, in qua pater eius beneficiū aliquod habuerit, vel habet, non solum sacrum solemniter facere, aut Euangelium, vel Epistolam solemniter cantare prohibetur, sed neque Missam, tanquam externam, & peregrinum priuatim celebrare, nec Sacris, vel Cantorem in eadem ecclesia agere potest; cum negari non possit, cum aliqua illorum faciendo, ministrare aliquo modo in illa ecclesia; Arg. rubri, de cleri. non ordin. minist. & Clem. 1. de reg. & ca. perleſtis, dist. 25. Quod tamen omnino prohibitum est ratione, fugandi memoria incontinentiæ paternæ.

DECISIO XXII. Dub. 18.

22 Filius presbyteri in eadem ecclesia, in qua pater, beneficium habere non potest, quod si de facto habuit ante Tridentinum, non vacauit ipso iure, donec laberetur titi mestre, datum ad permittendum pro altero alterius ecclesie vt patet sess. 25. cap. 15. de reform. sin vero illum post Concilium quæsiuit, nihil in illo consecutus fuit, cum factus sit inhabilis ad illud; & collatio inhabili facta non valeat. c. cum in cunctis, §. fin. de elec. & c. inter ceteras, de rescrip.

DECISIO XXII. *Dub. 19.*

Habens duo impedimenta essentialia, quorum vnū est publicum, & alterum secretum, vt si quis contraxerit cum consanguinea in quarto gradu, cuius sororem carnaliter prius cognouerit, si obtenta sit dispensatio super vno impedimento Matrimonij publico, non facta mentione de altero occulto, scilicet incestu, & postea impetretur gratia ab aliquo, qui eam concedere potest pro occulto, etiam non narrando publicum impedimentum, valida erit dispensatio, cum nullo iure cautum sit, quod in impetratione dispensationis super vno impedimento Matrimonij fieri debeat mentio de alijs, ad hoc, vt valeat dispensatio quoad impedimentum, ad quod illa impetratur; & obligatio non inducitur ipso iure, non est inducenda: Arg. c. consuluisti, 2. q. 4. & cap. 2. de translat. prelat. cum sola taciturnitas eius, quod iura exprimere iubent, gratiam vitiat. Rota de reser. 3. r. in nouis. Man. c. 22. num. 85. maxime cum incestus magna ex parte sint occulti, cognatio autem vt plurimum publica; & si in impetratione impedimenti publici consanguinitatis & cognationis exprimendus esset incestus, cogere tur impetrans seipsum in famam, & etiam alium frequenter proderet, contra ius naturale, quo vetamur nos, & alios infamare: cap. Quis aliquando, §. non tibi dico, de penit. dist. 1. vnde etiam & absolutio ab vna excommunicatione, alia tacita valet. Gloss. recep. in c. ex parte, de offic. ordin. Et collatio beneficii facta criminosis, criminis irregularitatem non inducente, aut inhabilitatem, non facta mentione de illo crimine, valida censetur.

DECISIO XLIV. *Dub. 20.*

Confessarius absolutionem ob peccata, quæ sibi non est confessus, penitentem negare non potest, sed neque interrogare penitentem tenetur, nisi quando probabiliter credit eum per obliuionem, verecundiam, vel aliam causam iniuriam aliquid taciturnum, quod est de necessitate confitendum: vnde nec tenetur confessarius interrogare Episcopos, vel alios habentes dignitates, de beneficiorum pluralitate quia credunt se iusta dispensatione, vel ratione vel auctoritate probabiliter a peccato excusari; quandoquidem confessarius absolvere potest confessum nitentem, opinionem contraria ei, quam ipse habet: Si autem se accusent de huiusmodi pluralitate, vel consilium ab eo petent, tenetur eis suam opinionem dicere, & si absque illa ratione, vel opinione contraria ei obedire renuant, absolutionem eis iuste denegare poterit, cum ad absolutionem conferendam necesse sit a statu peccati confessi discedere. Nau. in Manu. c. 21. nu. 55.

DECISIO XXV. *Dub. 21.*

Villas & Diplomata Papæ suppressentes, & illa publicari prohibentes, nisi ex privilegio id faciant, excommunicationem incurrunt, a qua nisi respiciant, absolui non debent. Nau. in Man. cap. 27. nu. 55.

DECISIO XXVI. *Dub. 22.*

Exigentes gabellas, & pædagia indifferenter a clericis & religionis commissiōne suorum domoꝝ, vel propria auctoritate, quocumque prætextu probabiliter, vel necessario, non habendo ad eam rem Privilegium a Sede Apostolica, vel proprio Principe sed solum id ex depravata consuetudine faciunt, excommunicationem incurrunt; Quamquam, de censib. in 6. & Cle. pen. tit. eo. nisi ignorantia probabilis talis excommunicationis eos excuset.

DECISIO XXVII. *Dub. 23.*

Hereticis & Gabellas Iudæis, & alijs infidelibus locare possunt, dum modo Rex, vel dominus terre Christianum aliquem ad illas exigendum deputet, & non permittat, vt ipse Iudæus per se, vel alium a se deputatum illas exigat, cap. ex speciali, de Iudæis. Nec cum Iudæis, paganis, aut Saracenis Christiani mercimoniam exercere vetantur, Argum. capitul. Cum sit nimis, de Iudæis, ex cap. armis, & alijs, quæ ad eos deferri prohibentur capit.

DECISIO XXVIII. *Dub. 24. 30. 31.*

Catholici cum hæreticis, & schismaticis, qui non sunt denunciati excommunicati, licet sint notorie hæretici, contrahere, & commercium habere sine peccato possunt: secus autem si sint excommunicati denunciati, ea, cum excommunicato, 1. 1. q. 3. & Extravag. Ad euitanda. Nauar. in Man. c. 22. nu. 35. cum sapte multitudine hæreticorum, & necessitas communicandi, & negotiandi facit licitum, quod alias non esset. Quod non est licitum de reg. iur. vitanda est tamen nimia familiaritas siue cum hæreticis, siue cum alijs infidelibus c. Nullus, c. omnes, 28. q. 1. & c. cum sit nimis, & c. fin. de Iudæis. & Nauar. in Manu. cap. 27. nu. 57.

DECISIO XXIX. *Dub. 25.*

Schismatici, & hæretici, cum in Bulla cenzæ Domini excommunicati sint, ad ecclesiam redire volentes, reconciliari non possunt nisi per habentem auctoritatem absoluentis eos a censura, sed neque ab habente talem potestatem absoluenti sunt nisi suum schisma abiurent, si sit tale quod hæresim implicat.

DECISIO XXX. *Dub. 26.*

Matrimonium cum hæreticis contrahere Catholico non licet, cap. caue, 28. quest. 1. & Nau. in Manu. ca. 22. num. 48. contractum tamen tenet. Pacta vero quæ solent ab huiusmodi fieri, puta, si masculus nascatur, baptizetur in ea fide, cuius est pater; si femella, in matris fide, turpia sunt, & non valent, cap. fina. de condit. apposit.

DECISIO XXXI. *Dub. 27.*

Schismaticorum filij ad scholas Catholicorum venire permitti possunt, si hæc sit via, & gradus aptus ad eorum conuersionem: Argu. cap. cum in cunctis, de elect. E. contra vero Catholicis scholas hæreticorum adire non licet.

DECISIO XXXII. *Dub. 28.*

Schismaticorum, & hæreticorum non denunciatorum oblationes accipere, & offerentes, ad sacras conciones, & alia officia sacra, quibus interesse voluerint, admitti re licet: eo quod hæc admissio ad sacra gradus quidam est & medium ad persuadendum eis conuersionem, & fidem Catholicam; & in his quæ pertinent ad salutem animæ, etiam cum excommunicatis denunciatis colloqui possumus, cap. cum voluntate, de sentent. excom.

DECISIO XXXIII. *Dub. 29.*

Quamuis Catholici cum hæreticis, & schismaticis notorijs communicare possunt, si non fuerint denunciati excommunicati, eos tamen in patrimonios admittere non licet: quia id esset eis cooperari ad peccatum: c. 1. de offic. deleg. si tamen admissi fuerint, cognationem spirituales contrahunt ex S. Tho. 4. d. 42. q. 1. art. 3. & Sylu. verb. Matrimonium. 8. q. 7.

DECISIO XXXIV. *Dub. 32.*

Absolui non possunt hæretici, & schismatici in articulo mortis, nec ad sepulturam sacram admitti, nec aliorum sacramentorum participes fieri, qui explicitè in specie, vel saltem implicite in genere non recedunt ab omnibus erroribus suis, licet recedant a bona parte eorum & sperare salutem, capit. Sint plures, de pen. dist. 3. Quamuis si morbus, vel periculum mortis adeo vrget, vt non possit omnes errores desertari, nec de veritate contraria speciatim instrui, sufficit desertatio generalis cum proposito speciatim desertandi postquam fuerit instructus; quia licet teneamur aliqua explicitè credere, non tamen omnia, ita S. Tho. 2. 2. quest. 2. ar. 8. & Nau. in Man. prelat. d. 4. nu. 19. & c. 11. nu. 18.

DECISIO XXXV. *Dub. 33.*

35 **Q**uod si aliquid emittitur pacto de retrovendendo simulate, animo magis mutandi, quam emendi, & mortaliter peccat, & usuram committit. Qui autem minoris iusto pretio, etiam dempta parte, qua illud pactum pretium diminuit, peccat quidem peccato iniustitiæ, sed non usuræ coram Deo: licet aliquando coram hominibus præsumatur usuræ ex Nau. in Man. c. 17. nu. 247.

DECISIO XXXVI. *Dub. 34.*

36 **V**icarius à tutoribus in pupillarum pecunijs accrescentis commissis, a pupillis, quamuis ipsi non peccauerint, restitui debet, postquam sciuerint per eum modum iniquum bona sua creuisse, nec absolui potest qui sic questu restitueret noluerit. Ita Nau. in Man. c. 17. nu. 253.

DECISIO XXXVII. *Dub. 35. 36.*

37 **L**ibros prohibitos etiam suæ arti vitiles, & liberos hæreticos scienter legentes, etiam studio, eorum errores cognoscendi, ut eos lucidius populo explicare, ac refellere valeant, ex communicationem Bullæ Cæne Domini incurrunta qua non nisi a Papa extra articulum mortis absolui possunt. Nec eos legendi facultatem Episcopus, nisi ex speciali delegatione Papæ dare valet.

Aduertendum quantum ad libros prohibitos, qui nihil de religione tractant, non teneri auctoris sententiam: Quia licet legentes huiusmodi libros peccati mortalis reatum incurrant, & Episcoporum arbitrio seuerè puniri possint, iuxta Bullam Pij Papæ IV. quæ incipit, Dominici gregis, editam anno Domini incarnationis Millesimo quingentesimo sexagesimo quarto, die vigesima quarta Martij, Pontificatus sui anno Quarto, quæ in Bullario habetur, & est 99. eiusdem in ordine, quam etiam Bullam eiusque prædecessoris Clementis Papæ VIII. confirmat in Bulla sua, quæ incipit *Sacrosanctum* edita anno Millesimo quingentesimo nonagesimo quinto, die decima septima Octobris Pontificatus sui anno quarto; tamen in excommunicationem Bullæ Cæne non incurrunta, quod modo Bulla Cæne non comprehendit nisi hæreticorum libros, *hæresim continentes, vel de religione tractantes, ut constat ex Bulla Cæne Clementis Papæ VIII. anno Millesimo quingentesimo nonagesimo octavo.*

DECISIO XXXVIII. *Dub. 37.*

38 **E**piscopus post Concilium Tridentinum sess. 2. in decreto de obseru. in celeb. Miss. licentiam dare non potest Missas celebrandi apud infirmos, quamuis ante Concilium illam dare potuisset.

DECISIO XXXIX. *Dub. 38. & 39.*

39 **F**ertis tempore Curati prius infectis Sacramenta ministrare debent, ne eos sine necessarijs remedijs ad salutem mori patiantur: postea vero sanis eadem ministrare si non sit periculum in factionis, quod si adsit, illis licentiâ sumendi Sacramenta ab alijs dare debent. Arg. ca. ubi periculum maius de elec. in 6. & cap. duo mala, dist. 13. Quo tempore pestis Sacerdotes simplices cum merito magno in ciuitate manere, & cum licentiâ Sacramenta illis ministrare possunt: Parochi autem illa vel per se ipsos, vel per alios idoneos ministros, etiam infectis ministrare tenentur. c. Aduertitas, 7. q. 1. & S. Th. 2. 2. q. 26. art. 5.

DECISIO XL. *Dub. 40.*

40 **E**ucharistiæ delatio, & processio publica iuste omitti possunt, ubi ab hæreticis, & infidelibus dehonestatio aliqua probabiliter boni & prudentis viri arbitrio timeatur, Quia huiusmodi processiones, & deportationes publicæ iure humano institutæ sunt, & iusta ex causa legi humanæ contrauenire sine peccato licet, ut ait S. Th. 1. 2. qu. 96. art. 9. & 2. 2. qu. 147. art. 3. Archid. in c. vltimam dist. 76. & Nau. in Man. c. 23. nu. 69.

DECISIO XLI. *Dub. 41. 42. & 43.*

41 **E**cclésiasticus super Decimis per viam possessorijs seu interdictis retinendæ, vel restituendæ possessionis, vel

innouationis secularem adire potest, via tamen directa per titulos, iudices seculares super huiusmodi decimis, & alijs spiritualibus quatenus spiritualia sunt, adire nequit: Arg. c. Bene quidem, dist. 96. & cap. decernimus, & ca. Quanto, de iudic. Et si de suo consensu, vel fauore, ad eundem iudicem laicum pro decimis se trahi patiat, excommunicationem decimam quartam Bullæ Cæne Domini incurrit: factus tamen si inuitus traheretur, siue pro decimis, siue pro causis beneficialibus, vel alijs causis spiritualibus.

DECISIO XLII. *Dub. 44. & 45.*

42 **S**icut Domini seculares colonos suos adscriptos, seu adscriptos glebæ terræ, quam vel ipsi, vel eorum maiores colendam acceperunt, ex eo quod cum in principio quando ad eos migrarunt, præfati Domini domos, boves & alia ad vitam necessaria colonis illis ea lege donarunt, ut ipsi & eorum filij seu successores ad manionem obligarentur, nec eam inuitis Dominis relinquere eorum fati, & l. cum scimus, & glo. in rub. C. de agri. & cons. lib. 1. cum ex eorum pagis aliò habitandi gratia transmigrant, iuste persequi, & vendicare possunt; Ita etiam ecclesiæ, & ecclesiastici viri, similes colonos & seruos adscriptos habentes, bona conscientia eodem rigore viri, & similitè se gerere circa suos subditos possunt, nec isdem emigrandi aliò, vel alterius vitæ suscipiendæ facultatem concedere, præsertim quod etiam in monasteria, & religiosis vbiq; gentium habeant donatos, & oblatos, qui licet vere religiosi non sint, Clem. 1. de decim. & gl. ibid. cap. in presentia, de probat. & ibi Panor. & in c. vl. de success. ab intest. a monasterijs tamen iuste recedere nequeunt. d. cap. in presentia, & c. vt priuilegia, de priuileg.

DECISIO XLIII. *Dub. 46.*

43 **C**lericus iurisdictionem criminalem habens, & per se metipsum cognoscens de criminibus, ob quæ imponenda est pœna mortis, vel mutilationis secuta morte, vel membri mutilatione sit irregularis, c. Sententiam. Ne clericus vel monachus per alios tamen vicarios suos generales, vel speciales delegatos prædictam iurisdictionem exerceat licet sequatur mors, vel mutilatio iusta, vel iniusta, irregularitatem non incurrit c. Episcopus, eo. tit. in 6.

DECISIO XLIV. *Dub. 47.*

44 **S**icut Iudæis officium, cui aliqua præminentia est annexa dare, vel concedere non licet: ita multo minus hæretico notorio illud concedere fas est, cum longè peior infidelitas sit hæresis, quam Iudaismus, vel Paganismus, ut ait S. Th. 2. 2. q. 10. art. 6.

DECISIO XLV. *Dub. 48.*

45 **H**æreticus quamuis in foro exteriori a solo Papa, vel eius speciali delegato absolui possit, in foro tamen interiori, seu conscientie Episcopus eum vel per se, vel per alium suum subditum absoluerè valet ex Conc. Trid. sess. 24. ca. 6. de reform. cum omnis potestatem ordinariam absoluedi ex officio habens, eam alteri delegare potest cap. fin. de offic. ord. Hanc tamen potestatem generalem absoluedi hæreticos concedere, seu vicarium, vel generalem delegatum ad eos absoluedum constituere non potest Episcopus, sed tantum in casibus particularibus, cum illi occurrerint. Potest autem penitens, qui ob verecundiam, vel aliud impedimentum Episcopum personaliter adire non potest, per confessarium, vel aliquem alium eum adire, ut sic de mandato eius, per alium absoluaatur.

DECISIO XLVI. *Ex cons. 2. alias 5.*

46 **Q**ui ante Concilium Tridentinum impetrauit relectum a Papa assumendi primam tonsuram, & quatuor ordines minores, a quo malet antistite, & post quæ assumpti primam tonsuram superuenit Concilium statuens, sess. 23. c. 8. de reform. ne quis nisi a proprio Episcopo, vel de consensu eius, etiâ virtute relecti generalis, vel specialis ordinaretur, non potest virtute præfati relecti, sine licentiâ, vel consensu sui Episcopi, quatuor minores accipere: quia licet noua constitutio ad præscripta regulariter

riore non extendatur, capit. fin. de constitut. fallit tamen quoties de effectu futuro, agit, qui sine effectu præterito stare, & consistere potest Gloss. in Clemen. vt hi qui iuret, in posterum. de ætat. & qualit.

DECISIO XLVII.

Ex consil. 3. alias 11.

Bulla Pij IV. que incip. *Romanum*. & est 109. in ordine eiusdem, edita 1564. & Bulla Pij V. incip. *intolerabilis*, & est 87. in ordine eiusdem, edita 1569. in beneficiarios confidentiaros late, ad excludendum, & arcendum dolos, & fraudes, & vota caprande mortis aliene, que per huiusmodi confidentias beneficia illicitas induci solent odiosa censende sunt, & restringenda; eo quod lex omnis facta in odium aliquorum, vel alicuius rei censeri debet odiosa, & restringenda. l. Qui exceptionem ff. de condit. indeb.

DECISIO XLVIII.

Cum constitutio odiosa, non extendi, sed potius restringi debet; capit. O dia, de reg. iu. in 6. pensionem per confidentiam transferens, pœnas Bullæ contra confidentiam beneficiale laræ non incurrit, cum pensio nec beneficium sit, nec res spiritualis, sed temporalis, nec obligat ad dicendas horas Canonicas, nec habet perpetuam durationem, nec residentiam requirit, quæ tamē omnia beneficia de iure communi requirunt, c. Consequenter, & capit. fin. de cle. non resi. & renunciari potest, & remitti gratuito sine vlla superioris auctoritate, ex Card. Alex. in cap. Agathoxe. dist. 63. immo cum Papæ auctoritate pecunia redimi potest.

DECISIO XLIX.

Ex consil. 4. alias 3.

Lex Principis secularis prohibens equos extra regnum suum asportari, cum sit præiudicialis, pœnalis, odiosa, & in odium delicti inducta, in foro conscientie clericos extrahentes equos suos in suis equitijs genitos non obligat, præsertim cum lex Imperatoria etiam generaliter loquens, & nullam de clericis specialem faciens mentionem, clericos non includat, si sit præiudicialis: Arg. cap. 1. de noui oper. nunc. & cap. Si in adiutorium dist. 10. sed neque lex hæc laicos in conscientia obligat, cum recepta solum sit quoad pœnam externam, non autem quoad pœnam æternam; lex autem recepta, quoad pœnam temporalem, nõ obligat quoad pœnam æternam, si non sit recepta etiam quoad illam. Neque confessarij, neque penitentia eruditi consueuerunt huiusmodi legis obseruantiam, auilangere, aut in foro interiori accipere, reputantes legi satisfieri soluendo pœnam temporariam, cum deprehenderetur eorum transgressio. Ita Nauarr. in Manu. cap. 23. num. 62.

DECISIO L.

Ex consil. 5. alias 7.

In Capitulis Generalibus Religiosorum, vbi multæ nationes concurrunt, legitime fieri potest constitutio, ne in Priores, aut Abbates Monasteriorum plures, quam tres de vna natione eligantur, cum statutum hoc multis de causis rationabile esse possit, scilicet, ne alijs detur causa superbiendi, alijs murmurandi, aut alijs nimium suæ genti, vel nationi tribuendi. Quando autem eligi nõ possent omnes digni de omnibus nationibus, nisi plures quæ tres eligerentur de vna, tunc plures de illa eligi possent; quia nunquam eligendus est indignus ex S. Thom. 2. 2. q. 63. artic. 2.

DECISIO LI.

Ex consil. 6. alias 2.

Quod responderet Papa de iure respondendo alicui que renti, vel interroganti eum super aliquo dubio iuris, censetur velle, vt in similibus casibus idem respondeatur; quia vero Papa, aliquando vt Papa loquitur, aliquando vero vt Doctor, ex circumstantijs temporis, loci, modi & causa respondendi, & interrogandi, & scribendi, & dicendi, colligi potest in dubio, an vt Papa, vel vt Do-

ctor in tali materia responderet censetur.

DECISIO LII.

Ex consil. 7. alias 20. de sententia excommunicationis.

Extrauagans Pij Quinti de electione superiorum ordinis Minorum excommunicans suspendens, & per mensem carceri mancipans eum, qui ad officium obtinendum, quorumuis fauorem extra religionem procurat; non punit fratrem procurantem literas ad quosdam electores, vt ei fauerent, si postea dictis literis non vtatur; lex enim pœnalis restringenda est, capitul. Pœnæ. de penit. dist. 1. nec vitra finem a legislatore intentum ligat, cum actus agentium nõ operentur vitra intentionem eorum. capit. fin. de præbend. Et intentio Pontificis est, ne electores propter fauores indignos dignis, vel minus dignos dignioribus præferant; qui finis & intentio cessat, si procurans literis non vtatur; talis enim verè fauorem non procurat, cum literæ alicui fauori non sint, donec ad eum, ad quem dantur, perueniant.

DECISIO LIII.

Quarta de consil. in Nouis. deest in antiquis.

Quamuis domicilium originis firmitus, & immutabilius sit, l. 1. & l. si. ad municip. quia tamen domicilium habitationis principalius est Gloss. in capitulo. statutum, ver. vnam diariam, de rescrip. in 6. adeo vt diecesis appellatione in dubio venit illa, que est domicilij habitationis, immo & stylus Curie habet, vt orator exprimes diecesim, cuius est, exprimat diecesim habitationis, non Natiuitatis: Hinc fit quod hec statutum alicubi esset, pœna Spoletii, etiã a Papa sub pœna excommunicationis late sententiæ cõfirmatum, vt pro nulla muliere ciuitatis Spoletii, vel eam habitante dari, aut recipi possit dos maioris summe mille florenorum, nihilominus tamen si Spoletanus origine, etiam cum Spoletana origine, in alio loco, puta Romæ, Matrimonium contrahat, ibique domicilij cõstituat, cum proposito ibi habitandi, licet potest sponse parès dotem filie augere, & sponsus illud auctarium recipere, absque eo quod excommunicationem incurrant: si quidem statutum ciuitatis Spoletanæ quamuis omnes illius ciues, hoc est, habentes in ea domicilium, liget: attamen ibi natos, sed alibi habitantes non ligat. Statutum. n. ciuitatis non nisi sue iurisdictioni subiectos obligare potest, eo quod cum statuere iurisdictionis sit, solum eos cõprehendit, qui ei subiacent, l. fin. de iurif. omni. iud. & cap. 2. de constit. in 6. lbi vero nati, sed alibi extra territorium habitantes, iurisdictioni illius non sunt subiecti.

DECISIO LIV.

Octava de consil. in Nouis. deest in antiquis.

Cum statuta Papalia sint, que Capitulum Generale auctoritate Apostolica condit, & inferior statuta superioris tollere nequeat ex Felin. in capitulo. cum accessissent, de Constitut. Capitulum non Generale representatiuum Capituli Generalis, statuta in huiusmodi Capitulo Generali per definitiuam sententiam tollere non potest, eo quod sententia definitiuam irrenocabilis est etiã ab eodem iudice, seu Capitulo Generali sententiam illam ferente capit. cum in literis, de offic. deleg. & l. iudex ff. de re iudic. vnde si quid iniuste in Capitulo Generali statutum esset, ad solum Papam, cui Capitulum illud Generale immediate subijcitur, per appellationem recurrendum est.

TITVLVS III.

De Rescriptis.

SUMMARIVM.

- 1 Parochus sine vlla monitione infra annum cessante impedimento presbyter ordinari debet, alias parochialem perdit, nec eum ignorantia excusat.
- 2 Exemptio per possessionem quadraginta annorum prescribitur.
- 3 Subre-

- *3 Subreptitia non est petitio puella, qua vt dispensationem obtineret contrahendi cum affine, narrauit se pauperem, si tunc pauper erat, licet spem haberet patrimonij magni.
- *4 Delegatus ecclesiasticus, nec pro labore potest aliquid extra esculentum, & poculentum licite accipere.

- 2 Capitulum vocem, illam non habentibus, aliquo discrepante communicare non potest.
- 3 Lex quoad vnam partem per non usum & desuetudinem solui potest, & non quoad aliam.

DECISIO I.

Ex consil. 1. alias 12. in Novis, & in antiquis.

Parochialem ecclesiam adeptus, & infra annum non ordinatus, cessante legitimo impedimento, perdit illam; cap. licet canon. & capitulo, commissa, de elect. in 6. nec ad constituendum eum in mora & negligentia suscipiendi presbiterij requiritur monitio vlla superioris vltra illam, quæ iure communi fit; In d. capitulo, licet canon. & capitulo, commissa. Neque ignorantia iuris excusari potest, cum parochialem ecclesiam accipiens id scire tenetur, in iure autem noto, paria iudicantur scire, & scire debere leg. quod re. ff. si cer. pet. Et fructus post primum annum male perceptos, & etiam quos intra illum percepit, si receperit, & possedit ecclesiam intendendo non se promoueri facere intra illum, d. cap. commissa, §. ceterum, restitueret tenetur ei, cui ecclesia illa postea conferretur; eo qd fructus Ecclesiæ vacantis conuerti debet in vtilitatē eius illa vacante, vel tradi primo successori. cap. cum vos, de officio, ordin. & cap. Quia saepe, de elect. in 6.

DECISIO II.

Ex consil. 2. alias 8.

Congregatio clericorum, & laicorum ad educandos, & regendos orphanos instituta, religiosa est, & regularis sub regula Sancti Augustini, & à Sede Apostolica, approbata, Ita Pius V. in sua Bulla, quam ad supplicationem Congregationis concessit, quæ non est ex motu proprio, vnde nec in Bullario habetur, & clerici, & aliæ personæ in ea professæ, religiosi, & regulares ipsius congregationis, à iurisdictione, & auctoritate ordinariorum, tam legitima præscriptione exemptionis per quadraginta, & amplius annos, capitu. de quarta, de præser, quam Apostolica concessione Pauli Tertij in sua Bulla, quæ incipit, Altitud. edita 1540. constit. 30. exempti censentur.

DECISIO III.

XIX. de rescriptis in Novis, deest in antiq.

Dotem tantam habere dicitur puella, quantum valet id, quod nunc habet, & reliquit pater, ac quod a matre, seu alijs et inuitis iure extorquere potest: Illud autem quod certo sperat titulo voluntario habere patrimonium eius non auget, nec facit vt pauper esse desinat: vnde nec subreptitia puellæ talis petitio censenda est; quæ vt obtineret dispensationem contrahendi cum affine, narrauit se incompetenter dotatam, quæ verè tunc erat talis, etiam si ipsa, & sponsus hanc confidentiam haberet, quod mater aut alij vltra partem debitam, titulo donationis, aut alio voluntario magnum patrimonium postea daturi essent.

DECISIO IV.

XXI. De rescriptis in Novis, deest in antiquis.

Delegatus, vt sunt Episcopus, & Vicarius, quibus committuntur dispensationes matrimoniales cum clausula (Per Apostolica scripta mandamus, quatenus tu frater Episcopo, seu fili Vicari, deposita per te omni spe cuiuscunque muneris, aut præmij etiam sponte oblato, a quo te omninò abstinere debere volumus, de præmissis diligenter te informes) nihil pro labore, & occupatione accipiendi informationem testium, etiam sponte oblatum, præter esculentum & poculentum, accipere possunt. c. statutum §. in super, de rescript. in 6.

TITVLVS IV.

De Consuetudine.

SVMMA R I V M.

- 1 Consuetudo, qua solum prudentiores, vocem in Capitulo ha-

DECISIO I.

Ex consil. 1. alias 2.

Consuetudo quorundam Religiosorum, qua solum prudentiores re, & atate maturiores, vocem & suffragium in Capitulo habeant, & admittantur in electionibus superiorum, & mala est, & contra ius commune, mala quidem, quia licet illa ratione bona niti videatur, quod docet, vt prudentiorum, eruditorum, ac maturiorum suffragia pluris æstimentur, quam aliorum: alia tamen ratione, mala est, quia pauciores facilius subornantur, quàm plures, & alijs superbiendi, alijs inuidendi, & omnibus dissidendi occasio non parua datur: Contra ius etiam commune est, quod regularis professus, & Subdiaconus non habeant vocem in Capitulo, etiam in electionibus prælatorum, cap. Ex eo, §. 1. de elec. in 6. & Cle. vtrij qui, de pta. & qualit.

DECISIO II.

Capitulum vocem, quæ competit ei in eligendo, alijs quibus ea non competit, communicare non potest nisi concors fuerit, & nemo discrepauerit.

DECISIO III.

Ex consil. 2. alias 1.

Lex, & statutum quodcunque, quoad vnam partem, tolli, & quoad alteram validum manere potest. De rogatur, ff. de verb. sign. vt proinde quoad illam solum, obliget, & non quoad alteram, quæ per non usum, & desuetudinem tollitur, §. leges, dist. 4.

TITVLVS V.

De Electione, & Electi potestate.

SVMMA R I V M.

- 1 Electionis confirmator, de ea agnoscere, supplere, & inquirere potest.
- 2 Electio facta post tenebras iure antiquo valida, sed non iure nouo.
- 3 Electio post suffragiorum collationem statim facienda, & quando ex intervallo facta valeat.
- 4 Electio, ubi vnus suffragium suum socio detegit, valet.
- 5 Electionem à maiori parte factam non admittens, peccat.
- 6 Voce actiua, & passiuâ priuatus, quibus censetur priuatus.
- 7 Scrutatores in electione falsum miscendo, grauiter peccat, & illa nulla est, & ipsi arbitrarie puniendi.
- 8 Voce actiua, & passiuâ suspensus, per alios modos, quam electionis, beneficia assequi potest.
- 9 Suspendio irregularitatem inducens appellatione non suspenditur, & quæ illa sit.
- 10 Generalis Minorum quare immediate fieri non possit Vicarius, vel Procurator Generalis.
- 11 Electio facta, præsentem excommunicato denunciato, non valet.
- 12 Prælatus, & Conuentus diuersa, adeo vt proprie prælatus non est de Conuentu.
- 13 Generalis & Definitorum cum maiori parte Capituli modum eligendi iuri communi conformem, nec in toto, nec in parte tollere possunt, absque Pape licentia.
- * 14 Electio, vt valeat, à maiori parte fieri debet.

DECISIO I.

Ex consil. 1. in antiquis aliis 2. in Novis.

I Vlex habens ius, & potestatem confirmandi, vel infirmam electionem alicuius a Capitulo factam, ad instantiam partium, vel ex officio suo per se, vel commissarios iudices potest, & debet cognoscere, & inquirere de modo electionis, an sit canonicè facta, c. Cu nobis, de electio, & de persona etiam electi, an sit idonea, c. Venerabilem, tit. eod., & c. oblatæ, de appel., & alia facere quæ ad publicam utilitatem spectant, etiam compellendo Capitulum, & arbitros commissarios eius, & Notarios ad edenda instrumenta, & acta publica coram eis gesta, quæ ad causæ illius iustitiam & breuem expeditionem pertinent, c. Quoniam contra, de probat.

DECISIO II.

Ex consil. 2. alias 8.

Electio superioris facta a Definitorio alicuius Capituli, servatis alijs servandis, si post tenebras, & quando iam sine candela non possit cerni, nec discerni, facta sit, quamvis quoad forum conscientia, cessante fraude, valida sit, & etiam quoad forum exterius, secundum iura antiqua c. Consultuit, de offic. del. & Felin. ibi, quæ non requirunt formam eligendi secreta, post Concilium tamen Tridentinum sess. 25. c. 6. de reg. & c. quia propter, de electio, & constitutionem ordinis super eius executione factam, secundum quam requiritur forma secreta suffragandi per schedulas, quæ commodè fieri non potest sine lumine diei, nocte fieri non potest.

DECISIO III.

Ex consil. 3. alias 7.

Electio post suffragiorum collatione ex incontinenti, & aliter ex intuitu, vel ex ignorantia, vel ignorantia quadam eligentium, vel fraude electi facta, non valet, cum de forma substantiali electionis sit, quod statim post collatione suffragiorum fiat, c. Quia propter, & c. cum post petitam, de elect. secus tamen si post mortem interpositam per malitiam, vel dolum eligentium, vel aliam iustam causam sine fraude electi fiat, tunc enim valida iudicari debet, quia non debet alteri per alterum iniqua conditio inferri, c. Denique, 14. q. 5. & l. Non debet, ff. de reg. iur. Nec quisquam sine culpa iure suo privatus est, cap. sine culpa, de reg. iur. in 6. Publicato autem scrutinio, non possunt variare, qui suffragari sunt, sed ad seum eligendum, qui secundum suffragia publicata eligi debet, compelli possunt, c. Publicato, de electio.

DECISIO IV.

Ex consil. 4. alias 9.

Electio, in qua unus electorum sine fraude, & malitia suffragium suum socio detegit, reliquis omnibus secretò suffragantibus, non obstante Concilio Tridentino sess. 25. c. 6. de regular. valida censeri debet, cum defectus occultus unus de Capitulo nocere non debeat Capitulo id ignoranti, neque actum ab eo alijs legitime factum, c. sin. de procur. Præsertim cum ostensio præfata suffragij non sit facta fraudulenter, nec causa est, ut alij pro tali suffragarentur.

DECISIO V.

Ex consil. 5. alias 5.

Electionem a maiori parte factam non admittens, graviter peccat c. Indemnitate §. 1. de elec. in 6. & talis electus ius repetendi Abbatiam, ad quam est electus acquirit, quod si alter minis, aut metu eligatur, electio invalida & nulla efficitur, cum omnis electio metu facta, ipso iure nulla sit, c. Vbi periculum, §. cæterum, tit. eod. & Nau. in Man. c. 17. nu. 29. & c. 22. num. 51.

DECISIO VI.

Ex consil. 6. alias 6. de verb. signif.

Religiosus privatus voce activa, & passiva iuxta Concilij Tridentini decretum, sess. 25. c. 2. de regular. om-

ni iure dandi vocem ad aliquem actum faciendum in Capitulo, & iure patendi vocem datam de ipso a Capitulo, Conventu, vel Collegio, quoad ea, quæ sibi sunt oneri, & pœna, privatus censetur, Gloffa Cle. 1. de regul.

DECISIO VII.

Ex consil. 7. alias 4.

Scrutatores electi ad faciendum electionem, si in electione falsum aliquid miscerint, non dicentes quot suffragia habeatis, in quem maior pars consensit, mortaliter peccant, & electio nulla est; & ipsi ultra privationem potestatis eligendi, arbitrio iudicis puniendi sunt, c. Quia propter, de elect.

DECISIO VIII.

Ex consil. 8. alias 6. de appellat.

Suspensio voce activa & passiva beneficium alia via, quam electionis acquirere, illudque administrare potest. Quia cum suspensio contra limites suos non operetur, quamvis voce activa & passiva privatus beneficium per electionem, (in qua sola habet locum vox activa & passiva) consequi non poterit, ad consequutionem tamen beneficij via collationis, vel institutionis non extenditur, cum hæc diversa sint, c. Cum in illis, §. 1. de elect. in 6. & Nau. in Man. c. 27. nu. 163.

DECISIO IX.

Suspensio ab officio, & ingressu ecclesie, cuius solius violatio irregularitatem inducit, appellatione suspendi non potest, c. Is cui, §. final. de sen. exc. in 6. suspensio autem a beneficio, vel eius administratione, vel a Pontificalibus, vel usu pallij, vel a voce activa, & passiva, per appellationem legitimam subsequentem suspenditur, nec aliqua illarum violatione irregularitas incurritur, Arg. c. 1. §. si. de senten. exc. in 6. & c. 1. de sent. & re iud. in 6.

DECISIO X.

Ex consil. 9. & alias 10. & 11.

Generalis Minorum finito triennio sui officij, durante sequente triennio Vicarius Generalis, vel Procurator Generalis constitui non potest, eo quod Generalis, & Vicarij Generalis eadem sit iurisdictio, & tribunalis c. Non putamus, de consuet. in 6. cum tamè illius ordinis Superiores tanto tempore subsistere debent, quâto præfuerunt, nisi forte gradum superioritatem assumant. Quia verò Procuratoris officium minus est Generalatu; & durante triennio sequenti non potest deligi ad minora officia Generalatu, immo correctori subiectus esse debet: Procurator autem Generalis nulli alij, quam Generali subditus sit, proinde neque Procurator Generalis immediate fieri potest.

DECISIO XI.

Ex consil. 11. alias 1.

Electio propter concursum excommunicati non denunciati, si alias legitime de sufficientia aliorum electorum constet, non fit irrita, secus tamen si excommunicatus denunciatus erat, & constat illis, qui simul eligunt, c. Illa, de elect. & c. solet, de sen. exc. in 6.

DECISIO XII.

Ex consil. 12. alias 12.

Cum prælatus, & conventus diversa sint, adeo quod propriè prælatus de capitulo, & conventu non fit Glof. recep. in Cle. vi ij qui, de ata. & qual. & conventus in ijs, quæ ad eum separatim pertinent, sine prælati consensu agere potest; Inno. in c. edoceri, nu. 6. de rescrip. conuetus cum Vicario qui solet appellari Superior in Monasterijs, quæ p Priores reguntur, & Prior claustralis in Monasterijs quæ reguntur per Abbates, c. Cum ad monasterium, §. prior. de stat. monach. cuius officium per mortem Abbatis, vel Prioris non vacat Cle. Ne in agro, §. abbate, de statu monac. neque a Priore, vel Abbate, sed a iure communi potestatem suam recipit; Procuratores ad electionem promovendam cum facultate suffragandi, & pro

pro conseruatione rerum Monasterij, ad obligandum res & redditus eiusdem Monasterij constituere valet; Nec Provincialis dictos Procuratores a conuentu legitime constitutos reuocare, nec Prælati electionem Procuratoribus illis non vocatis facere potest.

DECISIO XIII.

Ex consil. 12. alias 3.

Generalis, & Definitorum cum maiori parte Capituli in modum eligendi iure communi conformem, neque in toto neque in parte, absque expressa Papæ facultate, tollere possunt; quia nulli ei inferiori legem iuri communi contrariam edere licet, c. Quod super his, de maior. & obed. inferior. d. 4. Clem. Ne Romani, de elect.

DECISIO XIV.

* *U. L. in Nouis, deest in antiquis.*

Quamuis Collegium ex duobus saltem constare debet, c. Cum inter Canonicos, de elect. in tali tamen eorum exteriorum solum eligere possunt; siquidem ut electio valeat, a maiori parte fieri debet, c. Cum inter canonicos, & c. quia propter, de elect. ubi autem duo tantum essent in Collegio, quia nec quis seipsum eligere valet, nec suffragando alteri maior pars suffragiorum adesset, ut electio ab eis validè fiat, extraneus idoneus eligi debet.

TITVLVS VI.

De Renunciacione.

S V M M A R I V M.

- 1 Renunciatio beneficij facta coram Notario sine prælati auctoritate est nulla.
- 2 Confidentia præsumitur, siquid renunciatus post collationem ex beneficio percipiet.
- 3 Beneficium in manibus Papæ resignatum, per eius provisionem subsecutam fit resignatarij.
- 4 Publicationis ommissio, quando resignationem annullat.
- 5 Episcopus renunciatus, qui vegetus est, & usus esse potest peccat.
- 6 Renunciatio reciproca, & illicita, quæ censetur?
- 7 Renunciatio beneficij facta virtute mandati reuocati, sed non intimati procuratori, valida est.
- * 8 Renunciatio episcopatus sine licentia Papæ perita, sed non obtenta, non valet.
- * 9 Beneficium resignatum Episcopus proinquo resignantis conferens, a collatione beneficiorum suspensus est.
- 10 Resignatio beneficij per procuratorem absentis facta in manibus Papæ admittentis, quidnam operetur?

DECISIO I.

Ex consil. 1. in antiquis, alias 3. in Nouis.

Renunciatio beneficij coram Notario, & testibus sine superioris licentia, facta, ipso iure nulla, & inualida est. Quod in dubijs, & c. admonet, de renunciat.

DECISIO II.

Renunciatus beneficium coram Ordinario nulla facta confidentia expressa, & aliquos fructus beneficij a renunciatio postea ob paupertatem accipiens, quamuis in foro conscientie non sit peccati arguendus si nulla fraus interuenit, in foro tamen exteriori interuenisse confidentiam præsumitur. Ita Pius V. in Bulla contra confidentarios, quæ incipit, intolerabilis, edita anno 1569. Constit. 87.

DECISIO III.

Ex consil. 2. alias 7.

Resignatio beneficij a sano facta in manibus Papæ, per eius provisionem subsecutam fit resignatarij, nec illud alteri conferre potest ordinarius, etiam si resignans infra 20. dies in mense ordinarij moriatur, cum per talem resignationem, & provisionem vicè vacauerit beneficiu,

& collatum fuerit resignatario; Et Reg. 1. Cancellarie de infirmo resignante, non de sano intelligenda est.

DECISIO IV.

Ex consil. 3. alias 8.

Obtinens a Papa beneficium per resignationem, & expressis literis ad imperium patris, & ad euitandam discordiam inter cognatos eius, & resignantis, ultra sex menses resignationem publicare, & possessionem capere omittens, nec beneficium obtentum perdit, nec fructus perceptos restituere tenetur; eo quod lapsus sex mensium præscriptorum ad publicandas resignationes, & beneficij resignati apprehensionem, saluo iusto impedimento intelligi debet, cum agere iuste impedito non curat tempus. Quia diuersitatem, de concess. præb. & capit. Ex transmissa de præser. Et patris obedientia ad euitandam discordiam ex publicatione euidenter securatur, iustum censetur esse filio impedimentum, maxime cum ex ea dilatione nulli fiat præiudicium.

Quoad modum & formam publicandi beneficiorum resignationes, legenda est Bulla Gregor. XIII. quæ incipit, *Humano viro*, & est 87, in ordine eiusdem, edita anno 1583, Nonis Ianuarij.

DECISIO V.

Ex consil. 4. alias 2.

Episcopo renunciare Episcopatu, & dignitati, qui coram, & animi viribus satis adhuc vegetus est, & magno cum fructu, concionando, prælegendis, & consulendo, & Sacramenta ministrando prodesse potest, sine peccato, non licet, ut contemplationi quietis dare se possit, c. 1. & c. Nisi cum pridem, de reuoc.

DECISIO VI.

Ex consil. 5. alias 10.

Rector resignans sine vlla reservatione rectoriam suam in fauorem alterius, qui est filius alterius Rectoris, qui post aliquot annos renuntiat aliam suam Rectoriam in fauorem filij primi Rectoris reseruata pensione medietatis fructuum, non censetur renuntiationem reciprocam, & a Concilio Tridentino sess. 25. cap. 15. de refor. damnatam admissis; eo quod nullum ibi interuenit pactum aut conuentio tacita vel expressa resignationis vnius in fauorem alterius, & è contrario; sed solum patet renuntiationem resignauit, ut iure naturali gratitudinem suadeante, & obligationem antidotalem inducente, amico suo benemérito ostenderet. Ita Nau. in Manu. c. 23. nu. 107, & 116.

DECISIO VII.

Ex consil. 7. alias 11.

Renunciatio beneficij virtute mandata reuocati, dum modo reuocatio procuratori ipsius renunciatis ad renunciandum non sit intimata, neque ei, in cuius manibus erat facienda renunciatio, valida est; nec sufficit illius reuocationis notitia ad eum, in cuius fauorem renunciatio facienda erat, venisse, sed requiritur, ut reuocatio illa procuratori renunciatis intimata sit, ad hoc ut renunciatio per Procuratorem facienda nulla censetur, Clem. 1. de reuoc. & g. ibi.

DECISIO VIII.

* II De renunciat. in Nouis deest in antiquis.

Episcopatus sine licentia Papæ etiam perita, sed non obtenta renunciatio non tenet. Arg. c. si de reuoc. & c. licet, de reg. iur. etiam si in manibus Capituli fiat, ad quod electio spectat, nec causat vacationem, nec etiam aperit, ut ad electionem procedi possit; si tamen ob talem renunciacionem inualidam, & nullam, Capitulum ad vltiorem electionem procedat, ipso facto eligendi potestate non priuatur, cum id nullibi expressum in iure sit; priuationis autem poena, non nisi in casibus a iure expressis incurritur. Glo. in c. fin. de iur. pat. Quia tamen crimen in admittendo est a summo Pontifice priuari potest. Sicut a simili, licet simoniacus conuentionalis tantum, & non realis.

perdit ipso iure in sibi quaesitum per collationem, eo tamen propter tale delictum iuste priuari poterit, ex Nau. in Man. c. 23. nu. 501. & 102.

DECISIO IX.

De Renunciat. in Nouis, deest in antiquis.

Episcopus beneficium resignatum propinquo alicuius resignantis conferens a collatione beneficiorum suspensus est ex Extra. Quanta. & Pij V. constituto. 58. anno 1568. edita. Quod si sic suspensus conferat, excommunicationem incurrit; immo etiam si sic ligatus in Pontificalibus, vel minoribus ministris, irregularis efficitur, nec ab alio, quam a Summo Pontifice ab huiusmodi excommunicatione, & suspensione absolui, vel ab irregularitate dispensari potest. Sed & sic secundo prouisus, quauis in foro interiori a peccato mortali suscipiendi beneficium, & retentionis illius, necnon perceptionis, & restitutionis fructuum excusari possit, si vere Extravagantem illam ignorauerit, ita ut nec illud praetextu ignorantiae huiusmodi constitutionis a praefatis peccatis non excusatur; quia in hoc foro semper scientia illius Constitutionis praesumitur. Arg. c. ignorantia. de reg. iur. in 6.

DECISIO X.

De Renunciat. in Nouis, & in antiquis.

Resignatio beneficij per procuratorem absentis facta in manibus Papae admittentis, et si id regulariter operetur, vt iure communi attento beneficium illud a solo Papa, & non ab ordinario resignatis conferri possit; si tamen antequam resignatio ea facta fuerit in manibus Papae, ipsemet beneficiarius beneficium illud in manibus ordinarij admittentis resignat, valida erit resignatio haec in manibus ordinarij facta, nec collatio postea a Papa facta valebit, quippe qui iam per priorem resignationem in manibus ordinarij factam beneficium suum & ius omne, quod in eo habuit, amiserat: sicut e contra, si resignatio prius in manibus Papae facta fuisset, & ab eo admissa, quam in manibus ordinarij, renunciatio postea in manibus ordinarij facta non valebit: eo quod beneficium illud sic per procuratorem in Curia resignatum Papae reseruatum fuit c. 2. de praeb. in 6. ordinarius autem beneficia in Curia vacantia, seu Papae reseruata, conferre nequit.

TITVLVS VII.

De Temporibus ordinationum, & qualitate ordinandorum.

S Y M M A R I V M.

- 1 Parochus ad sumendos ordines impeditus, vt re stituendus.
- 2 Praedicare non est actus sacri ordinis.
- 3 Pralatus Collegiata nullo iure, nisi monitus, ordinari tenetur.
- 4 Pralatus Collegiata inferuendo episcopo a residentia excusatur.
- 5 Episcopus quoscuque ad curam animarum exercendam constitutos, de eorum inhabilitate examinare, & visitare potest.
- 6 Episcopus in dubio ordinare voluisse praesumitur.
- 7 Intentio Ministri in Sacramentis conscientialis est necessaria.
- 8 Intentio contraria protestationi in ordinibus conferendis praeualet.
- 9 Characteris ordinis impressionem duo tantum defectus impediunt, & qui nam illi sint.
- 10 Haeeticorum liberi qui promoueri nequeant.
- 11 Ordines qui male sumpti, quomodo resumere debeat.
- 12 Ordinari vt possit quis in loco domicilij quid requiratur.
- 13 Filius familiaris pater domicilium suum constituere potest.
- 14 Prima tonsura non est ordo, & ea insignitus quid medium est inter laicum, & clericum.
- 15 Titulus, ad quem quis ordinatus est, alienari non potest.
- 16 Ordinarius sacris sine titulo, quando est suspensus, & quando ab Episcopo attendat.

- 17 Ordinatus sine titulo quis pens.
- 18 Diaconus ad titulum patrimonij ordinatus, & eo renunciato presbyter factus, non est suspensus, cum renunciatio illa nulla fuerit.
- 19 Ordinatus accipiens intentione illos accipiendi, licet cum aliquo etiam scrupulo non accipendi, verum ordinem accipit.
- 20 Ordinatus ad titulum patrimonij, quod mentitus est habere, sufficiens si defectus sit notabilis, est suspensus.
- 21 Capitulum Sede vacante infra annum Reuerendas dare non potest.
- 22 Ordinatus Minoribus de licentia Capituli Sede vacante, nullo privilegio gaudet.
- 23 Ordinatus non potest Episcopus sibi non subditos, nisi de consensu episcopi loci.
- 24 Ordinarius religiosorum est praelatus, & ad ordines suscipiendos dimissorias dat.
- 25 Abbas dans dimissorias non suo subdito est suspensus.
- 26 Episcopus familiarem ordinans, si a iure beneficium conferre tenetur.
- 27 Ordinatus sine licentia Minoribus, non est suspensus, nec beneficij priuatus.
- 28 Episcopus in ordinando familiarem triennale, super interstitijs dispensare nequit.
- 29 Episcopus licet ordinare possit suum familiarem triennale, non potest tamen cum eo illegitimo dispensare.
- 30 Episcopus dimissorias concessas reuocasse non censetur, ex eo quod postea dixerit ordinando, ne ab alio ordinaretur, quia ipse volebat ordines tenere, & eum ordinare.
- 31 Patrimonium, ad cuius titulum quis ordinatur, licet debeat esse in immobilibus, & non in mobilibus, non tamen ob id incurritur pena.
- 32 Episcopus laicum alienum ordinare non potest, sine licentia proprii ordinis tamen collatio facta valet.
- 33 Concilij Trid confirmatio quo anno facta sit.
- 34 Capitulum Sede vacante cum illegitimis ad ordines Minoribus dispensare potest, sicut episcopus poterat.
- 35 Episcopo consentienti vt quis ab alio ordinetur, non fit praesudicium.
- 36 Beneficij collatio post irregularitatem facta, est nulla, nec per Cruciatam, aut Iubileum talis irregularitas tolli potest.
- 37 Ordinis sacri iteratio, irregularitatem inducit.
- 38 Massa celebranda cum duo de iure interesse debent, sardaster vix sine peccato presbyterio insignitur.
- 39 Homicida sine dispensatione ordinandus non est.
- 40 Commissio ad dispensandum, nisi ea secuta, nihil operatur.
- 41 Irregularis celebrando peccat, sed non fit noue irregularis.
- 42 Illegitimus irregularis est, sed non suspensus, & quare.
- 43 Ordinatus metu conditionali, vere ordinatus est.
- 44 Renunciatio tituli ab ordinario facta ipso iure est nulla.
- 45 Episcopus ab omni suspensione a iure lata, & Papa non reseruata, absolueri potest.
- 46 Ordinatus ad titulum parochialis ante aetate obientia, nec suspensus, nec irregularis est.
- 47 Suspensus, vel irregularis licet ad beneficia obtinenda inhabilis sit, antea tamen obientia per censuram, vel irregularitatem superuenientem non perdit.
- 48 Concilium Trid. cap. 4. Sess. 22. de reform. qualitates in beneficiario potentia, & non actu requirit.
- 49 Collatio beneficij requirentis actu ordinem, facta non habet illum est nulla.
- 50 Pena ordinari sine titulo in penam ordinantis mutata, quando habeat locum.
- 51 Ordines suscipere, interstitijs non seruatis, de licentia episcopi licet.
- 52 Licentia assumendi ordines morte concedentis non expirat.
- 53 Suspensus non est, ante iustam aetatem bona fide ordinatus.
- 54 Irregularitas ex mala ordinatione non potest dici ex occulto delicto nata nec super ea episcopus dispensat.
- * 55 Gallus sacris ante legitimam aetatem ordinatus, an suspensus sit?
- * 56 Ordinatus interstitijs non seruatis, nec suspensus, nec irregularis est.
- * 57 Ordines duos sacros eodem die assumens, suspensus & irregularis est.
- * 58 Ordinatus sacris sine legitimis dimissorijs suspensus est, & si sic

si sic suspensus presbyteratus ordinem suscipiat, irregularis efficitur.

- * 59 Capellani in Capella Papa obtinēs, ad illius titulum, qui morte concedentis extingui non solet, ordinari potest.
- * 60 Promotus ad presbyterium titulo sui patrimonij, illud postea renuncians in censuram non incidit.
- * 61 Ordinatus ad ordines Minores per falsas dimissorias, & postea per veras ad Subdiaconatum, censuram aliquam non incurrit.
- * 62 Ignorantia probabilis episcopum ordinantem subditum alienum a suspensione excusat.
- * 63 Occultum ob crimen clericis secularis non potest ab episcopo impedi ab ordinis susceptione secus in clerico regulari.
- * 64 Notorius talis in uno loco, puta excommunicatus, & concubinarius, est ubique talis, & sine peccato potest, ut talis alijs ignorantibus revelari.
- * 65 Capitulum intra annum a die vacationis sedis episcopalis litteras dimissorias, seu Reverendas dare non potest, sed bene post illum.

DECISIO I.

Ex consil. 1. alias 1. de in integ. rest. & 17. §. 6. de Sac. non iter.

Parochus intra tempus, quo promoueri tenetur, legitime impeditus, cessante impedimento, quoad vtrumque forum, non alium annum integrum, sed tantum complementum partis anni, in qua legitime impeditus fuit, ad promouendum acquirit. Arg. c. 1. de test. in integ.

DECISIO II.

Ex consil. 2. alias 7. de offic. iud. deleg.

Predicare sacri alicuius orationis actus non est, unde & laicus ex licentia Episcopi, aut parochi publice munus concionandi exercere potest, & sine eorum licentia, nec Diaconus, nec Sacerdos simplex ecclesiam curam non habens, predicare valet. ca. Adjicimus, 16, qu. 1. & Naua. in Man. c. 25. nu. 145.

DECISIO III.

Ex consil. 3. alias 5. de atat. & qual. ord.

Prelatus Ecclesie collegiate curate, quamuis aliquo iure, intra certum tempus Sacerdotium suscipere, sub poena priuationis ipso iure incurrenda, non teneatur: a Superiore tamen monitus, proximis a iure statutis temporibus promoueri debet. cap. Cum in cunctis. §. inferiora, de elec. & Panor. ibid.

DECISIO IV.

Prelatus Collegiate iusta de causa Episcopo suo inueniatus, a residentia excusatur, & tuta conscientia fructus percipere potest. cap. Ad audientiam. de cle. non resid. & Pan. ibi.

DECISIO V.

Ex consil. 4. alias 8. de privileg.

Episcopus quocumque Canonicos & dignitates, & alios Clericos exemptos, & non exemptos, ad curam animarum exercendam constitutos, quoad inhabilitatem eorum, non obstante quocumque privilegio, aut consuetudine in contrarium examinare, & visitare potest. Ita Conc. Trid. sess. 14. ca. 3. de ref. & sess. 24. cap. 18. de ref. & sess. 25. c. 11. de regul. & illiteratos, & imperitos ecclesiarum rectores, ut coadiutores accipiant, cogere potest, ex eodem Concil. Trid. sess. 25. c. 3. de refor.

DECISIO VI.

Ex Consil. 5. deest in Nouis.

Episcopus aliquos ordinari prohibens propter aliquos defectus, si postea eos ordinet, nesciens an patientur illos, quos scite per mendacium celauerit, in foro exteriori intentionem eos ordinandi habuisse, presumitur ca. 1. de eo qui furt. ord. suscep. cum in dubijs pars benignior amplectenda, & credenda sit. c. In penis, de reg. iur. & occulte indignos ordinare non intendens, peccaret, cum ad ipsum occulta crimina, quae nescit, nec scire

teneatur, nec probare potest, punire non pertineat. Arg. c. si tantum, & c. placuit, 6. q. 2. & c. erubescant. dist. 32.

DECISIO VII.

Ex consil. 6. alias 1. de eo qui furtim ord. suscepit.

Ordinatus ad ordines sacros ante legitimam aetatem, mentitus illam Episcopo interroganti, an aetatem legitimam haberet, si postea Episcopus ordines collaturus protestetur ore, & mente se non intendere ali quem huiusmodi defectum patientem ordinare, vere ordinatus non est, sed denuo ordinari debet, cum intentio ministri in Sacramento conficiendis omnino sit necessaria ex Cont. Tri. sess. 7. can. 11. de Sacram. in genere, & S. Thom. 3. p. q. 64. art. 8. & 10. Secus autem si protestatio huiusmodi ore tantum facta sit, ad arcendum audaciam accedendum il legitime ad ordines accipiendos; & in dubio praesumendum est, habuisse intentionem ordinandi accedentem, cum tali defectu, etiam si mentitus fuerit se habere legitimam aetatem, c. 1. de eo qui furt. ord. suscep.

DECISIO VIII.

Ex consil. 7. deest in Nouis.

Episcopus vetans ordinari aliquos patientes defectus Natalium, aetatis, vel excessum censurarum, excommunicationis, interdictionis, suspensionis, irregularitatis, vel alterius inhabilitatis, aut cuiuscunque peccati mortalis, eo animo tantum, ut abstinerent se ab ordinibus suscipiendis propter obedientiam, non autem animo nullatenus ordinandi, si non obstante prohibitione eius accedant ad ordines suscipiendos, vere ordinati sunt, c. Si quid inuenisti. 14. q. 5.

DECISIO IX.

Nullus defectus bonitatis, aetatis, vsus rationis, aut sciētie, sed neque aliquis alius praeterquam sexus virilis & baptismus, impedit characteris ordinis impressionem in anima eius, si Episcopus intentione ordinandi habeat, ut ait S. Th. 4. d. 25. q. 2. art. 6. adeo ut infans in cuius existens coniugatus, & illiteratus modo sit masculus, & baptizatus characterem ordinis accipit tam facti, quam non facti etiam si preposteret maiores, priusquam minores ei consecratur. Arg. c. 1. de cler. per salt. prom. & c. sollicitudo dist. 52. nec amplius ordinandus est.

DECISIO X.

Ex consil. 8. alias 2. de eo qui furtim ordines suscepit.

Episcopus generalem ordinationem facturus, & prius edicto statuens, ne qui ab haereticis originem duceret ad ordinationem accederet praesumerent, si eo non obstante quispian auos haereticos habens ordines accipiat, vere ordinatus censetur, eo quod infidelitas praecedens etiam eiusdem ordinandi vel beneficio donandi, regulariter promotionem eius non impediatur, c. 1. cum sequ. de recrip. nec in ordinante defectus intentionis praesumi debet, non solum quia aliud est, quod Episcopus aliquos indignos ordinari prohibeat, & aliud quod ei desit intentio ordinandi tales, si se illi eorum indignitatem ignorati ordinandos offerant, & a separatis non fir illatio. c. Ad audientiam, de decim, sed etiam quia per talem praesumptionem praesumeretur Episcopum deliquisse, cum non possit ipse iure repellere ordinandum ex eo, quod a talibus parentibus defenderet, cap. statutum, de haer. in 6. & in dubio non est de aliquo, maxime de Episcopo, praesumendum delictum, c. 2. de reg. iur.

DECISIO XI.

Ex consil. 9. alias 8. de Sacramen. non iterand.

Ordinatus ad quatuor Minores ab aliquo presbytero, dicente se habere facultatem id faciendi a Papa credente id populo quadraginta circiter annis, quibus id publice faciebat, & antequam sacros ordines ab Episcopo postea susceperat, beneficium obtinuit, ab Episcopo tollerari potest, nec dispensatione indiget, cum per malum ordinum Minorum assumptionem non incurrat quis ipso iure suspensionem, licet suspendi mereatur, cap. vel non est compos. de tempor. ordin. si scienter id faceret, debet

debet tamen ordines Minores cum conditione resumere, si & qua tenus antea non sint suscepti; arg. c. 2. de baptis. & c. Solemnitates, de consecr. dist. 1. & argu. cap. quanto, de consuetud. & collatio beneficii facta illi, antequam sacris ordinibus ab episcopo ordinaretur, nulla fuit & inualida, cum collatarius fuerit laicus, & laici beneficii ecclesiastici incapaces sunt, cap. ex literis, de transact. & ca, cum ad eo, de rescript.

DECISIO XII.

Ex consl. 10. alias 2.

12 **O**rdinatus ritè ad Minores ordines in vno loco, & postea locum mutans, & episcopo loci tribus annis seruiens, ab eodem mutans, & episcopo loci tribus annis seruiens, ab eodem mutans, vel ab alio, virtute dimissorialium ab eo illi concessarum, ad ordines sacros promoveri potest; ita Concil. Trid. sess. 23. cap. 9. de ref. cum per huiusmodi mansionem videatur quæsisse domicilium, & eiusdem episcopi subditus effectus. l. ciues, C. de incol. lib. 10. & c. cum nulla, de temp. ord. in 6.

DECISIO XIII.

Ex consl. 11. alias 3.

13 **F**ilius, qui natus, & educatus in vna diocesi, ad diocesim ubi pater habitat, & domicilium habet, venit animo perpetuo cum eo habitandi, & post annum missus est causa studendi ad ciuitatem, ubi natus erat, & post aliquot annos reuersus, ab episcopo, ubi pater habitat, legitime ad ordines promoveri potest; quia filius pubes cum esset, qui sibi domicilium eligere potest, l. placet, cum l. seq. ad municipalem. adiuuit domum patris animo perpetuo ibi viuendi, & diu ibi mansit, & quamuis postea alibi studuerit, ibique multis annis degerit, semper tamen animum habuit redeundi domum, & ad ciuitatem ubi pater domicilium obtinuit, & proinde idem cum patre domicilium habuisse censendus est. l. 1. & 2. C. de incol. lib. 10. Et quilibet laicus sine licentia episcopi, non solum quoad temporalia, l. nihil, & l. incola, ff. ad municip. sed etiam quoad spiritualia, domicilium de vno episcopatu ad alium transferre potest, c. si de paroch.

DECISIO XIV.

Ex consl. 11. alias 4. de Sacram. non iterand. in Nouis.

14 **P**rima tonsura non est proprie ordo, prout testantur Doctores, in 4. d. 24. nec ad suam essentiam requirit, vt eam assumens dicat illa verba *Dominus pars hereditatis meae* &c. sed satis est, vt Episcopus ea faciat, quæ suscipientem a populo laico segregat, & clero aggreget, & ea insignitus est medius quidam inter vtrumque, vt est Cathecumenus inter baptizatum, & baptizari volentem, & nouitius inter omnino secularem, & religiosum; professum. Ita Sotus, 4. d. 24. q. 1. ar. 1. & Nau. in Man. c. 22. nu. 18.

DECISIO XV.

Ex consl. 13. alias 18.

15 **A**ccipiens iustum patrimonium a patre, vt ordine sacros accipiat, quod multo tempore possidet, sed antequam se ordinari faciat, obligat se ad soluendam certam pecuniam alteri, si postea cum dimissorijs literis Ordinatij ad titulum donationis præfati patrimonij dati omnes ordines suscipiat; nec suspensionem aliquam incurrit, nec celebrando irregularis efficitur; nec Episcopum decipisse censetur, quia verum titulum ei ostendit, & satis est ordinando, quod habeat patrimonium sufficiens ad se honestè sustentandum, nec requiritur; quod non debeat aliquid creditoribus, maxime cum præfata pecunia deberi coeperat post patrimonium quæsitum, de quo nec debuit, nec potuit solui ex Concil. Trid. sess. 25. c. 2. de reform. & ita tacite promissa censetur sub conditione tacita, si post ordinationem habuerit vnde soluat: Nam patrimonium illud ante ordinationem peti non poterat, quia donatum ei fuit a patre ad causam ordinationis faciendæ; l. 1. & 2. C. de don. quæ sub modo fiunt, nec post ordinationem, si non fuerit adeptus beneficium, vel aliud æquipollens, patri-

monij illud ad ordinandum sibi donatum alienare, renunciare, aut vendere potest, ita Conc. Trid. vbi supra.

DECISIO XVI.

Ex consl. 14. in antiquis, & Nouis.

16 **O**rdinatus sacris ordinibus sine patrimonio, vel titulo iusto beneficii ecclesiastico, vel pensione sufficenti ad honestam sui sustentationem, ipso iure suspensus est c. neminem, & c. Sanctorum. d. 70. & episcopus sciens, vel scire debens talem ordinans ordinatum alere tenetur, c. cū secundum, de præbend. & ordinatus Sacris cum pensione, vel patrimonio, pensionem illam, vel patrimonium postea donare, vel renunciare sine licentia episcopi non potest, & aliter facta donatio, vel renunciatio inualida, & nulla censetur, ita Concil. Trident. sess. 21. c. 2. d. reform.

DECISIO XVI.

Ex consl. 15. in vtriusque.

17 **L**egitimè proutis de beneficio ecclesiastico, ad cuius titulum antequam illius possessionem adipisci potest, a seculari potestate, vel aliunde impeditur, bona fide, & cum legitimis literis dimissorijs, ac Papæ dispensatione ad omnes, etiam sacros, & presbyteratus ordines, extra tempora a Catholico antistite promoveri se faciens, nec suspensionem, nec irregularitatem in foro interiori, aut exteriori incurrit; eo quod iura antiqua c. Neminem, cap. Sanctorum, d. 70. c. cum secundis, de præb. c. per tuas, 3. de simon. de eo solum loquuntur, qui absolute, hoc est, sine titulo & patrimonio, vel subreptitè per parsimoniam, vel mendacium ordinatur non autem de habente titulum & beneficium, & ius in eo quæsitum sine possessione ab alio iniuste detenta & ius nouum Concilij Tridentini sess. 21. c. 2. de ref. solum innouat pœnas antiquis iuribus impositas, de nouo statuens ius pacificæ possessionis; ob cuius tamen defectum sicut nec iura antiqua suspensionis pœnam imponunt; ita neque ius nouum, cum solum pœnas antiquas quoad hoc innouet.

DECISIO XVIII.

Ex consl. 16. alias 21.

18 **S**ubdiaconus sine beneficio ad titulum patrimonij ordinatus, & illud in fauorem parentum, vel aliorum renuncians, si postea se ad ordines superiores ordinari faciat ab ordinario, cui facta fuerit fides, de titulo patrimonij, cum ad Subdiaconatum ordinaretur, qui ignorabat prædictam renunciationem, & celebret; licet sic renunciando, & ordines superiores assumendo peccet, & ab ordinario pœna extraordinaria puniri possit, nullam tamen censuram, aut irregularitatem incurrit; non solum quia iuste possit quis iure antiquo, cap. episcopus, cap. tuus, de præben. & nouo, Concil. Trident. sess. 21. cap. 2. de reform. ad titulum patrimonij ordinari, si id visum fuerit episcopo; sed etiam quia renunciatio illa sine licentia episcopi facta nulla fuit, & proinde sic ordinatus presbyter non caruit titulo illo, impedimentum autem non præstat, quod iure non sortitur effectum capit. Non præstat, de regulis iuris in sexto, vnde sicut si renunciatio illa facta non fuisset, ordinatio fuisset iusta; ita etiam & illa facta talis erit, eo quod renunciatio illa nulla est: præsertim cum lex penalis, qualis est lex suspendens ordinatum sine titulo, Extrau. Cum ex sacrorum. extra casum proprium extendenda non sit, c. Pœnæ. de pœnit. dist. 1. ad illum scilicet qui vere titulum habet, & inuaidè renunciando non perdidit illum.

DECISIO XIX.

Ex consl. 17. alias 6. de Sacramentis non iterand. in Nouis.

19 **A**ccedens cum intentione ad ordines accipiendos, & antequam eos accipit, habet scrupulos volendi & nolendi accipere illos, licet in partem affirmatiuam potius
B incli-

inclinat, verum ordinem accipit, & sufficientem intentionem ordinis recipiendi habuisse censetur, nō solum quia magis in partem affirmatiuam inclinat; sed etiam quia sufficit, vt habeat intentionem bonē, vel malē ordinari, imo quod velit accipere etiam metu mortis affectus. Innocen. in c. maiores. §. Item quaeritur, de Baptis.

DECISIO XX.

Ex conf. 18. alias 23.

20 **O**btinens literas dimissorias ad quoscunque ordines assumendos sub titulo patrimonij, quod mētur habere sufficiens ad honestē viuendum, quarum testimonio ordinatur, si defectus ille sit notabiliter insufficiens, malē ordinatus censi debet, & suspensionem inductā per Pīū II. in extrauag. cum ex sacros. contra eos, qui se ordinari faciunt sine literis dimissorijs, incurrit, cum antiqua etiam iura requirant, vt sacris ordinandus habeat bona, vnde commode sustentari possit; c. episcopus e. tuis, ca. cum secandum, de prāben. nec sufficit praestari simplex, vbi quid qualificatum requiritur, cap. notificasti, 33. quaest. 3.

DECISIO XXI.

Ex conf. 19. alias 27.

21 **C**apitulum licet Sede vacante literas dimissorias dare non possit, ex Concil. Trid. sess. 23. c. 10. de ref. literas tamen testimoniales idoneitatis dare potest; quae tamē non sufficiunt, vt quis ab alieno episcopo ordinari possit, cum ordinari iuste nullus valeat, nisi probitas, & mores eius ordinarij sui testimonio commendentur, vt ait Concil. Trid. sess. 23. c. 8. de ref. Quod si quis sine literis sui ordinarij, vel ante aetatem, minores tantum ordines suscipit, non incurrit suspensionem ipso iure extrauag. cum ex Sacrorum, c. quod translationem, ca. vel non est compos. de temp. ord. cum illud solum ordinatos ad ordines sacros, sine literis dimissorijs, vel ante aetatem, suspendit, potest tamen talis per iudicem suspendi.

DECISIO XXII.

Ex conf. 29. alias 28.

20 **O**rdinatus ad Minores ordines de licentia Capituli Sede vacante, nullo priuilegio gaudere debet, vt aserit Concil. Trid. sess. 7. c. 10. de ref. non tamen ipso iure incapax redditur beneficij ecclesiastici, sed per sententiam inhabilis effici potest, cum verba futuri temporis (quale est verbum gaudeat) penam ipso iure non infligant. Gl. in reg. in pānis de reg. iur. in 6.

DECISIO XXIII.

Ex conf. 21. alias 41.

23 **E**piscopus quamuis ratione priuilegij ante Conciliū Tridentinum obtenta Sede Apostolica ordinandi extra suas dioceses etiam sine licentia Episcopi loci ordines extra territorium suum conferre non potest; ex Concil. Trid. sess. 6. ca. 1. de ref. cum licentia tamen & consensu episcopi loci illius, non solum subditos suos, sed etiā subditos episcopi loci, & alios quoscunque literas dimissorias suorum episcoporum afferentes, iuste ordinare potest, sicut & episcopus loci illius ordinate potuisset, c. Pontifi. 7. q. 1. cum iurisdictioni omnis nō solum voluntaria, sed etiam contentiosa, in alieno territorio, de consensu iudicis illius, & partium quas tangit, exerceri possit, ca. 2. de const. in 6. nec alicui exinde prauidium fit.

DECISIO XXIV.

Ex conf. 22. alias 36.

24 **O**rdinarius religiosorum est Praelatus, seu superior eorum, & ad ordines suscipiendos literas dimissorias dare potest, ita Conc. Trid. sess. 23. c. 8. de ref. c. cum ab ecclesiarum, de off. ord. cum in eos iurisdictionem ordinariam habeat, & quasi episcopalem, nec sine literis eius religiosus ordinandus est.

DECISIO XXV.

Ex conf. 23. alias 37.

25 **A**bbas exemptus quamuis Regularibus suis ad ordines suscipiendos literas dimissorias dare possit, ex Concil. Trid. sess. 23. c. 10. de ref. illas tamen famulo suo seculari ad assumendum ordines Sacros ab alieno episcopo dare non potest, etiam si famulus iurisdictioni eius temporali, & ecclesiae subditus sit, & dando illas, per annum ab officio, & beneficio ipso iure suspensus est, vt ait Concil. Trid. vbi sup. & celebrando infra annum sit irregularis, c. 1. de re iud. in 6. & fructus illo anno perceptos, saltem illos, qui sibi ad vitam sustentandam non fuerunt necessarii, ecclesiae restituere tenetur, Panof. cap. pastoralis, §. verum, de appell.

DECISIO XXVI.

Ex conf. 24. alias 11.

26 **E**piscopus familiarem suum alienum etiam triennale prima tonsura ordinare non potest, nisi ei statim beneficium conferat, prout aserit Conc. Trid. sess. 23. c. 9. de refor. cum prima tonsura sit ordo simpliciter secundum communem vsu loquendi, secundum quem dicitur ordo clericalis, qui seruandus est in vsu verborum, arg. cap. cum contingat, de aet. & qual. vnde & Concilium praefatum prohibens Episcopis alienum familiarem ordinare, illis etiam primam tonsuram conferre, censetur prohibere, nisi ei statim beneficium tribuat. Et licet sic ordinatus ab alieno episcopo sine veris literis dimissorijs, & ordinans peccet, & puniri possit, non sunt tamen ipso iure excommunicati, aut suspensi, sed suspendendi, cum hoc nullo iure probetur; nulla autem censura, vel irregularitas ipso iure incurritur, nisi id aliquo iure exprimat.

DECISIO XXVII.

25	alias	31
26		5 de cler. excom. ministr.
32		30
33		29
in Antiq. in Nouis.		

27 **L**aicus sine literis dimissorijs, vel cum falsis seipso efficit ab alieno prima tonsura, & minoribus ordinatus, & ab eo beneficium accipiens, nec ipso iure suspensus est, nec ordinis executione caret, c. Quod translatione, & ca. vel non est compos. de temp. ord. neque beneficio adepto priuatus censetur, quamuis suspendi potest, & post talem suspensionem inhabilis erit ad beneficia, donec episcopus eius ordinatus ratam habeat ordinationem male ab alieno factam, qua ratificatione habita, remanebit habilis tam quoad ordines alios suscipiendos, quam quoad alia beneficia, c. Lugdunensis, 9. q. 2. & c. Nullus, de tempo. ord. in 6.

[Quamuis olim vera fuerit Doctoris sententia, nūc tamen ex Bulla Sixti V. quae incipit, Sanctum, & salutare, edita anno Dominicae incarnationis Millesimo quingentesimo octuagesimo octauo, Nonis Ianuarij, Pontificatus sui anno quarto, ordinatus prima tonsura, aut maioribus, absque veris dimissorijs sui ordinarij literis, ab executione, ministerio, & exercitio ordinum susceptorum, & ab omni spe, & facultate ascendendi ad alios superiores perpetuo suspensus est, & si in illis ministerate presumpserit, irregularis efficitur, & omnibus, & quibuscunque per eum in titulum, commendam, aut alias obtentis dignitatibus, officijs, & beneficijs ecclesiasticis cum cura, & sine cura, secularibus, aut regularibus, priuatus est atque ad illa, & alia similia, vel dissimilia in posterum obtinenda in perpetuum inhabilis est, & insuper si clericus regularis fuerit, etiam voce actiua, & passiva, ipso facto priuatus est, nec ab alio quam a summo Pontifice ab irregularitate sic contracta, etiam si crimen penitus occultum fuerit, dispensari, aut a suspensione illa absolui valet.

Sed

Sed quia constitutio hæc Sixti V. nimis rigida multis visa fuit, & scrupulos varios tam promouentibus, quam in eis, qui promoti fuerunt, ingenerauit, eam postea Clemens Papa VIII. noua quadam constitutione, quæ incipit. *Romanorum Pontificum*, edita anno Domini 1595. prid. Kal. Martii, ad terminos Sacrorum Canonum, ac Constitutionis felicitis record. Pij Papæ II. quæ incipit. *Cum ex Sacrorum ordinum*, & ad dispositionem decretorum Sacri Tridentini Concilij restrinxit, & reduxit, nec non censuras & penas in eisdem Sixti literis moderatur & tollit.

Circa hæc tamen Bullam moderatoriam Clem. VIII. Notandum est, quod qui in pæn. s. præfatæ Bullæ Sixti V. antequam hæc Clementis VIII. constitutio edita, & promulgata fuerat, inciderunt, a penis illius Bullæ, virtute constitutionis Clementis VIII. non liberantur, sed earum abolitionem, & dispensationem a Summo Pontifice petere, & obtinere tenentur, hæc secus ac si Bulla hæc Clementis VIII. edita non fuisset. Quamuis enim censuras & penas in eisdem Sixti literis contra sic delinquentes, inflictas, moderatur, & aboleat in futurum, antea tamen incurtas non tollit, neque earum abolitionem, aut dispensationem moderatur, vt ex ipsius Bullæ verbis manifestum est.

DECISIO XXVIII.

Ex consilio 27. alias 12.

Episopus licet familiarem suum triennalem, alias sibi non subditum (conferendo ei statim beneficium) ordinate, & illi literas dimissorias ad ordinandum a quocunque dare possit, ex Concil. Trid. sess. 23. c. 9. de ref. super interstitijs tamen temporum præsertim inter Diaconatum & Subdiaconatum, aut Diaconatum & presbyteratum, vt non fertatis illis ordinari possit, dispensare nequit, ex eodem Concil. Triden. sess. 23. c. 11. 13. & 14. quia cum id Episcopus etiam suus superior, & ordinarius facere non valeat, nisi pro utilitate, ac necessitate Ecclesiæ suæ multo minus huiusmodi Episcopus extraneus, cui non est subditus familiaris triennalis, videtur iudicare posse de necessitate, & utilitate ecclesiæ non suæ; præsertim cum potestas ordinandi familiarem suum triennalem non subditum, & dandi literas dimissorias, exorbitans sit a iure communi, & dispensans potestate dispensandi super interstitijs, vt proinde ad illam non sit extendenda, c. Quæ a iure, de regu. iur.

[Hæc doctrina auctoris multo magis certa est post Bullam Sixti V. quæ incipit, *Sanctum & salutare*: relatum supra, vt dispensare valeat super interstitijs temporum, alias non poterit sine licentia Papæ dispensare.]

DECISIO XXIX.

Ex cons. 28. alias 13.

Episopus etsi familiarem suum triennalem ordinate possit, conferendo ei statim beneficium, vt habetur in Conc. Triden. sess. 24. c. 9. de ref. si alias habilis sit, cum eo tamen si sit illegitimus, aut alio modo inhabilis dispensare non potest, aut ad minores ordines, aut ad beneficium etiam simplex habilem facere, cum potestas ordinandi, & potestas dispensandi seu habilitandi ad ordines diuersa sint, & a separatis ab vna ad alteram non fit illatio, ca. Ad audientiam, de decim. nec priuilegia extra casum expressum extendi debent. Porro, de priuileg. dist. 3. præsertim cum Concilium Trid. in d. c. 9. non faciat familiarem triennalem subditum Episcopi, cui seruit, nisi quoad collationem ordinum, nec aliam dat ei super illius iurisdictionem, vt ex tenore ipsius constat.

DECISIO XXX.

Ex cons. 29. alias 34.

Obtinens a suo Ordinario literas dimissorias vt a quocunque Episcopo communionem Sedis Apostolicæ habente ad Subdiaconatus ordinem se promoueri facere possit, si, quoniam in dictis dimissorijs nulla fiat mentio tituli, ad quem esset ordinandus pro eius supplemento eodem ordinario ordinandus adeat, qui ei responde-

ri iubet, ne ordines ab alio Episcopo acciperet, eo quod ipse in secundis proximis ordinationum temporibus eos tenere vellet, & cum ordinaret ipse verò dilationis impatiens cum dictis dimissorijs alium Episcopum adeat, qui eum patrimonium habere, & parentes eius diuites esse sciens, ordinem Subdiaconatus ei confert, nec per surreptionem ordinatus est nec suspensus, cum per huiusmodi verba Episcopus eius ordinarius literas dimissorias concessas nequaquam reuocasse censetur, vnde consequenter sine legitima sui ordinarij licentia non est ordinatus.

DECISIO XXXI.

Patrimonium, ad cuius titulum quis ordinatur, licet in rebus immobilibus esse debet, & non in mobilibus, non tamen ob id incurritur pœna, si quis ordinatur ad patrimonium in mobilibus; curare tamen debet sic ordinatus, vt quam primum titulus ille honorum mobilium in bona immobilia ad mentem Concilij Tridentini sess. 2. c. 2. de ref. conuertatur.

DECISIO XXXII.

Ex cons. 30. alias 39.

Episopus laicum alterius diocesis, qui sibi ratione beneficij, vel domicilij non subest, iuste sine licentia Episcopi loci illius ordinare non potest, cum Episcopus non nisi in subditos suos iurisdictionem spiritualem habeat, collatio tamen ordinis ab aliquo Episcopo facta, tenet, nec sic ordinatus ad primam tonsuram, vel minores, ipso iure suspensus est, quamuis suspendi potest, cap. 2. de temp. ord. in 6. sic autem ad sacros ordines ordinatus ipso iure suspensionem incurrit, Extrau. cum ex Sacrorum, Pij II. & celebrando ante absolutionem sit irregularis.

DECISIO XXXIII.

Ex cons. 31. alias 7. de filij. præb. in Nouis.

Licet ante Concilij Tridentini confirmationem anno 1564. factam Bulla Pij IV. quæ incipit. *sicut ad Sacrorum*, 1564. constit. 106. Capitulum Sede vacante absolute literas dimissorias ad ordines ab alieno Episcopo suscipiendos dare poterat c. cum nullus, §. Episcopi, de tempo. ord. in 6. post eiusdem tamen Concilij confirmationem eas amplius concedere non potest, vt apparet ex eod. Conc. Trid. sess. 7. c. 10. de ref.

DECISIO XXXIV.

Sicut Episcopus ex iurisdictione ordinaria cum illegitimo ad ordines minores, & beneficium simplex dispensare potest, c. 1. de fil. presb. in 6. ita etiam & Capitulum Sede vacante, cum eodem ad eosdem effectus dispensare valide potest, cum Capitulum Episcopo regulariter in omnibus, quæ sunt iurisdictionis ordinariæ, exceptis casibus expressis, succedat, vt ait Pan. in c. cum olim, de maior. & obed. nec in vlla parte iuris casus dispensandi cum illegitimo a Capitulo excipitur.

DECISIO XXXV.

Ex cons. 34. alias 25.

Habens literas dimissorias a suo Ordinario, vt a quocunque malit Episcopo ordines assumere possit, etiam extra tempora iuris, si Papa id sibi concederet, & etiam si Papa totum negotium sibi remitteret, & Papa concedat, vt possit ordinari extra tempora ab ordinario tantum; talis etiam ab alio, quem a suo ordinario extra tempora ordinari potest; Nam in casu proposito, verba illa *Tantum ab ordinario*, intelligenda sunt, vel ab ordinario, vel ab alio de consensu, & approbatione, & cum dimissorijs eius; eo quod ordinari quem ab ordinario suo, vel ab alio cum dimissorijs, vel de licentia eius, quod propositum similia, & æquipollentia, & in iure communi æquiparata sunt; B. 2. c. 1. &

c. 1. & 2. de temp. ord. in 6. & c. Lugdunenſis 9. q. 2. & Cōc. Trid. ſeſſ. 23. c. 8. de ref. preſertim cum cauſa, cur Papa ſua gratiam limitauit, vt impetrans ab ordinario ſuo tantum ordinaretur, ſuit ne ordinatio præiudicium fieret; aut Concilio Tridentino ubi ſupra, ſtatuenti, vt ordines a proprijs Episcopis aſſumerentur, derogaretur: Nihil autem Episcopo conſentienti, vt ab alio ordinetur, præiudicatur, cum ſcienti, & conſentienti non fit iniuria, aut dolus cap. ſcienti. de regu. iur. in 6. Sed neque Concilio derogatur, cum expreſſe permittat, vt per reſcriptum quis ab alio Episcopo promoueri poſſit, dummodo probitas, & mores eius a ſuo Episcopo commendentur.

DECISIO XXXVI.

Ex conſ. 35. alijs 7.

36 **O**rdinatus ante legitimam ætatem ad ſubdiaconatum, Diaconatum, & presbyteratum, illiſque vſus ordinibus ante vllam diſpenſationem, ter ſuſpenſus eſt, & toties irregularitatem incurrit, quoties ordinibus illis vſus ſit, ante obtentam diſpenſationem, & abſolutionem. Extra. cum ex Sacramentis; & ex Nau. in Man. c. 27. nu. 70. & cap. 27. nu. 141. a quibus irregularitatibus nec per Bullam Cruciatæ, nec per alia iubilæa abſolui, aut liberari poteſt, & ſi beneficium aliquod poſt incurſam irregularitatem, ante eius ſublationem ei conferatur, collatio illa propter irregularitatem præcedentem nulla eſt. Innoc. in c. cum noſtris, de conceſſ. præb.

DECISIO XXXVII.

Ex conſ. 36. alijs 1. de ſacram. non itiner. and.

37 **S**uſcipiens ordines ſacros, antequam minores ſuſcepſerit, & poſtea minores ſuſcipiens, & iterum maiores, & tandem beneficium, per priorem promotionem ad ſacros per factum, ſolum eſt ſuſpenſus, ita Nau. in Man. c. 25. num. 71. & c. 27. nu. 242. propter iteratam vero ſacri ordinis ſuſceptionem, irregularitatem incurrit, c. t. diſt. 68. propter quam incapax etiam ad beneficium accipiendum effectus eſt ex Nau. in Man. c. 27. nu. 246.

DECISIO XXXVIII.

Ex conſ. 37. alijs 6. de corp. vitiat.

38 **Q**uamuis ſuadæſter, ſeu diſſiciliter audiens, presbyter ordinari poteſt, qui tamen omnino ſurdus eſt, presbyter ſine peccato ordinari non poteſt; talis autem ordinatus ſine diſpenſatione, & licentia Papæ Miſſam ſolus & ſine Miniſtro reſpondente celebrare non poteſt, cum de iure Miſſæ celebrandæ duo ſaltem intereſſe debent, cap. Hoc quoque, de conſecr. d. t. & glo. in c. cum noſtris, de conceſſ. præb. cum licentia vero Papæ, ſolus ſine Miniſtro reſpondente, cum illum audire nequeat, in loco priuato, & ſecreto celebrare poteſt.

DECISIO XXXIX.

Ex conſ. 38. alijs 40. de Homicid.

39 **Q**ui cum alijs multis auctoritate publica Bannitos inſequendo, aliquem illorum occidit irregularis efficitur, nec ſine Papæ diſpenſatione ad ordines promoueri poteſt, c. fin. de temp. ord.

DECISIO XL.

Ex conſ. 39. alijs 3. de filijs presbye.

40 **I**llegitimus obtinens diſpenſationem a Papa ad Episcopatum ſuum, vt ſecum diſpenſet, & antequam dictus Episcopus commiſſionem exequitur, prima tonsura iniuriatus Canonicatum a Papa impetrat, & tonsuram accipiendo peccat, & canonicatus obtentio inuálida redditur; eo quod commiſſio ad diſpenſandum, ea non ſecuta, nihil operatur, & prouiſio canonicatus facta illi a Papa non valet, quia in eius collatione ſupponitur cum eo diſpenſatum eſſe ſuper defectu Natalium, cum tamen diſpenſatum non ſit, ſed ſolum mandatum, vt cum eo ab Episcopo diſpenſetur.

DECISIO XLII.

Ex conſ. 40. alijs 7. de cler. excom. miniſtr.

41 **Q**uamuis olim ordinatus extra tempora ipſo iure ſuſpenſus non erat, ſicut nec ante legitimam ætatem ordinatus, ſed ſolum ſuſpendendus ſit; c. cum quidam, c. vel non eſt compos, de temp. ord. hodie tamen vterque ipſo iure ſuſpenſionem incurrit, Extra. cum ex ſacrorum, & Nau. in Man. c. 25. nu. 71. & c. 27. nu. 242. & etiam per factum promotus, & ſi antequam abſoluantur a ſuſpenſione acti aliquo proprio ordinis accepti vtantur, irregularitatem incurrunr, d. Extra. cum ex ſacrorum, & c. 1. de re iud. in 6. & c. 1. de ſent. excom. in 6. ſuper qua irregularitate ſic per violationem cenſuræ incurſa, ſolus Papa diſpenſat, ſi non ſit occulta; Nam diſpenſandi facultas, per Concilium ſeſſ. 14. c. 6. de ref. Episcopis data, æque ad irregularitates incurſas ob violationem ſuſpenſionum, ac ob alias cauſas extenditur; Semel autem irregularis licet grauius peccet celebrando, nouam tamen irregularitatem non incurrit, ex eo ſolo quod exiſtens irregularis celebret, ex Innoc. in cap. ſi celebret, de cler. excom. miniſtr. & Nau. in Man. ca. 24. nu. 194.

DECISIO XLII.

42 **I**llegitimus licet irregularis ſit, c. 1. & ſi. de fil. presb. non tamen eſt ſuſpenſus, quia nemo ſuſpenditur ſine propria culpa, ſicut nec aliquis ſine propria culpa excommunicatur; interdicitum, autem etiam propter alienam culpam ferri poteſt.

DECISIO XLIII.

Ex conſ. 41. alijs 1. de his qua vi met. cauſa ſunt.

43 **Q**ui ob reuerentiam patris, vel Regis, aut alioquin alterius ordine ſacro initiati ſe conſentit, alijs non conſenturus, vere ordinatus eſt; Arg. c. maiores, ſi item quantur, de Baptiſ. cum facta per metum ſimpliciter voluntaria ſint; licet ſecundum quid inuoluntaria; ex S. Tho. 2. 1. q. 6. art. 6. & Nau. in Man. prælu. 6. nu. 4. & coacta voluntas, voluntas eſt c. Merito, 1. q. 1. vnde vt quis ordinetur ſatis eſt conſenſus non ſolum abſolutus, ſed etiam conditionalis illius, qui conſentire poteſt: quamuis non in eo qui non poteſt conſentire, cum & in ſans incunabilis exiſtens, & amens, ſine vilo eorum conſenſu characterem ordinis ſuſcipere poſſit; Quoniam aliud eſt conſentire, & aliud diſſentire, ſicut aliud eſt velle, & aliud nolle; ſolus autem diſſenſus abſolutus omnino ordinis aſſumptionem impedit.

DECISIO XLIV.

Ex conſ. 42. alijs 17.

44 **O**rdinatus vique ad Diaconatum incluſiue ad titulum patrimonij donati ſibi a fratre, & ad preces eiusdem renuncians poſtea illud eidem fratri ſuo, & poſtea ſine alia donatione fratris aſſumens presbyteratum virtute prioris donationis, nec cenſuram aliquam, nec irregularitatem incurrit, cum id nullo iure cautum ſit, renunciatio autem tituli ab ordinato ad Diaconatum ipſo iure nulla eſt, vt ait Concil. Trid. ſeſſ. 21. cap. 2. de ref. nec præſtat impedimentum, quod iure non ſortitur effectum, c. non prætat, de regul. iur. in 6.

DECISIO XLV.

Ex conſ. 43. alijs 38.

45 **E**piscopus ab omni ſuſpenſione a iure lata, & Papæ non reſeruata abſoluere poteſt: & conſequenter clericum ad alieno ſine literis dimiſſorijs ordinatum a ſuſpenſione ſic incurſa abſoluere valet, c. Lugdunenſis, 9. q. 2. & comprobatur Concil. Trid. ſeſſ. 23. c. 8. de ref. illamque ordinationem in ſuam iniuriam factam approbare poteſt.

DECISIO XLVI.

Ex conſ. 44. alijs 24.

46 **A**nte legitimam ætatem eccleſiam parochialem obtinens, & poſt eam adeptam in legitima ætate, & temporibus ſtatutis, cum literis dimiſſorijs ſui ordinarij ordinatus ad ordines ſacros ad utrumque illius, peccat,

cas, cum in cunctis, s. fi. de elect. Suspensionem tamen aut irregularitatem non incurrit, cum illa propter suspensionem beneficii curati aetatem non incurritur; quamvis sic propter sacros ante legitimam aetatem susceptos. Exet. cum ex sacrorum.

DECISIO XLVII.

Ex consilio 45. alias 10.

Ante legitimam aetatem ad aliquem sacrum ordinem promotus ipso iure suspensus est, ut colligitur ex Extrava. Cum ex Sacrorum, & ex Nau. in Man. c. 27. nu. 155 & proinde de inhabilis ad beneficium obtinendum, Arg. c. si celebrat. de elec. ex cov. minist. & si durante suspensione beneficium accipiat, collatio est nulla, nec fructus facti suos; beneficium vero antea legitime adeptum, per censuram vel irregularitatem superuenientem non perditur, ut ait c. cum nostris, de concess. praeb. fructibus tamen eius uti non potest, durante censura, nisi solum ad honestam sui sustentationem glo. in c. cum vintoniensis, de elec. & Pan. ibi.

DECISIO XLVIII.

Ex cons. 47. deest in Novis.

Collatio dignitatum, personatum, & aliorum beneficiorum ecclesiarum Cathedralium, & Collegiarum secundum Concilium Tridentinum sess. 22. ca. 4. de refor. facienda habentibus iustam aetatem, & alias habilitates ad id requisitas, non requirit, ut valida sit, ut collatarus acta habeat ordines, & alias qualitates, sed sufficit, ut iustam aetatem habeat ad ordines illos suscipiendos, quos Concilium requirit, & habilis sit ad eos habendum, prout praxis Curiae obseruat.

DECISIO XLIX.

Collatio beneficii requirentis ex constitutione ordinem facta non habenti illum inu valida est, & omnes fructus, & distributiones quotidianas ab ipso perceptas restituere tenetur, cum beneficium illud sine vilo titulo canonico teneat, c. 1. de reg. iur. in 6. facta autem carenti ordine requisito in potenna solum, modo iustam aetatem habeat, & alias ad id habilis sit, valida est, vocem tamen in Capitulo non habet, & dimidiam distributionum quotidianarum etiam diebus, quibus interest Diuini officij, & horas Canonicas recitat, amittit. Clement. vt j. quib. 2. de tra. & qualite.

DECISIO L.

Ex cons. 47. alias 46.

Ordinatus suum ordinatorem accipiens dicendo se habere titulum patrimonij sufficientem, ita ut ordinator probabiliter credidit, & credere debuit, illum non solum habere patrimonium, sed etiam sufficientem ad honestam sustentationem, suspensionem incurrit, cap. Neminem, c. Sanctorum, dist. 70. & Concil. Trid. sess. 2. ca. 2. de ref. & celebrando irregularis efficitur, ordinator vero eum alere non tenetur, cum ob solam culpam ordinandi, non sit puniendus ordinans. E contra, si ordinatus non decepit ordinatorem, sed ordinans probabiliter scire potuit eum vel titulum patrimonij non habere, vel si titulum habeat, non tamen sufficientem ad honestam sustentationem, ordinatus nec suspensus est, nec ordine accepto utens irregularitatem incurrit, cum ob solam ordinantis culpam, ordinatus puniri non debeat, & ordinator ad eum alendum est obligatus, c. cum secundum, de praeb. & Concil. Trid. vt supra. Quando ergo solus ordinatus est in culpa, ipse suspensus est, sed ordinator eum alere non tenetur, si vero solus ordinans in culpa sit, ipse ordinatum alere tenetur, ordinatus autem immunis est a Suspensione; quando autem uterque tam ordinans quam ordipatus sunt in culpa, uterque puniendus erit, ita ut ordinatus maneat suspensus secundum antiquiores canones, d. c. Neminem, & c. Sanctorum donec cum eo dispensetur, ordinans autem secundum canones recentiores, d. c. cum secundum eum alere tenetur; quos omnes canones, Concilium Trident. sess. 2. cap. 2. de ref. pro ratione culpa ordinantis, vel ordinati iuxta limitationem praedictam innoat: cum peccata

suos auctores tenere debeant, nec poena ulterius protrahenda est, quam delictum fuerit in excedente repertum. cap. Quasiuit, de his quae fiunt a maior. parte.

DECISIO LI.

Ex cons. 48. alias 6.

Vos ordines Minores in die veneris vnus hebdomadae, & die Sabba. hi quatuor temporum alterius immediate sequentis ordinem Subdiaconatus cum legitimis literis dimissorijs sui ordinarij, derogantibus necessitati seruandi interstitia temporum in accipiendis ordinibus minoribus, & maioribus, ab alieno Episcopo suscipiens, neque suspensionem, neque dictis ordinibus utendo irregularitatem incurrit, cum in interstitijs seruandis ordinarius dispensare possit, ut patet per Concil. Tri. sess. 23. ca. 11 de ref.

Videtur auctor sibi contrarius in hoc consilio, cum in conc. 27. auctoritatem hanc dispensandi in interstitijs, Episcopo denegare visus sit.

DECISIO LII.

Ex cons. 46. alias 5. de rescrip.

Obtinens ab Episcopo suo ordinatio literas dimissorias vt offit a quocunque Catholico antistite, ad quoscunque etiam Sacros, & Presbyterij ordines promoveri, si antequam ordinetur, moriatur Episcopus, virtute illarum dimissoriarum ordinari potest, cum licentia assumentis ordines ab Episcopo concessa, non moritur, nec desinit valere mortuo, vel semoto, siue translato Episcopo eam concedente. Card. in Clem. fin. de elect. q. 5.

DECISIO LIII.

Ex cons. 50. alias 2.

Ante legitimam aetatem sacris bona fide ordinatus, parentum testimonio credendo eam habere, suspensionem non incurrit, neque celebrando irregularis efficitur, cum lex puniens ordines sacros suscipere praesumentem ante legitimam aetatem, Extrava. Cum ex Sacrorum. bona fide eos sumentem non includat.

DECISIO LIV.

Ex cons. 51. alias 26.

Ordinem sacrum ab alieno Episcopo sine legitimis literis dimissorijs suscipiens, suspensus est, Extrava. Cum ex Sacrorum, & iisdem ordinibus sacris durante suspensione utens sit irregularis, d. Extr. & c. 1. de re iud. in 6. & c. 1. de senten. exc. in 6. nec ab Episcopo virtute Concilij Tridentini sess. 24. cap. 6. de refor. dispensari potest, cum irregularitas ex male ordinationis vtu incurta ex delicto occulto nata dici nequeat; praesertim cum ordinationes in formam publicam redigi solent; vnde taliter ordinatus publica dispensatione per Datarium impetranda indiget, vt ei quoad vtrumque forum proficit.

DECISIO LV.

Ex cons. 1. in Novis deest in antiquis.

Ordinatus sacris ante aetatem legitimam Gallus in Gallia, si Bulla Pij II. Cum ex sacrorum, quae est 6. in ordine in Bullario, ibi promulgata in Metropolitana non fuerit, nec recepta, neque suspensus est, nec ministrando irregularis efficitur, neque vlla dispensatione indiget, sed solum vt de peccato poeniteat.

DECISIO LVI.

Ex cons. 4. in Novis deest in antiquis.

Qui alias canonicè ordinatus est, non seruatis tamen temporum interstitijs, quae Concilium Tridentinum sess. 23. de ref. c. 11. requirit, quamuis ab Episcopo suspensio, & alijs poenis ob canonis transgressionem puniri possit, ipso tamen iure nec suspensus, nec irregularis est, cum neque a Concilio Trident. neque a iure, aliqua talis poena ei imposita sit, qui non seruatis temporum interstitijs ordinatur.

DECISIO LVII.

Ex cons. 5. in Novis deest in antiquis.

57 **Q**uod eodem die duos ordines sacros suscipit, aut qui fortuitè ordinatus est, non solum suspensus est, sed etiam irregularis efficitur, e. i. i. r. & c. dilectus, de temp. ord. & Nau. Man. in c. 25. nu. 71. & c. 27. nu. 241.

DECISIO LVIII.

Ex cons. 6. in Novis deest in antiquis.

58 **O**rdinatus sine legitimis sui ordinarij literis ad omnes ordines sacros ab alieno Episcopo, duplicem suspensionem suscipiendo Subdiaconatum, & Diaconatum, incurrit, etiam si in eis non ministraverit. Extrau. Pij II. c. u. ex Sacrorum. Qui vero sic suspensus ordinem presbyteratus accipit, quia in eius assumptione Missam celebrat, consecrando cum Episcopo irregularis efficitur. Arg. cap. 1. de sent. & re iud. c. 2. de sent. exc. in 6. in qua irregularitate solus Papa dispensare potest; A praefata vero suspensione, necnon praedictam ordinationem approbate, Episcopus, vel Capitulum Sede vacante post annum absoluerit valet. Arg. c. Lugdunensis, 9. q. 2.

DECISIO LIX.

Ex cons. 20. in Novis deest in antiquis.

59 **C**apellaniam in Capella Papae obtinens, ad illius titulum legitime ad ordines Sacros ordinari potest, non solum quando a Papa, qui est super omne ius humanum positum, ca. Proposuit. de concess. praeb. sed etiam quando ab alio ad eam praesentatur; eo quod capellaniae praefatae perpetuae sunt, nec per mortem Papae vacant; quam tamen Capellaniam sic ordinatus renunciare prius nequit, quam aliud beneficium; aut patrimonium, unde vivere possit, consequatur. Arg. Concil. Trid. sess. 21. cap. 2. de ref.

DECISIO LX.

Ex cons. 22. in Novis deest in antiquis.

60 **P**romotus ad presbyteratum titulo sui patrimonij, patrimonium illud sine licentia Episcopi renunciare valide non potest, & renunciando peccat; ut per Conc. Trid. sess. 21. de ref. c. 2. & per Nau. in Man. c. 27. num. 158. in aliquam tamen censuram, aut irregularitatem non incurrit, si ante ordinationem patrimonium illud remittere, vel renunciare non promiserit.

DECISIO LXI.

Ex cons. 32. & 33. in Novis deest in antiquis.

61 **O**rdinatus per falsas literas dimissorias ab alieno ad diaconatum, quamvis mortaliter in susceptione ordinum minorum peccet, nullam tamen censuram, aut per primam aut per secundam promotionem incurrit, si quidem ad sacros per legitimas dimissorias ordinatus est; ob Minorum autem ordinum susceptionem per falsas literas censurae incurritur; cum Extravagans Pij II. Cum ex factorum de solis sacris loquatur, ut patet ex Nau. in Man. c. 75. nu. 70. & c. 27. nu. 155. & 241.

Hodie ob Bullam Sixti V. quae incipit, *Sanctum & salutare* idem dicendum est de suscipiente Minorum ordines per falsas dimissorias, quem Pontifex suspensus esse statuit, sicut qui sacros suscipit. Quam tamen constitutionem Clemens Papa VIII. alia sua constitutione, quae incipit, *Romanum Pontificem*, edita 1595. ad terminos Sacrorum Canonum, & constitutionis Papae Pij II. incip. *Cum ex factorum ordinum*, reduxit, & restituit.

DECISIO LXII.

Ex cons. 40. in Novis deest in antiquis.

62 **E**piscopus ex ignorantia probabili suppositum alterius sine propterea licentia ordinans, suspensionem non incurrit; cum ipsa canonice, c. eos, de tempore ordi. in 6. penam suspensionis imponens ordinati alienum sine superioris licentia, equirat, ut scierit, vel ignorantia affecta id faciat.

Hodie consulenda est in hac re Bulla Sixti V. quae incipit, *Sanctum & salutare*. ubi ordinans Minoribus, vel Maioribus, scierit, aut ignoranter, nisi debita diligentia adhibita, iustus error, & probabilis facti ignorantia eum excuset a collatione quorumcunque ordinum, atque adeo ipsius tonsuram, & ab executione omnium munerum Pontificalium eo ipso suspensus est; & ab ingressu Ecclesiae interdictus, cuius tamen Bullae rigorem Clemens Papa VIII. postea temperavit.

DECISIO LXIII.

Ex consil. 42. in Novis deest in antiquis.

63 **O**ccultum ob crimen etiam enorme non incurritur irregularitas, nisi ob homicidium, & alia crimina in iure expressa; sed neque ob crimen occultum clericus secularis ab Episcopo ab ordinum susceptione impediti valet, c. fin. de temp. ord. secus autem in clerico Regulari, qui ob crimen occultum ab ordinarij suo impediti potest, ex Conc. Trid. sess. 14. de reform. c. 1.

Aduertendum, Congregationem Cardinalium censuisse caput primum Concilij Trid. sess. 14. de reform. locum habere etiam in clericis secularibus, ita ut cap. Ex tenore. per cap. Ad aures, de temp. ord. corrigatur, quicquid Narratus contrarium hic docuerit.

DECISIO LXIV.

Ex consil. 43. in Novis deest in antiquis.

64 **Q**ui in loco notorise est excommunicatus, Coadiutor, vel per iudicis sententiam factus infamis, ubique talis est, & sine peccato ut talis potest alij reuelari: Nec Episcopus etiam ubi hoc ignoratur, potest eum tali, virtute Concilij Trid. sess. 24. c. 6. de reform. dispensare; cum tale crimen non sit occultum, sed notorium, quoad forum exterius. Si quis tamen in loco remotissimo esset; ubi hoc ignoratur, postea antea ordinatus, in susceptis ordinibus ministrare, absque eo quod censuram aliquam, vel irregularitatem incurrat.

DECISIO LXV.

Ex consil. 44. in Novis deest in antiquis.

65 **Q**uamuis Capitulum intra annum a die vacationis sedis Episcopalis literas dare nequeat, ut apparet per Concil. Trid. sess. 7. de ref. c. 10. post annum tamen non solum huiusmodi literas dare, sed etiam Episcopum alienum ad ordines in Ecclesia vacante celebrandum inuitare valet, sicut & Episcopus viuens id facere poterat; Cum Capitulum Sede vacante in omnem iurisdictionem Episcopalem per se, vel per alium ad id idoneum exercendam succedat, cap. His quae, & c. cum olim, de mat. & obed. Potestque episcopus sic inuitatus, & clericus illius diocesis, & alios etiam cum sui ordinarij licentia ordinare, non obstante Concilio Trid. sess. 6. c. 5. de reform. quod solum Episcopis prohibet, ne virtute alicuius privilegij, alios quos sine licentia ordinarij loci in alia diocesi, aut alios quosquam illi ordinatio subiectos, ordinare praesumant.

TIT. LVIII.

De Aetate, & qualitate, & ordine praeficiendorum.

S V M M A R I V M.

- 1 **D**ispensatus ad ordines sacros suscipiendos creditur is, pro quo superior Papam supplicauit, & ad Minorum ordines suscipiendum misit.
- 2 **S**acerdotio probato, quando ordines inferiores probari censentur.
- 3 **I**llegitimus bonae fide credens secum dispensatum, ordinatus sacris non censetur suspensus.
- 4 **D**ignitas iurisdictionem spirituales habens, & ecclesia parochialis minori 25. annorum non conferuntur.
- 5 **O**bsessus a demone sacris non ordinatus, sine Papae dispensatione non est ordinandus.

Pre-

- 6 Presbyterium 24. annos completos requirit.
- 7 Suspendus, actus iure particulari sacerdotio scriptos exer-
cens peccat, non tamen est irregularis.
- 8 Professionis Hermaphroditi valor, ut metiendus.
- 9 Episcopus originis Regularem electum quando licite pro-
movere poterit.
- 10 Hæres canonice recipere non tenetur, qui possidet benefi-
cium, de quo nulliter est prouisus.

DECISIO VI.
Ex consil. 6. alias 9. de temp. ord.

6 Regularis nondum habens viginti quatuor annos com-
pletos, sed de sunt illi quadraginta dies, si iustus a præ-
lato dicente patrum pro nihilo habendum; presbyterium
assumat, suspendus est, & celebrando irregularis efficitur;
eo quod ordo presbyteratus requirit viginti quatuor an-
nos completos, cum oporteat ut attingat viginti quatuor
annos. Cle. generalem, de ætat. & qualitate, & Conc. Trid.
sess. 23. c. 12. de refor. quem non attingit, qui constitutus
est etiam in ultimo die viginti quarti anni, quamvis talis
diceretur esse viginti quatuor annorum. Et licet dies ceptus
pro completo regulariter habetur, l. Quæ ætat. ff. de
testa. annus tamen ceptus non habetur regulariter pro com-
pleto. Glo. in d. cle. generalem.

DECISIO VII.
Ex consil. 7. alias 9. de cler. excom. ministr.

7 Regularis ante legitimam ætatem Sacerdotium susci-
piens, & electionibus tam actiuis, quam passivis ad
solos Sacerdotes pertinentibus, & statione, & Sessione in-
ter Sacerdotes & alijs actibus solis Sacerdotibus deputa-
tis utens, quamvis ob Sacerdotium ante legitimam æta-
tem susceptum ipso iure suspensionem ab officio incurrit,
Extra. eum ex Sacerdotum. & si aliquem actum specialiter
deputatum actui ordinis exerceat, irregularis efficitur, ex
Innoc. & Pauor. in c. fin. de excess. prælat. faciens tamen ali-
quem trium prælatorum actum, nullo modo irregulari-
tatem incurrit; quia licet sint actus ordinis sacerdotali per-
statuta ordinis, seu religionis deputati: non tamen sunt of-
ficia Divina; Cum tamen ad hoc ut ordinatus, excommuni-
catus, vel suspendus irregularitatem incurrat, duo neces-
saria sint, vnum est, ut sit officium Divinum; & alterum, ut
alicui certo ordini sit deputatum, in Nau. in Man. cap. 27.
nu. 244. & præfati tres actus, ut prædicatur, officia Divina
non sunt: Ab illis autem tribus actibus regularis talis arc-
dus est, eo quod licet illos exercendo non incurrat irregu-
laritatem, peccat tamen, sicut suspendus eligendo, vel per-
mittendo ut eligatur, non sit irregularis, quamvis peccat,
faciendo actum sibi prohibitum ca. cum inter R. de elect.
& ordinatus, suspendus, & excommunicatus, licet gaudeat
privilegio fori, & canonis, c. si quis suadente 27. q. 4. & ca.
adversus, ca. inter alia de immun. eccl. alijs tamen privile-
gijs non gaudet, sicut privilegij honoris, & utilitatis con-
uenientibus ei ratione ordinis, unde nec capax est colla-
tionis beneficij secularis, vel regularis, aut dignitatis, aut
honorum, ca. 2. & c. si celebra. de cler. excom. ministr. nec de-
bet quis ex suo delicto assequi, quod sine illo assequutus
non fuisset, c. Sedes Apostolica, de re script.

DECISIO VIII.
Ex consil. 3. alias 47. de regular.

8 Hermaphroditus religionem virorum professus, nulla
facta mentione de tali defectu, peccat, & professionis
eius validitas ex potentia virili, vel muliebri iudicanda est.
Quæritur, si de stat. hom. si enim potentia virilis eius ma-
ior sit, quam potentia muliebri, valida est eius professio;
sin vero minor sit potentia virilis, quam muliebri, aut
traque potentia par sit, professio inter viros erit nulla: Her-
maphroditus enim par sit potentia, & ad ordines, & ad re-
ligionem omnino inhabilis est, & ordinatio, aut professio
facta non valet, ex Sylvest. vel b. Hermaphroditus, data et-
nim paritate, æque iudicari potest mulier, ac vir: An vero
vtraque potentiarum sit impar, an altera maior, standum
est dicto suo, vel iudicio medicorum, Talis autem iuste cum
dispensatione Papa ex Monasterio ejici potest ad scanda-
la vitanda, c. Nihil, de præser. Immo si potentia eius virilis
minor sit quam potentia muliebri, sine dispensatione Pa-
pæ ex Monasterio ejici, vel inuitus potest, cum professio sit
nulla, nec Monasterium illum retinere tenetur, qui religio-
nem suam profiteri nequit ex Conci. Trid. sess. 25. cap. 16.
de regul.

DECISIO I.

Ex consil. 1. alias 45. de temp. ord.

1 Prelatus obediens verbo a Papa, ut religiosum suum ad
omnes ordines habilitaret, si adveniente tempore ordi-
nationis, prælatum subditum suum cum literis dimissio-
nis ad quatuor Minores, & Subdiaconatum suscipien-
dum mittat, & illis susceptis moritur prælatus, potest sic or-
dinatus de licentia alterius successoris dicti prælati, alios
maiores ordines sine nova dispensatione Papa suscipere;
cum probabiliter credendum sit, quod prælatus suus an-
terior ex concessione Papa non solum illum habilem fece-
rat ad eos ordines quos ipse vivente suscepit, sed etiam ad
omnes simul: cum præsumendum non sit quid futurum &
malum, de bono & prudenti prælati, c. 1. de serutin. ab or-
din. faciend. & boni, & prudenti prælati non fuit id face-
re cum periculo, quod ipse mortuo oporteret iterum ad Pa-
pam refugere, ita ut cum communi stylo commissio-
naria ad habilitandum quem ad omnes ordines sit, ut
vnicuique id faciant. Quæ autem communitate accedunt,
& non insolita, credenda sunt, quia non est verisimile,
de præsumptio.

DECISIO II.

Ex consil. 2. alias 4. de præsumpt.

2 Sacerdotio probato, cum de antiqua ordinatione pro-
banda agitur, & ordinatorem virum probum fuisse
constat, alij etiam omnes ordines probati continent. Pan.
in c. nisi, de præben. & Fel. in c. super his, de accus.

DECISIO III.

Ex consil. 3. alias 5. de susp. presbyr.

3 Illegitimus bona fide credens se habere dispensationem
Pape ad ordines sacros suscipiendos, cum tamen non
haberet nisi commissionem de dispensando missam ordi-
natio, & bona fide accipiens Subdiaconatum ab alio Epi-
scopo, cum literis dimissorijs sui ordinarij suspensionem,
& irregularitatem Extravagantis Pij II. incip. Cum ex Sa-
ctorum non incurrit, cum hæc solum punie suscipientem
ordinem sacrum ante legitimam ætatem, vel sine dimisso-
rijs, vel extra tempora, & præsumptem suscipere non au-
tem bona fide, sine dolo id facientem, ex Nau. in Man. ca.
25. num. 70. & cap. 27. num. 161. & 241. & licet suspensio-
nem incurrit, eo quod ordinem Subdiaconatus non præ-
missa dispensatione accepit, cum eo tamen Episcopus ori-
ginis dispensare potest, c. Lugdunensis & gl. in c. non inui-
tati. q. 2. & sic a suspensione absolutus ad alios ordines
superiores ascendere potest. Nunc constitutio nova Sixti
V. & eius declaratio circa illegitimos attendenda est.

DECISIO IV.

Ex consil. 4. in virique.

4 Dignitas iurisdictionem spirituales habens, & ecclesia
parochialis, ei qui vigesimum quintum annum non
attingit, conferri non potest, cum in cunctis, de elect. &
Conc. Trid. sess. 24. c. 12. de refor. & Extravag. Exerabilis,
de præben. Non curata autem olim habent viginti annos
completos, c. 1. de ætat. & qual. lib. 6. non autem habent
viginti duos annos conferri debet, ex Con. Trid. vbi sup.

DECISIO V.

Ex consil. 5. alias 35. de temp. ord.

5 Arripit vel obfessus a demone antequam ad sacros
ordines ordinetur ad illos sine Pape dispensatione
promoveri non debet, cap. communiter, dist. 33. post ordi-
nationem vero obfessus, ordine ante illam arripionem su-
cepto vi potest.

DE-

DECISIO IX.

Ex consil. 9. aliis 8. de regular.

Regularis professus, & post promotionem ad ordinem Diaconatus ob sua delicta ab ordine eiectus, & habitus ordinis exutus, si delicta, ob quae eiectus ab ordine fuit, irregularitatem, aut aliam inhabilitatem non inducunt, super quibus Episcopus dispellere nequit, ab Episcopo diecesano originario recipi, & presbyterio ordinari potest, dummodo sufficiens patrimonium habeat, & erate, literatura, & moribus postea idoneus repertus fuerit, sublata prius inhabilitate, si quam habeat, quam Episcopus potestate sua ordinaria tollere poterit: si vero eiectus sit ab ordine ob delictum inducens irregularitatem, a qua Episcopus absolvere non potest, post dispensationem a Papa obtentam, (si antequam eijceretur non fuisset cum illo dispensatum super ea per ordinis sui privilegia, quae communiter religionibus conceduntur, ut possit superiores earum dispensare cum subditis suis super omni irregularitate, excepta illa, quae ex homicidio voluntario, & mutilatione, ac bigamia oritur.) illum similiter Episcopus originis promovere potest.

DECISIO X.

Ex consil. 3. in Novis, deest in antiquis.

Proviusus de Curato, sed nulliter ob defectum aetatis, nec promoueri se faciens ad presbyterium, nec horas Canonicas recitans, credens tamen quamvis falsò, se & ad horas, & ad promouendum teneri, non solum peccat acceptando collationem, & possessionem, sed etiam omittere horas, nec promoueri se faciendo. Quamvis enim verè nò teneatur ad horas, nec promoueri obligetur qui beneficium possidet curatum, de quo nulliter est proviusus, propter erroneam tamen conscientiam, falsò putans se ad horas, & ad promouendum teneri, si id non praestat, duplex peccatum committit.

TITVLVS IX.

De Sacra Vnctione.

S V M M A R I V M.

1 *Christina, quamvis ex oleo, & balsamo fieri debeat, oleum tamen de sola Sacramenti essentia est.*

DECISIO I.

Ex consil. unico tam in antiquis, quam in Novis.

Quamvis Christina ex oleo, & balsamo mixta materia confirmationis sit, ita ut graviter peccaret Episcopus, qui ex solo oleo id conficeret, solum tamen oleum eius materia substantialis, & essentialis est, admixtio autem balsami de precepto tantum est, ut ait S. Thom. 3. p. q. 7. art. 1. & 2. Caj. ibi. & Sor. 4. d. 7. art. 2. Sic ut in simili, materia substantialis calicis solum vinum est, quamvis ei aqua ex precepto misceri debet: ideoque Confirmatio solo oleo facta tenet, nec iteranda est, sed supplenda, ca. r. de sacram. non iterand. ca. r. de sacra unct. & constat ex Nau. in Man. cap. 2. l. num. 8. quae suppletio defectus balsami, per solam linitionem balsami faciendae non est, sed eadem oratione, & iisdem verbis, quibus ipsa Christina siue confirmatio fit, fieri debet; nec tamen propterea fit iteratio sacramenti, quia ad sacramenti reiterationem non sufficiunt materia, & verba sine intentione debita conficiendi sacramentum, non conficiatur illud ex S. Tho. 3. p. q. 64. art. 8. & ita cum secunda linitio non fiat intentione ministrandi sacramentum confirmationis (eo quod confirmatio etiam sine balsamo facta, valida est,) sed solum supplendi defectum eius, quod illi iam ministrato defuit non potest, nec dici debet iteratio, sed suppletio.

TITVLVS X.

De Sacramentis non iterandis.

Hic titulus deest in antiquis.

S V M M A R I V M.

- 1** *Diaconatus ordinem sumens, si non accipit, nec tangit librum Evangeliorum, in cuius traditione imprimitur character, ordinem non accipit.*
- 2** *Vestes de essentia, & substantia ordinum, non sunt, unde illarum defectus, vel mutatio nihil nocet.*
- 3** *Characterem alicuius ordinis, qui ob defectum intentionis suscipientis vel Ministri, non suscipit, de licentia sui Episcopi, vel Papa, potest illum clam suscipere ab alieno Episcopo, ubi sit incognitus.*

TITVLVS I.

Ex consil. 3. in Novis, deest in antiquis.

Diaconus ordinatus absque contactu libri Evangeliorum, cuius traditione character verè suscipitur, Diaconus non est, cum illius libri traditio de essentia, & substantia ordinis Diaconatus sit: adeo ut si talis postea ordinetur Sacerdos, hanc intentionem conditionalem habens, Nolo suscipere Sacramentum si non sum Diaconus, utique Sacerdos ordinatus non est, cum intentionem actualem haberit non accipiendi illum, si non erat Diaconus, unde & Diaconatum, & Presbyterium iterum si ne vlla dispensatione accipere potest, modo in eis non ministraverit: Tamen a Papa dispensatio habenda erit, ut duobus ordinibus prefatus Diaconus, & Presbyterij ordinari possit. Arg. ca. 1. de cler. non ord. minist. & Nau. in Manic. 27. num. 242.

DECISIO II.

Ex consil. 5. in Novis, deest in antiquis.

Explicitam intentionem habens ordines suscipiendi, dubitando tamen an per actiones, & verba Episcopi conferrentur ordines, eo quod aliquae ex solitis sacris vestibus ex incuria ei in tali ordinatione defuerint verè ordinatus est, cum vestis de essentia ordinationis non sit, nec scrupulus ille collationem impedire potest.

DECISIO III.

Ex consil. 7. in Novis, deest in antiquis.

Qui ob defectum intentionis suscipientis, vel Ministri, characterem alicuius ordinis non suscipiunt, ad hoc ut iuste, & rectè ordinati reputentur, ad utendum ordinibus susceptis, qui eis defuerint, ne bis ordines susceperint, & irregularitatem contraxissent, accedentur, ordinariorum suos clam adire debent, eisque sacramentaliter confiteri, ne revelare possint, ab eisque, vel a Papa licentiam petere, ut illos clam ab alieno episcopo longe distante, ubi sunt incogniti, suscipere queant.

TITVLVS XI.

De filijs presbyterorum.

S V M M A R I V M.

- 1** *Filius natus in figura matrimonij, iuste credere potest se esse legitimum, ad hoc ut ordinari possit.*
- 2** *Illegitimus bona fide ordinatus, non est suspensus.*
- 3** *Illegitimus sine dispensatione incapax est beneficij.*
- 4** *Illegitimus factus religiosus ordines sacros sumere, & beneficia manualia habere potest, non autem prelaturar.*
- 5** *Commenda perpetua dat titulum legitimum, non sic temporalis.*
- 6** *Dispensatio ad beneficium per Commendam perpetuam expirat.*
- 7** *Dispensatio Comitum Palatini cum illegitimo, ad ordines, aut beneficia non extenditur.*
- 8** *Dispensare etsi consetatur Papa, quando facit aliquid contra*

ius super quo dispensare potest, secus tamen est in Episcopo.

Dispensatio prohibens filium obtinere beneficia patris in eadem ecclesia, cum sit exorbitans, & odiosa, non comprehendit nepotem legitimum ex filio illegitimo.

DECISIO I.

Ex consil. 1. in vrisque.

Filius natus in figura Matrimonij, qui multis annis credidit se filium matris suae, & omnes etiam communiter, ubi natus, & educatus in sua infantia, & pueritia fuit, eum pro legitimo habuerunt, iuste, & tamen conscientia credere potest se legitimum esse, quamvis eius mater postea, & viuens, & moriens dicat illum non esse legitimum, & credendo firmiter se legitimum esse, sine dispensatione, aut scrupulo ordines sumere potest; Quod si ob dictum matris dubius sit, & dubium illud aut non potest, aut deponere non vult; non potest sine peccato, & dispensatione ad ordines promoueri, quia qui contra conscientiam suam agit, edificat ad gehennam, c. fin. de praescrip. & c. ad audientiam, de homic.

DECISIO II.

Ex consil. 2. deest in Nouis.

Illegitimus putans se habere dispensationem Papae ad ordines sacros, cum tamen non haberet, nisi commissio nem de dispensando ordinario missam; & bona fide sub diaconatum ab alio Episcopo cum literis dimissorijs accipiens, in suspensionem, & irregularitatem non incidit, ex Nau. c. 25. nu. 70. & ca. 27. nu. 155. Et licet subdiaconatum ita sine dispensatione sumendo suspensus fuisset, eum tamen Episcopus originis dispensare potest, maxime cum praefata ordinatio facta sit bona fide sine dolo, c. Lug. diuensis, & gl. c. non inuitati 9. q. 2. cum Episcopus regula riter ab omni suspensione lata a iure absolueret possit, ita s. yla. ver. suspensio. q. 8. arg. ca. nuper. de sent. exc. vnde fiscal. Episcopo absolutus, ad superiores ordines ascendere v. licet: Ab irregularitate vero si quam contraxisset illegitimitas celebrando in suspensione, virtute iubilaei, neque in foro exteriori, neque in interiori absoluti & liberati potest: sed neque per iubilaeum absolui, quis valet a suspensione quo ad forum exteriori, nisi id in eis exprimat, quod tamen rarissime fit, quamuis in foro conscientiae a suspensione et iubilaeum virtutem liberandi habeant, cum iubilaeum forum Dei regulariter respiciant.

DECISIO III.

Ex consil. 3. alias 6.

Collatio beneficii, aut canonicatus facta illegitimo. Cum quo episcopus originis solum dispensauit ad ordines minores, & non ad beneficium, non est valida, ca. si. de filiis presb. Et quamuis episcopus originis cum illegitimo non solum ad ordines, & beneficium simplex, ca. 1. & 2. de fil. presb. in 6. sed etiam ad canonicatum Ecclesiae cathedralis dispensare potest, ex Atzh. in d. cap. 1. & 2. de fil. presb. in 6. ad talem tamen canonicatum dispensare non censetur, nisi id exprimat. Franc. in capit. 1. de fil. presbyt. in 6.

DECISIO IV.

Illegitimus factus religiosus, per professionem factus legitimus, sine dispensatione, & sacros ordines assumere, & alia quaecunque beneficia manualia, & officia regularia sui ordinis, & monasterij habere potest, si careant cura animarum, & quae, qui habent, non dicuntur prelati, c. 1. de fil. presb. & Card. in. ibid. & solo iuri iurisdictionales conuentuales sunt manualia, & quae ad nutum dantur, & aufertur possunt, c. 2. & c. cum ad Monasterium, s. tales, de statu monach. Praelati autem soli proprie sunt episcopi, & superiores eorum, & Praefecti ecclesiarum collegiarum secularibus, vel Regularibus, & non alij setiam si copiosos redditus habeant, ca. cum ad ecclesiarum, de off. ord. ca. cum in illis, s. illis vero,

de praeb. in 6. Card. in cle. Dudum, s. statumimus, q. 9. de sepult. illegitimus autem regularis sine dispensatione beneficium curatum habere nequit, etiam si illud Manuale sit. Ant. & Card. q. 8. & 9. in c. 1. de fil. presb.

[Nunc autem omnia circa illegitimos iuxta constitutionem S. D. N. Sixti V. & eius declarationem intelligenda sunt addita moderatione Bullae Greg. 14. incipientis, Circa inspecta anno 1590.]

DECISIO V.

Ex consil. 4. alias 9. de praebend.

Commenda beneficii, vel collatio beneficii in commendam facta, si temporalis sit, ca. Nemo deinceps, de elect. in 6. qualis est etiam illa, per quam beneficium litigiosum commendat ordinarius alicui, vt seruiat ei lite pendente, c. 2. vt lit. pend. in 6. & per quam hodie commendatur ecclesia parochialis per viam vicariae, donec illi de Rectore provideatur: prout statuit Conc. Trid. sess. 24. ca. 18. de refor. & per quam Papa solet aliquando beneficium sibi reseruatam vacans commendare alicui, donec illud alicui conf. rat, non dat ius in beneficio, nec commendatarius facit fructus suos, neque est praelatus beneficii, sed procurator, habens tamen legitimam administrationem: Commenda vero perpetua, per quam Sedes Apostolica confert beneficium in commendam quoad vitam Commendatarij, c. illud, c. qui plures, c. relatio, d. 2. q. 1. Pan. in c. querelam, de relect. & Gomez. in regul. de infir. resign. q. 13. & de trien. possess. q. 5. habetur pro titulo legitimo, & commendatarij tales pro Prelatis habentur, & faciunt fructus suos, & facere possunt quicquid possunt titulares, exceptis ijs, quae per literas commendatorias eorum excipiuntur.

DECISIO VI.

Dispensatio ad vnum beneficium expirat per acceptationem alterius collati in commendam perpetuam, c. 1. de fil. presb. in 6. & Gomez. vbi supra, q. 5. non tamen si commenderant temporales, tunc enim per illas dispensatio non censetur extinguui.

DECISIO VII.

Ex consil. 5. alias 2.

Comes Palatinus, aut alius secularis princeps cum illegitimo ad ordines minores, aut beneficium simplex dispensare nequit, cum huiusmodi facultatem legitimandi quoad spiritualia non habeant; vnde collatio beneficii illegitimo alicui, a talibus dispensato, facta nulla, & inuvalida est, cum omnis illegitimus ante debitam legitimationem, vel dispensationem ab habente ad hoc potestatem, beneficii ecclesiastici incapax, & inhabilis sit, ex toto tit. de fil. presb. & co. tit. in 6. ordines autem Minores virtute talis legitimationis a Principe seculari factae suscipiens non est ipso iure suspensus, suspendi tamen potest, cap. vel non est compos, de temp. ord.

DECISIO VIII.

Ex consil. 5. in Nouis deest in antiquis.

Illegitimus ab Episcopo, cui neque ratione originis, neque ratione beneficii, neque ratione domicilij subditus, ad ordines Minores sine expressa dispensatione ab illegitimitate, male ordinatus esse censetur, cap. primo, de filiis presbyt. in 6. Neque episcopus talis sic aliquem ordinando aut potest, aut secum tacitus dispensare censetur. Quamuis enim Papa, quando aliquid facit contra ius, su per quo dispensare potest, tacitus dispensare iudicatur Arg. l. quidam consulebat, ff. de regul. iur. Secus tamen in episcopo dicendum est, ex Pan. in ca. diuersis fallacijs, de cler. coniug.

DECISIO IX.

Ex consil. 89. & 10. in Nouis, eadem sunt, de sunt in antiquis.

Filius qui ante Concilium Tridentinum, sess. 25. de ref. c. 15. ex dispensatione Papae beneficium obtinuit in Ecclesia, in qua pater eius mortuus fuerat beneficiatus, mortuo

tuo patre aliud in eadem Ecclesia de nouo obtinere non potest; cum hac ratione paternæ incontinentiæ memoria refricaretur, id quod in prædicto Concilio prohibitum est in quantum prohibet eis, vt in ecclesiis, vbi patres beneficium aliquod obtinuerunt, non possint etiam dissimile beneficium obtinere, nec in dictis ecclesiis quocummodo ministrare; nec pensiones super fructibus beneficiorum, quæ parentes eorum obtinuerunt habere. Quæ verò de filiis presbyterorum, aut in Extrauaganti Clementis VII. quæ incipit. *Ad canoniam conditores*: aut in Concilio præfato Trident. statuntur, ad nepotes presbyterorum extendi non debent, quasi nepotes ab eorum beneficiis sicut filij, excludantur: eo quod iura cum loquantur de filiis, ad nepotes secundum magis veram, & communiorum opinionem non sunt extendenda glo. in c. presbyterorum, dist. 56. maxime cum alia ratio sit filiorum illegitimos, alia verò nepotum, qui legitimi sunt. Neque enim Nepos legitimus paternam incontinentiam, sed continentiam refert filius autem illegitimus incontinentiam patris representat militatque pro eo illa præsumptio, quod filius patri similis esse præsumitur.

Aduertendum est circa id quod tradit author de Nepotibus, quod cum Illustrissimi, & Reuerendissimi Cardinales Congregationis Sacri Concilij Trid. existimauerint, tã in dicta constitutione Clementis VII. quàm in Concilio Trid. sub illa prohibitione. Ne filij illegitimi beneficium paternum obtinere possint, comprehendere nepotem legitimum ex filio illegitimo, respectu beneficii, aucti ob ea Concilij verba *Longissime*, nec vlla in his terminis Rotæ decisio reperta fuisset itauerunt postea iidem Cardinales ex ordine S. D. N. Gregorij XIII. intelligere, quid de hac re Rota sentiret, vbi vt notat Nauar. conf. 10. in Nouis, dictum fuisse in Rota duodecima die Februarij 1574. nõ comprehendere nepotem legitimum ex filio legitimo neque sub Clementina, neque sub Concilio Trident. tam inspectis verbis, quam etiam inspecta mente, seu ratione tam Clementinæ, quàm Concilij, quæ Rotæ decisio probati facile potest, si quidem si verba Clementinæ consideremus, certum est illa non conuenire nepoti legitimo, vt patet ibi. *In ipsorum resignantium filios ex fornicatione natos, &c.* & ibi. *Super defectu Natalium quem ex dictis Sacerdotibus resignantibus genui patiebantur.* & ibi. *ob inordinatum spirituum filiorum amorem, &c.* & ibi. *Quod de cetero filij presbyterorum ex fornicatione nati, &c.* Similiter nec verba Concilij conueniunt, vt patet ibi. *Qui non ex legitimo Matrimonio nati sunt.* Vnde cum regula generalis sit, quod vbi verba dispositionis non conueniunt; neque dispositio ipsa conueniet, ex Bartolo, & Decio in l. 4. §. prætor ait, de dam. inf. & idẽ Bar. in c. 1. num. 2. de elect. & Alciat. in l. liberorum. nu. 6. de verb. sign. & ibidem Alex. in ver. Tertius casus est, & in dictis constitutionibus solam mentio fit filiorum; non ea solam ratione, quod filij sint, sed quia nati sunt fornicatione; consequens est, vt que de solis filiis illegitimis statuuntur, in nepotibus legitimis locum non habeant, ex Bar. in l. si. Co. de filiis natur. qui etiam cum alijs communiter concludit conclus. 1. num. 58. de verb. signif. nepotem legitimum ex filio illegitimo heredem ab aucto institui posse, quia in eo vitium paternum, & per consequens qualitas patrem excludens cessat, vt docent Card. Paleot. de Nothis, & Spurijs, c. 53. & Couar. in ept. par. 2. ca. 8. §. 5. nu. 13. Sed neque mens, aut ratio Clementinæ, aut Concilij locum habet in nepote, nam filius representat incontinentiam patris, nepos autem non item; Et filius præsumitur esse similis patri, non sic nepos respectu aucti siue ergo verba, siue mentem Clementinæ, aut Concilij inspicimus, dicendum est nepotes legitimos non excludi, cum nõ militet eadem ratio, & materia est odiosa. Et quia si Clementina, vel Concilium nepotem legitimum excludere voluissent, nepotem etiam, sicut filium nominassent. Denique huius opinionis sunt Glof. in c. presbyterorum, verb. filios, dist. 56. & in ca. Apostolica, 8. quæst. 1. Archid. ibi. Goffred. in summa, num. 5. de filiis presbyt. lo. And. in cap. Ad extirpandas, tit. eod. & Ambr. ibidem Pisanella, & alij summissæ communiter in verb. illegitimus.

TITVLVS XII.

De seruis non ordinandis.

Hic titulus deest in Nouis.

S V M M A R I V M.

1. Seruus fugitiuus ad dominum redire tenetur, nisi probabilis timor eum excuset, & quid tunc faciendum.

DECISIO I.

Ex consl. unico alias 2. de restit. spoliatorum.

1. Seruus fugitiuus in foro conscientie ad Dominum redire tenetur, aut eum contentum facere, quod non re-deat, nisi iusta aliqua causa, qualis est probabilis timor per dendi vitam, eum excuset: cum seruus fugitiuus sit de bonis fortunæ Domini sui: Non tenetur tamen restituere se illi cum iactura bonorum altioris ordinis, scilicet vitæ, eo quod nemo ad restituendum bona minoris ordinis tenetur cum iactura bonorum maioris. Arg. c. officia, de pen. & remiss. & ex Nau. in Man. ca. 17. nu. 87. Tenetur autem semper habere intentionem Domini satisfaciendi, aut eum contentum faciendi modo meliori quo potest, soluendo ei per se, vel per alium, iustum pretium, & quicquid acquirit, & lucratur, Domino suo quærere.

TITVLVS XIII.

De corpore vitiatu.

S V M M A R I V M.

1. Ordinarius Papa mandatum exequi non debet, quando ex illius executione peccatum, aut scandalum sequitur.
2. Pollex non est membrum, cuius parte tamen qui caret, quando sit irregularis.
3. Castratus ob egritudinem de consilio Medicorum, potest sine alia dispensatione ordines sacros accipere.
4. Suspensus ter est, qui sine literis dimissorijs ordinarij, tres ordines sacros accipit.

DECISIO I.

Ex consl. 1. alias 20. de rescript. in Nouis.

1. Vitium deformis corpore a Papa impetrans commisionem dispensandi cum eo ad Episcopum originis ad ordines, & beneficia & ab eo dispensatus, impetras ecclesiam parochialem alterius diocesis a Papa in forma dignum, videlicet, vt ordinarius diocesis si eum reperiret idoneum, confetret eum illi: non obstante dispensatione a legato Papæ facta super præfati curati deformitate, mandatum Papæ exequi ordinarius non tenetur: immo exequendo & ecclesiam parochialem tali deformi conferendo peccat; cum mens Papæ non sit, vt quis mandata sua exequatur, quando ex eo quod præcipitur exequuto, sequeretur peccatum, aut scandalum populi, ca. Nihil cum scandalo, & c. si quando, de refer. & Fel. ibi. & Inn. in c. Inquisitioni, in fi. de sentent. excom. quod probabiliter sequi solet dum valde deformis ad Sacramentorum administrationem admittitur.

DECISIO II.

Ex consl. 1. in Nouis, deest in antiquis.

1. Cum pollex membrum non sit ex Nauar. in Man. cap. 27. num. 206. & 262. qui pollice caret, irregularis non est, dummodo per indignationem sibi non abutulerit, ex Nauar. in Man. c. 27. nu. 198. nec exinde inducatur impotentia celebrandi, aut magna deformitas, seu scandalum in celebrando, ex Nauar. in Man. ca. 27. num. 197. De qua tamen re si dubitetur, an sine scandalo celebrare possit, & an inducat magnam deformitatem, quæ celebrationem impediatur, declaratio Episcopi requiritur, non autem sufficit arbitrii cõfessarij, aut alterius Prælati inferioris: Quod si Episcopus semel magnum induci scandalum declarat, irregularis erit, & a solo Papa dispensari potest.

DE.

DECISIO XIII.

Ex conf. 1. in Nouis. deest in antiquis.

Castratus ob egritudinem de consilio medicorum, sine vlla dispensatione ad omnes ordines sacros ab Episcopo suo promoueri potest. c. si quis a Medicis c. Euanuchus, d. 55. & Nau. in Man. c. 17. nu. 199.

DECISIO XIV.

Ex conf. 8. in Nouis. deest in antiq.

Clericus Minorum ordinum, & surdus, & sciens quod propterea non initiaretur sacris a suo ordinario, cum falsis literis dimissorij a se confectis subdiaconatum, Diaconatum, & Presbyteratum ab alieno sumens prater peccatum in falsis literis fingendis commissum, tres suspensiones incurrit, tres ordines sacros sine literis dimissorij ordinarij sui suscipiens ex Extra. cum ex Sacrorum. Pij II. & ex Nauar. in Man. c. 25. nu. 7. & c. 27. num. 241. Beneficium autem prius adeptum ob huiusmodi delicta ipso iure non priuatur, cum beneficium legitime prius obtentum, per superuenientem irregularitatem regulariter ipso iure non perdat. Innoc. c. 15. qui de sent. exc. in 6.

TITVLVS XIV.

De Bigamis.

S V M M A R I V M.

- 1 Læcus nulliter cum corrupta contrahens non est bigamus.
- 2 Irregularis tam est qui bis quam qui plures nuptias contrahit, & quare?
- 3 Episcopus ordinando bigamiam ab eo ordine conferendo, & a Missa celebranda per annum suspensus est.

DECISIO I.

Ex confil. 1. deest in Nouis.

Læcus, aut clericus minorum ordinum contrahens Matrimonium cum corrupta inualide ob aliquod impedimentum, nullam irregularitatem aut bigamiam veram, eo quod non contrahit valde cum duabus successiue; aut interpretatur eo quod non contrahit cum duabus inualide vel cum vna valde, & cum alia inualide, nec cum corrupta valde ex Nau. in Man. c. 27. num. 195. aut Bigamiam similitudinariè contrahit, quia non contrahit cum vna valde, neque inualide post votu' solemne religionis, vel ordinis sacri, quo quis spirituale Matrimonium cum Christo contrahere dicitur, c. 1. & c. quotquot 27. q. 1. & irregularitas in casibus tantum iure expressis contrahitur. c. 15. qui de sent. exc. in 6.

DECISIO II.

Ex conf. 2. deest in Nouis.

Irregularis tam est qui bis, quam qui plures nuptias contrahit, & bigamus, non trigamus dicendus est læcus, qui vicissim cum virgine, & ea mortua, cum vidua, vel cum corrupta contrahit: quia ea tantum de causa bigamus irregularis est, & inhabilis ad Sacramentum ordinis, quia in eo non est significatio coniunctionis Christi cum Ecclesia vnica sua sponsa; Ita S. Thom. 4. dist. 27. q. 3. art. 1. tam inhabilis autem est ad hanc coniunctionem Christi cum Ecclesia vnica sua sponsa significandam, qui cum duabus, quæ quæcumque tribus, aut pluribus contrahit, quia iam carnem suam diuisit, vnde in iure nulla trigamiam, sed bigamiam solumus mentio est, vt patet in toto tit. de big.

DECISIO III.

Ex conf. 3. deest in Nouis.

Episcopus bigamum ordinando, & beneficium simplex ei conferendo a collatione ordinis illius quem bigamo contulit. Arg. c. eos, & c. vlt. de temp. ord. in 6. & c. Nullus penitentem, dist. 55. & etiam a Missa celebranda. Glos. in d. c. Nullus penitentem, ipso iure per annum suspensus est, & ab ordine deponi potest, & collatio beneficij facta nulla & inualida est, eo quod collatio bene

ficij alicui irregulari facta non valet; sic Innoc. in c. cum nostris, de concess. preb.

TITVLVS XV.

De clericis peregrinis.

S V M M A R I V M.

- 1 Capellani trivemium si exempti non sint, ab Episcopo visitari possunt, vt alij viatores.

DECISIO I.

Ex confilio 1. vnico, alias 4. de foro compet.

Episcopus Capellanos trivemium, quæ aduersis ventis in portibus suarum ciuitatum commorantur, si exempti non sunt, perinde ac alios viatores, & transennites, visitare potest, seruato vniciuque sua privilegia, & ius, quod habent iure communi, vel particulari, domum suam reuocandi. c. si. de foro compet. & c. 1. de ptuileg.

TITVLVS XVI.

De officio Vicarij.

S V M M A R I V M.

- 1 Peccat, qui vel iurisdictionem usurpat, vel affirmat pro certo, quod nescit esse tale.
- 2 Vicarius Generalis a Capitulo Sede vacante constituendus, qualis esse debeat.
- 3 Vicarius Canonicus in Capitulo, & Choro locum Canonici tenet.

DECISIO I.

Ex conf. 1. alias 3. de crimine falsi.

Vicarius foraneus literis, & testimonijs suis affirmans aliquem esse idoneum beneficio simplici, aut Canonicali ob solam relationem alterius, quem tamen ignorat, an idoneus sit, nec ne, non solum peccat ex S. Th. 2. 2. q. 60. ar. 6. vsurpando iurisdictionem alienam, scilicet, Vicarij Generalis, non appellando se Foraneum, sed Vicarium simplicitate; sed etiam affirmando pro certo, quod ignorat esse tale, cap. 1. de crim. falsi, & dando occasionem laedendi Reipublicam, & proximum. c. vlt. de iniurijs.

DECISIO II.

Ex conf. 2. alias vnico in Nouis, & etiam 2. de Maior. & obed.

Vicarius Generalis a Capitulo sede vacante constituendus; Doctor esse debet, vel Licentiatu in iure Canonico; vel alias quantum fieri potest idoneus; vt colligitur ex Concil. Trifess. 24. c. 16. de ref. Et cum Vicarius Episcopi idoneus esse debeat ad id, in quo vices eius gerit. c. quoniam in plerisque, & c. inter cetera, de offic. ord. & constitui solet fere ad omnia, quæ gesturus est Episcopus, non satisfacit Episcopus muneri suo, nisi idoneum constituat, sed peccat: constitutio tamen talis Vicarij tenet ipso iure, modo sit clericus saltem in Minoribus constitutus, vnde & ab eo, & coram eo facta valida censentur.

DECISIO III.

Vicarius Generalis Episcopi, qui simul est Canonicus Ecclesie, in choro, & Capitulo locum Canonici tenere debet, ex Gemin. in c. cum a collatione, de appel. in 6. nisi contrarium consuetudine esset inductum.

TITVLVS XVII.

De officio, & potestate iudicis delegati.

S V M M A R I V M.

- 1 Conservatores, quoad quæ ordinarij iudices sunt, & quoad quæ iudices delegati.

I w f-

2. *Iurisdictio in Matrimonialibus praescribi, & inferiori Episcopo conuenire potest.*
3. *Episcopus examen sibi commissum a Papa, cum clausula, In quo conscientiam tuam oneramus, alteri committere potest.*
4. *Episcopus impeditur adire Concilium, potest se per procuratorem excusare.*
5. *Pontifex causam alicui delegando, illam ad se auocasse non censetur.*
6. *Delegatio Episcopo facta non transit in eius vicarium, licet possit specialiter subdelegari.*
7. *Episcopus Vicario commissa expedire nequit.*
8. *Delegata iurisdictio de persona ad personam prorogari non potest, etiam iudice in id consentiente.*
9. *Subdelegatus potestatem sibi commissam alteri demandare nequit.*
10. *Delegatus in causa sibi delegata est maior quam legatus.*

DECISIO I.

Ex cons. 1. alias 3.

- C**onservatores, & Inquisitores haereticæ prauitatis, quamuis iudices delegati sint, ex c. 1. & c. vlt. de offic. deleg. in 6. & ex Franc. in cap. Ne aliqui, de haeretic. in 6. conservatores tamen etiam de causis ecclesiasticis in prima instantia cognoscere possunt, in qua non possunt cognoscere nisi iudices ordinarij, vnde quoad hoc iudices ordinarij reputandi sunt, & proinde in conservatoribus etiam tanquam iudicibus ordinarijs, Concilium Tridentinum sess. 24. c. 20. de ref. in princ. locum habere cõsetur, ne gratia principis conservatoria eis pereat.

DECISIO II.

- I**urisdictio & facultas cognoscendi de causis Matrimonialibus, & criminalibus, Abbatibus, & alis Prælatibus inferioribus Episcopo concessa, qui per praescriptionem, consuetudinem, & priuilegium, facultatem cognoscendi de huiusmodi causis Matrimonialibus sibi acquisierunt, per Concilium Tridentinum sess. 24. c. 20. de ref. §. Ad hæc non tollitur, cum constet legem generalem non derogare consuetudini, praescriptioni, & statutis particularibus, nisi de mente legislatoris potentis derogare illis constet, Nulla autem mentio derogationis in Concilio apparet, cum tamen iure communi certum sit, vt patet ex c. 1. de const. in 6. & c. 1. de constang. ex Pan. in c. Auditis, de rescript. & ex Cou. in epi. 2. p. c. 8. §. 12. quosdam prælatos Episcopo inferiores acquisiuisse sibi per consuetudinem praescriptionem, & sententiam, facultatem de causis Matrimonialibus, & criminalibus cognoscendi.

DECISIO III.

Ex cons. 2. alias 6.

- E**piscopus examen sibi a Papa commissum cum Clausula. In quo conscientiam tuam oneramus. Sed non exprimitur nomen proprium, alteri committere potest; Cum hæc verba, potius in vim monitionis, quam in vim formæ delegationis posita sint. Feli. in c. fin. §. is autem, de offic. deleg. & Rota in decis. 368. in nouis.

DECISIO IV.

Ex cons. 3. alias 8. de Maor. & obediens.

- E**piscopus legitime impeditus vocatus ad Concilium Prouinciale, aut aliud, per Procuratorem se excusare potest, qui etiã Procurator Episcopi habens speciale mandatum, consentiente Concilio ei interesse potest; cura ecclesia Sutrina de causa posses. & propr. Illum tamen admittere Concilium non tenetur, saltem si non sit vnus ex Episcopis suffraganeis interessentibus Concilio cum alijs Episcopis. Arg. c. si quis iusto. §. porro, de elect. in 6. Procurator autem talis, si Episcopus non sit, Abbatibus per sese praesentibus postponi debet: licet enim vices gerens alterius tanquam representans honorandus sit, c. Sane. 2. de offic. deleg. & c. si. dist. 93. non tamen tantum ac ille, cuius vices gerit, vt ait Decius in d. cap. sane. Vnde Dux, Abbasque praesens inferioris dignitatis, legato procuratori Ducem vel Abbatem absentem excellentioris gradus representati,

preponendus est, sicut olim Rex Christianissimus Ducem Sabaudia praesentem, legato Venetiarum, Ducem Venetum absentem representantem, praeposuisse legitur.

DECISIO V.

Ex cons. 1. in Nouis deest in antiquis.

- P**apa causam alicui denegando, illam ad se auocasse non censetur: vnde si re integra expirat dicta commissio, primus Iudex, siue ordinarius, siue delegatus, sine noua delegatione procedere potest; c. vt debitus honor, de appell. Immo etiam causa delegationem Papa impetrans, re integra ei renunciare, & coram primo iudice causam agere potest, c. quod ob gratiam, de reg. iur. in 6.

DECISIO VI.

Ex consil. 4. in Nouis, est secunda pars cons. 32. de sent. excom. in antiq. sed melius hic collocatur.

- D**elegatio Episcopo etiam perpetua facta, vt sunt conservatoria, quamuis in eius vicarium generalem non transeat, vt sentit Decius in cap. quoniam Abb. de offic. iudi. deleg. eidem tamẽ subdelegari specialiter potest, cuius subdelegationis virtute, vicarius huiusmodi, Rectorem, aut alium ciuitatis officialem excommunicare potest.

DECISIO VII.

Ex consilio 5. in Nouis, deest in antiquis.

- D**elegatio facta officiali, seu vicario Episcopi, de beneficio conferendo, in ipsum Episcopum, vicario ab officio remoto, non transit, sicut nec e contra, Episcopo commissa vicarius eius expedire valet.

DECISIO VIII.

Ex cons. 8. in Nouis, deest in antiq.

- C**um iurisdictio delegata de persona ad personam prorogari nequeat, c. 1. de offic. deleg. penitens postquam vnum confessarium elegit, cui acceptanti sacre Penitentiarie literas praesentauit, eo dimisso, alterum eligere non potest, etiam si primò electus consentiat. Siquidem iurisdictio delegata delegantis iurisdictio est, ideoque ad ipsum delegantem, cuius illa est, & non ad partes, vel ad iudicem electum, eam extendere pertinet.

DECISIO IX.

Ex consil. 9. in Nouis, deest in antiquis.

- D**elegatus Principis, etiam iurisditionem subdelegare possit, subdelegatus tamen illam alteri demandare nequit, vbi autem quis duplicem potestatem, scilicet, tam delegatam quam ordinariam habet, si ex vtraque procedat, sustinetur, & valet actus ex illa secundum quam melius id facere potuit.

DECISIO X.

Ex cons. 10. in Nouis, deest in antiquis.

- C**um Episcopus vt delegatus in causa sibi delegata maior sit, quam legatus, etiam maiorem cum Capitulo, quã legatus coniunctionem non habeat, tamen sicut legatus, ita etiam Episcopus tanquam Apostolicae Sedis delegatus sine consensu Capituli beneficia vnire potest ex Concilio Tridentino sess. 21. c. 5. de refor.

TITVLVS XVIII.

De officio iudicis ordinarij.

S V M M A R I V M.

1. *Vicarius Episcopi, non Sacerdos, Matrimonij interesse non potest, sed sacerdoti ea delegare debet.*
2. *Episcopus ex officio contra concubinarjos inquirere potest.*
3. *Episcopus ad Vicarios Generales constituendos cogi potest, & quare.*
4. *Confratria, an Collegium laicum, aut ecclesiasticum dici possit.*
5. *Episcopus Capellanum perpetuam, temporalem facere potest & beneficia sui episcopatus, vnire, diuidere & extinguere.*

- 7 Concilium Provinciale, quare Archiepiscopum excommunicare possit.
- 8 Episcopus dispensandi facultate a Concilio sibi concessa cum sibi subditis tantum uti potest.
- 9 Episcopi contra Capitula procedere possunt, etiam extra visitationem servato moderamine, scilicet, adiungendo sibi duos Canonicos.
- 10 Episcopus legitime impeditus ad Concilium vocatus, quomodo se excuset.
- 11 Rectores nullius, ad Synodum compelli non possunt.
- 12 Prælati Regularis cum suo conventu dilationem ad profectendum dare potest.
- 13 Dispensat episcopus cum homicida voluntario quoad beneficium simplex, licet non quoad curatum, nisi iam obtentum.
- 14 Episcopus ex officio cogere potest beneficiarium ad exhibendum titulum.
- 15 Episcopus cogere potest decenalem, vel execrabilem ad iurandum se canonicè beneficia, & dispensationem obtulisse.
- 16 Vicarius episcopi facultatem absolvendi a reservatis alijs subdelegare potest.
- 17 Vicario parochiali vacanti quænam portio debeatur.
- 18 Edicta episcoporum quæ ad denunciandum obligant, de quibus intelligi debeant.

DECISIO I.

Ex cons. 1. alijs 10 de clandest. desponsat.

- 1 Vicarius Episcopi, si Sacerdos non sit, Matrimonij interesse non potest, sed Sacerdotem delegare debet.

DECISIO II.

Ex cons. 2. alijs 7.

- 2 Episcopus ex officio suo contra concubinos, & alios peccatores ad publicam vitiositatem, & animarum salutem, c. 1. de offic. ordin. non solum via denunciationis Evangelicæ, vel Canonice, cap. Nouis, de iud. sed etiam sine denunciatione per viam inquisitionis fama præcedente procedere potest, cap. Super his, cap. qualiter, & quando, 2. de accusat.

DECISIO III.

Ex cons. 3. alijs 4.

- 3 Episcopus in quocunque loco suæ diocesis, non exempto pro tribunali sedere, & causas spirituales, criminales, & civiles, inter sibi subditos audire, & definire potest, cap. cum episcopus, de off. ordin. in 6. dummodo locus honestus sit, & litigatores sine magno incommodo eo loci venire possint. Et Archiepiscopus in quolibet loco suæ Diocesis Archiepiscopalis, cap. ut litigantes, tit. & lib. eod. delegatus etiam in qualibet parte suæ legationis, excedere non potest, quæ ad illam spectant, etiam negotia vnijs provinciarum in abs. suæ legationis, si ad multas missus sit, cap. Nouis, de off. delegat.

DECISIO IV.

Ex cons. 1. in vtrisque.

- 4 Cum consuetudo generalis ab omnibus seruanda sit, contra morem, dist. 100. & Episcopi ius clero suarum diocesium, immo & populo quoad negotia Ecclesiastica reddere teneantur, quod per semetipsos solos, quamvis plurimum valeant, satis bene facere non possunt: c. h. de off. Archiep. Episcopi omnes ad tribunale statarum, & vicarios generales statarios constitutos, per suos Archiepiscopos cogi possunt, & si ipsi illud facere noluerint, Archiepiscopi ipsos constituere possunt, ex ca. cum simus, q. 3. & c. in noua actione 16. q. 7. & ex Panor. recep. in 6. quoniam in plerisque, de off. ord. cum ius naturale, & ratio naturalis ex eo fluens dicatur, cum qui ad aliquid te-

netur, teneat etiam ad ea, sine quibus id satis bene fieri nequit.

DECISIO V.

Ex cons. 5. alijs 3. de foro compet.

- 5 Confratria sub Nomine Corporis Christi erecta, et quorum Confratres habitum distinctum gerunt, se paratimque a laicis cum Cruce in publicis processibus incedunt, Corpus, Collegium, seu Societas appellari potest, imo simpliciter Corpus laicum, & secundum quid, Ecclesiasticum est; & iudici seculari quoad bona temporalia quæ ipsi in sua congregatione habent; Episcopo autem quoad actus Ecclesiasticos, subijcitur, a quo, quoad actus religiosos, quos faciunt in locis, & modum, & ordinem incedendi in Processionibus, & comitandi Sacramentum Eucharistiæ, cum defertur ad infirmos, & in deferendo habitum; & alijs similibus, ad religiosos, & ad ecclesiasticum ordinem pertinentibus iudicari, & visitari possunt.

DECISIO VI.

Ex cons. 6. alijs 9.

- 6 Episcopus iusta de causa cum consensu patroni facere potest, ut aliquod beneficium simplex, siue Capellania perpetua in qua ad præsentationem eius instituitur Capellanus, & Rector perpetuus, fiat temporaria, & ad notum amonibilis; cum Episcopus beneficia inferiora episcopatus sui, venire, diuidere, de nouo creare, & extinguere possit. Sicut venire de excess. præl. c. 1. de reb. eccl. non alien. in 6. & Clem. 2. eo, tit. & c. 2. c. cum accepissent, de constit.

DECISIO VII.

Ex cons. 7. alijs 7. alijs 6. de Maior. & obed.

- 7 Concilium Provinciale singulos Episcopos, qui constituunt Concilium corrigere, & si opus fuerit, excommunicare potest, & pariter ipsam Archiepiscopum, cum & ipse etiam sit vnus de singulis constituentibus Concilium; quamuis enim Archiepiscopus sit caput Concilij ad hunc effectum, quod ad eum pertinet vocatio, & congregatio eius, & quod hoc quoad habere debeat primam sedem, ut habet Decanus, vel Canonicus senior in Capitulo Ecclesiæ Cathedralis: non tamen quoad hoc, ut sit superior eius, vel maior eo iam congregatio, neque quod habeat eandem iurisdictionem, quam habet illud: sed solum est coniudex, & collega aliorum Episcoporum, & ab eo ad Concilium ipsum Provinciale appellari potest, ita Card. & alij, in Cle. 1. de sent. excom. Vnde sicut Capitulum Ecclesiæ Cathedralis, singulos de Capitulo, etiam Decanum vel Præpositum ipsius Capituli, corrigere potest: ita etiam & Concilium Provinciale singulos Episcopos Concilij, & ipsum etiam Archiepiscopum corrigere valet.

DECISIO VIII.

Ex cons. 8. alijs 3. de pœnit. & remis.

- 8 Episcopus dispensandi facultate a Concilio Tridentino scilicet, 24. c. 6. de ref. sibi concessa, cum sibi subditis tantum, & non cum exemptis suæ diocesis, aut extraneis aliarum, uti potest: cum verba dispositionis Concilij eis non conueniant, vnde nec ipsa dispositio, ca. Indemnitatibus, §. pen. de elect. in 6.

DECISIO IX.

Ex cons. 9. alijs 3.

- 9 Quamuis in antiquo sine consilio Capituli Episcopus neque conferre, neque confirmare, neque statueret, neque corrigere possit. Quanto, cap. ea nescitur, de his, quæ fiunt a prælatis sine consensu, post Concilium tamen Tridentinum scilicet, 25. c. 5. de ref. in omnibus Cathedralibus, vel Collegiatis ecclesijs exemptis, & non exemptis in quibus ante Concilium ius non quæsierunt: Episcopi ad ius electis sibi duobus Canonicis ex Capitulo in principio anni electis, ut præscribit Concil. Trid. scilicet, 6. c. 4. de ref. extra visitationem ex officio, vel ad instantiam dantis contra aliquæ Capitularem procedere.

C DE.

DECISIO X.

Ex cons. 10. alias 7. de Maior. & obediens.

10 **E**piscopus legitime impeditus ad Concilium Provinciale vocatus, per procuratorem se excusare potest; qui etiam Procurator mandatum speciale habens ad decidendum, ab eodem Concilio, si ei placuerit, admitti potest; cap. Cum ecclesia Sutrina, de cau. posses. & propr. non tamen tenetur illum admittere, si non sit vnus ex episcopis suffraganeis inter resistentibus Capitulum, arg. c. si quis iusto, §. porro, de elect. in 6.

DECISIO XI.

Ex cons. 11. alias 12. de Maior. & obed.

11 **R**ectores parochialium, quae in nullis diocesi sunt, quamuis ab Episcopo, cuius Cathedralis Ecclesia proximior est, visitari possunt, vt affirmat Concil. Tridentin. sess. 24. cap. 9. de ref. ad synodum tamen diocesanaum illius Episcopi accedere non tenentur, cum lex superioris, quatenus id commode fieri potest, sine prauidicio tertij intelligenda sit, cap. super eo, de offic. deleg. praesertim cum aliud sit ius visitandi, & aliud ius vocandi ad Synodum adeo vt ex concessione illius, non inferatur concessio huius, a separatis enim non sit illatio. l. Papinianus, ff. de minor. & cap. ad audientiam, de decim. Vnde & Archiepiscopus licet Ecclesias sui suffraganei post visitationem suae propriae diocesis, visitare possit, cap. 1. §. 1. de censibus in 6. eorum tamen Rectores a Synodum suam particularem vocare non potest. Neque enim verba Concilij aptantur vocatori ad Synodum, & dispositio non includit eos, quibus verba sua non aptantur, cap. Indemnitatibus de elect. in 6.

DECISIO XII.

Ex cons. 12. deest in Nouis.

12 **P**raelatus Regularis, cum suo conuentu, vel Capitulo, dilationem ad proficiendum nouitio post annum nouitatus probato a se pro idoneo, aliqua iusta de causa, non obstante Concilij Tridentini sess. 25. cap. 16. de reg. in hac re decreto concedere potest; eo quod olim illud licitum fuit, & in vtu & consuetudine, nec a iure antiquo recessum est per verba Concilij; quod solum statuit, vt superiores statim finito anno nouitatus, eos quos habiles in uenerint, admittant, aut eijciant; non autem vt eos ad proficiendum cogant; & cogere ad proficiendum aliud est, quam ad professionem admittere, vel reijcere, & a diuersis non sit illatio. l. Papinianus ff. de minor. cap. ad audientiam, de decim. praesertim cum annus nouitatus, admissio, & receptio sint in fauorem recipientium, & recepti statuta, & ideo non sunt contra vtriusque consensum retorquenda, quod etiam in aliquibus religionibus obseruatur.

DECISIO XIII.

Ex cons. 13. alias 45. de Homicid.

13 **E**piscopus cum homicida voluntario non solum quoad beneficium obtentum dispensare potest, cap. 2. de cler. pug. in duello, & asserit Nau. in Man. cap. 17. nu. 239. quia cum iura in d. cap. 1. de cleric. pug. in duello generaliter dant Episcopo facultatem dispensandi cum homicida quoad beneficium, non sunt restringenda ad beneficium simplex tantum, eo quod dispensandi facultas est fauorabilis & amplianda, cap. fina. de Simonia, licet dispensatio sit odiosa; Ad beneficium autem curatum de nouo habendum, vel ad ordines sacros, cum eo episcopus dispensare nequit, c. 1. & 2. de cleric. pug. in duello.

DECISIO XIV.

Ex cons. 14. alias 4.

14 **E**piscopus noue creatus beneficiarium suum subditum, ad ostendendum titulum sui beneficii, quod pacifice vel 40. vel 30. vel 20. vel etiam decem annos possedit, cogere nequit; immo ex sola pacifica possessione beneficii, saltem cum fama tituli, tanto tempore, beneficiarius in beneficio ius habere censetur, & titulus verus praesumitur; Arg. reg. 33. Cancellario siue de trien. possess. & ex sententia Inno. & Host. in c. illud, de praesump. & in c. licet Hen. de Simon. & Fel. ibi. quia cum Episcopi visitando inquirere soleant de titulo beneficiariorum, c. ordinarij, de offic. ordin. in 6. non est praesumendum, quod ipsi met subditum quoad curata permittent tali cursu temporis retineri Ecclesiam absque canonico titulo; Et qui a diuersis tueri videntur sententiam, videlicet Glof. vlt. in c. 1. de reg. in 6. & in c. contingit, de doct. & contum. intelligi debent de beneficiario, qui nec titulum verum, nec longi temporis possessione praesumptum ostendere valet.

DECISIO XV.

15 **E**piscopus possessorem decennale beneficiorum incompatibilium, seu execrabilem illi est, illum qui beneficia incompatibilia tenet contra Extrauaganem, Execrabilis. Ioan. XXII. vel ad exhibendum dispensationem, qua ea iuste retineat, vel ad iurandum, quod credit bona fide se obijurasse canonice praedicta beneficia, cogere potest; c. ordinarij, de offic. ordin. in 6. & Conc. Trid. sess. 7. c. 5. de ref. atq; Pan. & Host. in c. licet Hen. de Simon. quamuis si Episcopus defectum tituli, aut quod illa canonice non possideat, probare voluerit, hoc potius, quam illud praedictare debet.

DECISIO XVI.

Ex cons. 15. alias 22. de poenit. & remiss.

16 **V**icarius Generalis Episcopi facultatem absoluedi a casibus reseruatis, quam dat ei Episcopus, siue Vicarius Sacerdos sit, siue non sit alijs sub delegare potest, cum Vicarij iurisdictione ordinaria sit, c. Romana, de sen. exc. in 6. & gl. ibi. & data ad vniuersitatem causarum, & ideo dictas reseruaciones auferre vel remittere, vel alijs potestate ad absoluedum sub delegare valet.

DECISIO XVII.

Ex consilia 5. in Nouis deest in antiquis.

17 **V**icarij parochiali simpliciter dato, non omnes fructus sed congrua portio debetur, sed nec Episcopus etiam a principio fructus omnes eidem assignare potest, nisi omnes ad congruam portionem & sustentationem essent necessarii. Concil. Trid. sess. 24. c. 18. de reform.

DECISIO XVIII.

Ex cons. 15. in Nouis deest in antiquis.

18 **E**dicta Episcoporum non maxime contra totam civitatem discretionem magna catere non debet, Arg. cap. Non solum, de regul. iur. in 6. alioquin ab eis licite appellari potest; Illa autem edicta, quae ad denunciandum aliquid proponuntur, eos non obligant qui rem illam probare non possunt, Arg. cap. qualiter, & quando 1. de accusat. Sicut neque ea quae ad aliquid reuelandum sunt, obligant, vbi non praecessit fama, nec ante praecedentem correptionem fraternam, quam si omitti vellet, aut iuberet Praelatus visitans, peccare; sicut etiam & is qui ei obediens, vt asserit S. Thom. 2. 2. q. 33. ar. 3. ad 5. secus autem, quando solum sunt ad testificandum; tunc enim obligant, liganturque qui scilicet, etiam si forem partem furti habuerint, nec probare possint, dummodo iusto metu, vel privilegio vel alia iusta de causa a testificando non excusentur, cap. 2. de testib. cog.

TITVLVS XIX.

De officio iudicis.

SYMMARIVM.

1 Index, qualiter ex officio contra notatos procedere valeat.

DECISIO I.

Ex cons. vnico in vrsisque.

1 Index licet ex officio inquirere possit generaliter de criminibus sui territorij, nulla expressa persona; cap. 1. de offic.

offic. ord. inquirere tamen non potest contra aliquem particularem nisi per talem generalem inquisitionem fuerit notatus, vel nisi præcedentem saltem fama iudicialiter contra illum probata coram ipso; cap. qualiter & quando, 2. de accusat. unde nec debet, nec potest index inquirere contra actorem de usura in contractu commissa, ex officio, ob id solum, quod petat executionem instrumenti, quo alter se ei obligavit ad restituendum centum mutuo accepta, & quinque pro interesse pro tempore, in quod illa accepit, cum per præsentationem talis instrumenti nõ confitet ei notorie, neque per famam, de tali usura; quandoquidem licet mutuant & mutuario a principio super interesse probabili convenire, ut ait Nau. in Man. cap. 17. no. 211. præterquam de interesse Cambiorum, propter no- tam Pij V. prohibitionem in bulla qua incipit. In eam, e- dita anno 1570. Constit. 148.

TITVLVS XX.

De Maioritate & obedientia.

S V M M A R I V M.

- 1 Dignitas, Episcopalis decorata, alijs eiusdem nominis maior.
- 2 Abbas privilegiatus mytra, & baculo, quosnam præcedat.
- 3 Vicarius Episcopi, de iure omnes præter episcopum præcedit, quamvis contraria consuetudo prævalere possit.
- 4 Prior Collegiatus, quando Canonicus Cathedralis præcedat.
- 5 Exorcismos arreptitorium, inferior a Papa prohibere non potest.

DECISIO I.

Ex cons. 1. alias 5.

Præpositus Ecclesiæ collegiatae post alias collegiatae erectæ cui postea a Papa insignia Pontificalia, & facultates conferendi primæ tonsuram, Benedicendi, & alia ad Pontificiam dignitatem spectantia, conferuntur, licet in processibus conventualiter cum suo Capitulo, & conventu simul incedens, post alios Præpositos ecclesiarum collegiarum prius erectarum, stare, & sedere debeat: in actibus tamen extra processiones, & separatis a Capitulo, seu conventu, in quibus vitur insignibus episcopalibus, alios omnes Præpositos etiam prius institutos, qui talibus insignibus uti non possunt, præcedere debet; Cum inter dignitates eiusdem rationis, & ordinis censenda sit maior alijs illa, & maiori honore digna, quæ insignibus episcopalibus est decorata, quam alia similis, eis destituta, cap. Apostolicæ, de privilegijs, & maioritas dignitatis præponderat prioritati promotionis: cap. Placuit, §. Isidorus, d. 16. qua ratione episcopus factus Archiepiscopus præcedit episcopum ante ipsum factum Episcopum; & Canonicus factus Archidiaconus, vel alia dignitate præditus, alium prius factum Canonicum præcedit.

DECISIO II.

Ex cons. 1. alias 3.

Abbas privilegiatus, ut mytra, baculo, & alijs insignibus episcopalibus uti possit, carens autem collegio Monachorum; Archidiaconus Ecclesiæ Cathedralis, & alia dignitates episcopo inferiori præcedere debet, Capitulum autem Ecclesiæ Cathedralis collegialiter sedens, vel incedens, non præcedit.

DECISIO III.

Ex cons. 3. alias 1.

Vicarius Generalis episcopi, etiam si sit vnus de Capitulo, quamvis iure communi attentio omnes præter episcopum, tam absentes, quam præsentem Episcopum, cuius est Vicarius præcedat, de consuetudine tamen contraria, quæ & rationalis est, & in præscriptione fundatur, omnes antiquiores in promotione, Vicarium Episcopi

pi præcedunt: consuetudo autem rationalis præscripta, contra quodcumque ius humanum valet, cap. fin. de consuetud. Immo & Archidiaconus, sius Decanus, & Præfatus, ipsum etiam Episcopum suum præcedit, quando ut Canonicus, capitulo interest. gloss. in cap. collatione, de appellat. in 6. & communis in cap. Ecclesia, de præbend. in 6.

[Panorm. cons. 21. primæ partis. Felyn. in capitu. statutus, colum. 1. de maioritate & obedient. volunt Vicarium præcedere debere non obstante consuetudine in contrarium.]

DECISIO IV.

Ex cons. 4. in versibus.

Prior Ecclesiæ Collegiatae, qui etiam est Protonotarius, & Doctor, Viriisque, iur. & etiam Canonicus Ecclesiæ Cathedralis eiusdem civitatis, in qua est illa Ecclesia collegiata, quamvis Canonicos & dignitates Ecclesiæ Cathedralis, eiusmodi qualitates non habentes, temporibus, & locis, in quibus non sedent, aut incedunt collegialiter, sed singulariter tantum, præcedit; Canonicis tamen eiusdem Ecclesiæ Cathedralis collegialiter manentibus, vel incedentibus, stare, sedere, vel incedere debet in eo loco, in quo deberet, si non esset Prælatus, nec Prior Ecclesiæ Collegiatae, nec Protonotarius, nec Doctor; quia Canonicus habens maiorem dignitatem, vel qualitatem, quam alij Canonici cum manet inter eos collegialiter congregatus, ut Canonicus in loco, qui ei competit ut Canonico, manere debet, cap. Postulatis, de concessio. præbend. Domin. & Francus in cap. collatione de appellat. in 6. Sicut etiam Abbas Monasterij Capitalum Ecclesiæ Cathedralis manens, vel sedens collegialiter non præcedit quamvis eos qui sunt Capituli, siue sint Canonici, siue dignitates cum singulariter manent, vel incedunt, præcedit, cap. decernimus, de iudic. & Panormitan. & Decibidem.

DECISIO V.

Ex cons. 5. alias 6. de offic. iud. ordin.

Quamvis exorcismus præcedens baptismum per rationabilem consuetudinem solis Sacerdotibus baptizaturis reservatus sit, ut ait S. Thom. 4. dist. 6. q. 2. art. 3. quæst. 3. Arreptitorium tamen, seu a demonijs obsessorum exorcismus ad solos Sacerdotes, saltem ab infirmitate Papa restringi non potest, cum Christiani omnes iure Divino potestatem eiicendi Demonia, & ea increpatorie adiorandi habere videantur, ut patet ex illo Marci, 16. quam inferior Papa tollere nequit, argumen. cap. 2. de Maior. & obed. imò nec ipse Papa in totum saltem sine iusta causa, c. Sunt quidam 25. quæst. 1. & Inno. in cap. cum ecclesia, de constitut. potest tamen episcopus, ne quis in ordinatæ, ac immodestè huiusmodi potestate utatur, statueret; immo etiam eos ad aliquas ceremonias in exorcizandis servandas restringere potest.

TITVLVS XXI.

DE Pactis.

S V M M A R I V M.

- 1 Præstationes immemorales, quæ debita, vel in debita præsumantur.
- 2 Promissio legitima sine metu, & dolo facta, servanda.
- 3 Dux Militum numerum minorem conducens, vel aliqua pretio introducens, iniuste acceptum restituere tenetur.
- 4 Matrimonium apud infideles validè contractum per baptismum non dissolvitur.
- 5 Regularis simplex, nisi de superioris sui licentia obligari nequit.
- 6 Debitor, si ad pinguiorem fortunam perveniat, minori parti, quæ recusavit debita sua remittere, restituere non tenetur.

C 2 DE.

DECISIO I. *Ex cons. 1. alias 4. de prescrip.*

1 **Q**uamvis onera, & præstationes annue, & alia servitia, que de facili solent accipi, & concedi de gratia, & liberalitate, ut est hospitatio amici, & similia, etiam tempore immemoriali soluta, in debite soluta præsumuntur; Illa tamen que magna & graviora sunt, & que non facili de gratia, & liberalitate præstantur, si per tempus immemorabile sine contradicione præstita fuerint; etiam a principio accepta, & præstita fuisse aliquo bono titulo liberae donationis, vel gratiarum actionis, & recognitionis beneficii accepti, vel alia iusta de causa, & non per vim, nec metum, nec tanquam gratis, & sine obligatione præsumuntur, cum ecclesia Surtina, de caus. post. & propr. & Inno. in c. bone, 2. de post. præ. Et eiusmodi possessio immemoralis vim constituit, & tituli habet.

DECISIO II. *Ex cons. 1. alias 6.*

2 **P**romissio quæcumque legitima, & deliberatè absque dolo, & metu facta, quamvis nuda sit, nec vlla scriptura, aut testibus probari potest; in foro conscientie servanda est; c. 1. & 3. de pact. & actionem, & ius agendi parit in foro interiori; nec vllum defectum iuris probationis defectus inducit; Et si res. solvenda alicuius momenti sit, potest is, cui promissio facta est, a Papa, vel ab ordinario Episcopo monitionem impetrare sub pena excommunicationis lata sententia; per quam omnes, qui audierunt hanc promissionem factam fuisse, reuelare compellantur, ad probandum eam fuisse factam, si opus fuerit in foro exteriori; ut colligitur ex Concl. T. in sess. 25. cap. 3. de ref. & ex c. ad nostra, de iur. et. & c. si sacerdos, de offi. ord. & sub eadem pena excommunicationis debitor ad promissum solvendum cogi potest.

DECISIO III. *Ex cons. 3. alias 5.*

3 **V**x militum potens auctoritate Regia inducere centum milites, & dare illis stipendia impensis alicuius oppidi, & conveniens cum oppidanis, ut non inducat in oppidum plures quam 80. & vere non inducit nisi 60. Sed tamen capit ab oppidanis stipendia omnium 80. peccat, & stipendium absentium acceptum iniuste de præcepto eidem Communitati, seu oppidanis restituere tenetur; cum iniuste acceptum contra voluntatem alicuius, vel de voluntate eius, sine turpitudine & peccato ipsius ex præcepto restituendum sit, ut tradit Nau. in Manua. c. 12. nu. 29. & 30. unde cum Dax iniuste stipendium absentium accepit sine vlla turpitudine, aut peccato ipsius communitatis, eidem Communitati sic iniuste acceptum restituere tenetur.

DECISIO IV. *Ex cons. 4. alias 2. de conuers. infidel.*

4 **C**oniuces infideles infidelitate valide Matrimonium secundum eorum leges contrahentes, ad fidem conuersi cum solemnitate ecclesie iterum contrahere non tenentur, cum baptisimus legitima Matrimonia non dissoluat. Gaudemus. de diuorij, & c. iam nunc, 28. qu. 1. Sin verò contrahant in infidelitate Matrimonium omnia aliqua solemnitate secundum suam legem, vel factam, ad fidem conuersi cum solemnitate Ecclesie requisita contrahere tenentur, cum regulariter quod nihil erat ante conversionem, non sit aliquid, aut validum ex sola conversione; c. Non præstat, de regul. iur. in 6. & c. ex tenore, de rescripto quod aliud est se ad fidem convertere, & aliud contrahere Matrimonium: & a separatis non recte sit illatio. l. Pa pinianus. ff. de minorib.

DECISIO V. *Ex cons. 5. alias 7.*

5 **R**egularis simplex non habens prælationem, nec administrationem non potest se ad aliquid nisi de mandato, & licentia superioris sui obligare: cum religiosus voluntatem propriam non habeat, sed solum a superioris voluntate pendente; c. quorundam, c. si religiosus, de elect. in 6. Ita vt nec per suum iuramentum validam facere potest obligationem sine superioris consensu; quandoquidem nec votum, quod magis obligat, quam iuramentum ex S. Tho. 2. 2. q. 89. ar. 8. & Nau. in Manua. c. 12. nu. 3. 2. a religio sine superioris licentia factum, firmum, aut validum sit, prout asserit idem S. Tho. q. 88. ar. 8.

DECISIO VI. *Ex cons. 6. alias 1.*

6 **D**ebitor, qui bona sua decoxit, & cui vt cognati, vel amici eius aliquam partem debitorum soluerent, maior pars creditorum remittit duas partes sibi debitorum, & pactum facit de non petendo remissa, si per postea que sita veniat ad pinguiorem fortunam, in foro conscientie nec duas illas partes sibi remissas præfatis creditoribus, ne que minori parti creditorum, que remissioni consentire noluit, restituere tenetur; cum creditorum pars maior debita in præiudicium minoris, ei qui ex inopia, vnde soluit, non habet, remittere valet; l. iurisgentium, §. fin. & l. & suum, & l. maiorem, & l. rescriptum, ff. de pact. quamvis enim remissio partis debiti facta debitori ob timorem perdedi totum, quando debitor habet vnde soluat, vel de sua malitia nascitur ille timor, nisi pars illa eiremitteretur, obligatus est in foro conscientie restituere, quod sibi remissum est, vt ait Caiet. 2. 2. q. 62. articulo 3. Syl. verb. restitutio, 7. q. 1. & 2. & Nau. in Man. cap. 17. nu. 75. eo quod debitores in tali euentu remississe videntur ob timorem perdedi totum; secus tamen, quando ex vera debitoris inopia, & vilitate creditorum omnium remissio facta sit, tunc enim debiti remissio a maiori parte creditorum facta debitorem illum in vtroque foro liberat, etiam si postea ad pinguiorem fortunam perueniat.

TITVLVS XXII. De Procuratoribus. S. V. M. M. A. R. A. V. M.

- 1 Promissio facta a pro palmario litis illicita est.
2 Procuratorem ad exigendos reditus constituens nihil ab eo hac de causa agere potest.
3 Procurator contemplatione societatis constitutus societatem obligare valet.

DECISIO I. *Ex cons. 1. alias 4. de pactis.*

1 **P**romissio pro palmario litis aduocato facta, illicita est, nec promittentem obligat, nec aduocatus iura conscientia promissum capere potest, sed sumptibus, & salario moderato, cum aliquo palmano pro personarum qualitate temperato, contentus esse debet: l. si qui, C. de postulat. cap. arceantur, 3. q. 7. & gl. in l. sumptus, ff. de pact. præsertim, cum promissio talis de dando magno palmario in solo casu victoria, est probabiliter dare magnam occasionem tractandi causam illicitè, vt per fas, & nefas vincat, eo quod dabitur ei palmarium si vincat, non autem si vincatur, Datio autem occasio a lege prohibita, peccatum est; ex Nau. in Man. cap. 3. nu. 10. & cap. 24. nu. 25.

DECISIO II. *Ex cons. 1. alias 2. de Deposito.*

2 **P**rocuratorem ad exigendos reditus facile reuocabilis constituens, nec aliquo ei ob labores subeundis consti-

constituito salatio, nihil ab eo accipere licet, eo quod ei officium illud concedit, quamuis exinde huiusmodi procuratori aliqua redundet utilitas, ex eo quod pecunias habet paratas semper, quibus in commodum suum uti possit, donec eas Domino suo certo aliquo & statuto tempore soluere soleat: cum potius Dominus illis pro labore, opera, & industria recipiendi, custodiendi, & soluendi redditus, & pecunias illas, aliquid mercedis loco soluere teneatur, & iniustus omnino contractus est, quod operarius, ei cui operatur, aliquid soluat.

DECISIO III.

Ex cons. 3. aliis 1.

Pensionarius societatem aliquam per procuratores suos constituens, & cuiuslibet sociorum in solidum ad recipiendum pensiones quasdam sibi debitas mandatum dans, virtute cuius vnus dicte societatis eas recipit, deficiente postea societate, pensionarius prefatus pensiones de pecunijs illius societatis, & non de recipientis bonis sibi soluendas repetere potest, & debet, easque societas soluere tenetur; non solum quia omne as alienum, quod manente societate contractum est, de communifoluendum est, omne aurum. ff. pro socio, & gloss. ibi, etiam si ab vno sociorum contrahatur; sed etiam quia quicquid vnus socius tanquam procurator constitutus contemplatione societatis facit, ipsam etiam societatem obligat, sicut & accipiens pecuniam ratione officij, cui preponitur, etiam preponentem obligare censetur. l. quicumque, §. non tamen, & l. fin. ff. de inst. act.

TITVLVS XXIII.

De his, quæ vi, metu & causa fiunt.

S Y M M A R I V M.

1. Papa iusta de causa, super omni iure humano dispensare potest, & sic v. Diaconus fiat miles S. Ioannis, & pugnando, & occidendo, non fit irregularis.
2. Gestæ metu, eo cessante, qui sciens illa esse nulla, exercet, ratificare videtur.
3. Ordinatus sacris metu, characterem recipit, sed continere non tenetur, & quare.
4. Matrimonium contrahere potest, qui religionem ante 16. etatis, vel Nouitiatum annum est professus.
5. Professio ab initio ob metum nulla, per actus professorum non validatur, nec tractus tempus reconualefcit.

DECISIO I.

Ex cons. 1. aliis 3.

Cum Papa super omnibus iure humano inductis, iusta de causa dispensare queat, capit. cuncta per mundum 9. q. 3. & cap. proposuit, de concess. preben. ex iusta etiam causa dispensare potest, ut ob reuerentiam, & metum parentum ordinatus Diaconus, & beneficium adeptus, eo retento, non teneatur Presbyter fieri; sed vt translatus ad Religionem S. Ioannis Ierosolimitani bella iusta, & tanquam militum ductor proprijs etiam manibus sine irregularitatis incurfione bellare possit, nec ad horas Canonicas dicendas, sed tantum ad orationes, & preces Militum S. Ioannis Ierosolymitani teneatur; præsertim, cum hæc omnia iure humano solum inducta esse constet.

DECISIO II.

Ex cons. 2. & 3. aliis 4. & 5.

Metu iusto, & cadente in virum constantem a patre Millato, etatis annum decimum sextum agens, aut decimum septimum, sacros Subdiaconatus, & Diaconatus ordines suscipiens, sed nunquam postea id vero animo ratificans, licet longo tempore taceat, & non reclamet, pu-

tans se non posse id iuste facere, quamuis etiam per metum & errorem multoties viuente patre durante eodem metu, & semel etiam post mortem eius Epistolam, aut Euangelium, citra tamen ordinis approbationem, in Ecclesia solemniter cantauerit; vxorem ducere potest, & iustam petendi, & cum eo dispensandi causam habet. Quamuis enim ordinatio illa quoad characteris impressionem tenet, eo quod, quoad id sufficit consensus etiam metu extortus, c. Maiores, §. item quaritur, de baptismo, quoad votum tamen continentie; seu obligationem ad continentiam ordini sacro annexam non valet; sed neque sic per iustum metum ordinatus, ad continentiam tenetur, c. 1. & 2. de his quæ vi, & gl. ibi. & fauent Angelus ver. ordo. 3. §. vt. Sor. 4. d. 25. q. 1. art. 2. conclu. 9. & d. 39. q. 1. ar. 3. conclu. 11. & li. 7. de iusti. q. 2. ar. 1. cum votum iusto metu factum ipso iure nullum, & irritum sit, cap. 1. de his, quæ vi, & glo. in d. c. 2. eod. tit. idemque ait. Nau. in Man. cap. 12. nu. 32. Quamuis etiam actus metu gestus expressè, & tacitè ratificari possit, immo illum metu cessante exercens ratificare videtur, si sciat illum esse nullum, & eum exercet animo reborandi, & faciendi illum de inualido ualidum; non tamen si ignorat esse inualidum, cumque exercet putans per errorem esse validum; vnde qui post mortem patris qui vim intulit actum ordinis exercet, non quidem vt ratificet actum metu gestum, sed vt satisfaciat ordinis obseruantie ad quam per errorem obligatum se putat, nullo modo ad continentiam seruandam vi illius ordinis recepti, aut exercitij actus illius tenetur, sed iustam habet causam petendi dispensationem, ex eo quod metu facta, aut ipso iure sunt nulla, aut certè rescindenda sunt. c. Abbas. & ibi gl. de his quæ vi, & Nau. in Man. prælud. 6. nu. 4.

DECISIO III.

Ex cons. 4. aliis 2.

Ordinatus Subdiaconus metu iusto, & cadente in virum constantem, & sine dispensatione vlla ducens vxorem, ex qua liberos procreat, quamuis in foro exteriori vtilis ei sit dispensatio, ne detur occasio aliquibus existimandi Matrimonium illud esse nullum, & liberos susceptos illegitimos esse, cum manifestum omnibus, sit ordine sacro insignitum non posse vxorem ducere, & si ducat, non valere Matrimonium, & excommunicationem incurtere Clem. 1. de consanguin. & c. ante triennium, d. 3. in foro tamen conscientie nulla absolutione, aut dispensatione indiget, sed tuta conscientia, & coram Deo iuste prædictæ vxori suæ coniuuere potest, cum quoad illud forum sit vxor eius maritus, ex eo quod ordinatus metu solum ordinis characterè suscipit. c. Maiores, de baptismo, c. vbi ista, d. 74. ad continentiam autem non tenetur, cum votum metu factum nullum, & inualidum sit, c. 1. & 2. de his, quæ vi. In quo casu tam Episcopus sua potestate ordinata, quam Papa ipsemet, vel alius per eius commissionem, aut dispensare potest, si, & quatenus opus esset, aut declarare Matrimonium illud validum esse, & liberos ex eo susceptos vere legitimos esse.

DECISIO IX.

Ex cons. 5. aliis 9. de his, quæ vi metus, & 9. de regular.

Professio metu reuerentiali in Religione S. Ioannis Ierosolymitani, aut alia quacunque Religione ante decimum sextum etatis annum, vel ante finem anni nouitiatu facta, ipso iure nulla est, ex Concil. Tri. sess. 25. c. 15. de Reg. neque per gestationem habitus annalem validatur; & talis, vel sua sponte discedens, vel aliqua de causa a religione expulsus, licet vxorem ducere potest, nisi aliud canonicum impedimentum obstat; cum talis professio nullum inducat effectum; adeo quod neque professio facit religiosum in genere, id est, obligatum ad intrandum aliquam religionem, sicut ante Tridentinum obligabat, c. Non solum, de Regul. in 6.

C ; DE.

DECISIO V.

Ex consil. 6. 7. aliis deest in Nouis 6.

Profectio propter metum patris mortem minantis in religione approbata facta, & in qua per tres annos viuente patre manens sacris ordinibus ad titulum religionis promouetur; per promotionem illam ad sacros ordines valida non censetur, cum votum quod ab initio ob metum aliquem nullum est, solo tractu temporis, neque coram Deo, neque coram hominibus, concurrente etiam gestatione habitus, & per mansione in Monasterio, & praestatione suffragij in Capitulo, & alia faciendo, quae solis professis competunt, conualescit, cap. 1. de his quae vi, & c. Non firmatur, de reg. iur. in 6. l. quod ab initio. ff. tit. eo. multoque minus per susceptionem ordinis durante causa iusti metus professionem suam ratificari praesumi debet, quae est res separata a professione, & a separatis non fit illatio. l. Papinianus, ff. de minoribus. Peccat tamen sacros ordines suscipiendo, & male ordinatus est, quia scienter absque beneficio, & iusto patrimonio, & etiam absque iusto titulo religionis eos suscipit. c. Episcopos, c. tuis, c. cum secundum, de preben. & c. neminem, dist. 72. Potest autem talis post cessationem metus iniuste impediens a reclamando, cessante impedimento reclamare, si sit impedimentum iuris, quia iniuste impedito non currit tempus, aut praescriptio. l. 1. C. de ann. except. & si sit impedimentum facti debet audiri per restitutionem, vt ait Panor. in c. ex transmissa, de praeser. Idemque de suscipiente ordines post cessationem metus, durantibus tamen impedimentis iuris, vel facti ad reclamandum, censendum est.

TITVLVS XXIV.

De in integrum restitutione.

SYMMARIVM.

Dispensare potest Episcopus super incestu maiore adulterio.

DECISIO I.

Ex consil. vincto, aliis 3. de iudicij.

Episcopus, licet regulariter in criminibus maioribus & adulterio dispensare non possit, in incestu tamen maiore adulterio, ex legis concessione dispensare valet: c. virginem, cap. si qua virgo, c. si quis sacro, 27. q. 1. Panor. & Ioann. Andr. in c. si clerici, §. de adulterijs, de iudic. & consequenter cum verbaliter, aut sententia sua ob incestum spirituales deposito dispensare, & illum etiam ad suos ordines restituere poterit. Quamuis enim incestus verus cum matre, aut filia carnali, crimen maius adulterio sit, c. Adulteriij malum, 32. q. 1. incestus tamen in remotiori gradu, vel cum cognata spiritali, crimen minus adulterio indicatur, vt asserit S. Th. 2. 2. q. 154. ar. 9. & Caic. ibi, & prouide sine dubio in eo Episcopus valide dispensare potest.

TITVLVS XXV.

De Arbitris,

Hic titulus deest in antiquis.

SYMMARIVM.

Arbitrarius electus, vt inter actorem, & reum iudicet, quid scire tenetur.

DECISIO I.

Ex consil. vincto in Nouis, deest in antiquis.

Arbitrarius electus, vt in conscientia inter Reum, & Actorem iudicet, illam fidem pro omnibus adhibere debet, quam iudex fori exterioris adhibuisset: vnde licet actori, etiam alioquin fide digno, iuramentum deferretur nequeat, nisi pro ea parte, quam semiplene probauerit; Reo tamen iuramentum purgationis, data praesumptione aliqua notabili contra eum, deferre potest.

Finis Libri primi.